

► **Onderzoeksrapport**

Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

- De bevolking naar stadsdeel.
- Huishoudens en etniciteitgroepen.
- Lange termijn prognoses tot 2040.

2012

BEVOLKING

► **Onderzoeksrapport**

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

- De bevolking naar stadsdeel.
- Huishoudens en etniciteitgroepen.
- Lange termijn prognoses tot 2040.

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Januari 2012 / maart 2012

Druk

Gemeente Den Haag

Intern Dienstencentrum

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Jan Starmans 070-3534004 of jan.starmans@denhaag.nl

Richard Vermeulen 070-3534039 of richard.vermeulen@denhaag.nl

De Dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid inzake het gebruik van en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1	Samenvatting	7
2	Bevolkingsprognose korte termijn	11
3	Bevolkingsprognose lange termijn	17
4	Bevolkingsprognose korte termijn naar stadsdeel	23
4.1	Stadsdeel Loosduinen	24
4.2	Stadsdeel Escamp	26
4.3	Stadsdeel Segbroek	28
4.4	Stadsdeel Scheveningen.....	30
4.5	Stadsdeel Centrum	32
4.6	Stadsdeel Laak.....	34
4.7	Stadsdeel Haagse Hout	36
4.8	Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg	38
5	Huishoudens prognose korte termijn	41
6	Etnische prognose korte termijn	45
7	Monitoring van de uitkomsten van de bevolkingsprognose	49
8	Methodiek en parameters prognose	53
9	Geraadpleegde literatuur	67
I	Bijlage: tabellen en grafieken	69

VOORWOORD

Voor veel gemeentelijke beleidsterreinen is het cruciaal om inzicht te hebben in de toekomstige omvang en samenstelling van de bevolking. Ook veel bedrijven en particuliere instellingen in de stad hebben dit inzicht nodig als basis voor hun investeringen en – strategische - keuzes.

Voor sommige doeleinden volstaat een bevolkingsprognose op gemeentelijk of op stadsdeel niveau. Voor andere doeleinden is het noodzakelijk om af te dalen naar wijk- en buurniveau. Dit rapport presenteert de uitkomsten van de prognose tot 2020 voor de stad Den Haag en voor de acht stadsdelen. Daarnaast biedt het op gemeentelijk niveau een prognose van de bevolking naar aantal en typen huishoudens en naar etnische groepen.

De bevolkingsontwikkeling in de wijken en de buurten zijn op te vragen via de website van de gemeente Den Haag (www.denhaag.buurtmonitor.nl). In dit elektronisch statistisch zakboek zijn naast tabellen ook grafieken en kaarten te maken. Hier is ook voorliggend rapport als PDF-bestand beschikbaar.

Het rapport beperkt zich tot het weergeven van de prognose-uitkomsten en biedt basisinformatie voor beleidsontwikkeling. Het rapport gaat nadrukkelijk niet in op de betekenis van de resultaten voor de verschillende beleidsvelden.

De voorliggende prognose beoogt de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen weer te geven. Daarvoor wordt zoveel mogelijk uitgegaan van feitelijk waargenomen lokale demografische trends en van het woningbouwprogramma¹ dat – naar de inzichten van nu – wordt gerealiseerd. Dit neemt niet weg dat een waarschuwing op zijn plaats is: een prognose is en blijft het resultaat van een combinatie van veronderstellingen. Zoals bij elke prognose worden de uitkomsten bepaald door de ingevoerde gegevens en (gekwantificeerde) veronderstellingen. In het hoofdstuk Methodiek en parameters (hoofdstuk 8) staan alle keuzes die gemaakt zijn beschreven. Elk jaar wordt de prognose bijgesteld aan de hand van de actuele inzichten.

Van belang is ook om te realiseren dat Den Haag geen eiland is met een autonome bevolkingsontwikkeling. De ontwikkelingen in Den Haag worden in hoge mate bepaald door demografische processen op een hoger schaalniveau en op langere termijn. De - korte termijn - DSO prognose wordt daarom vergeleken met drie prognoses voor de gemeente Den Haag die afgeleid zijn van landelijke en/of regionale prognoses op langere termijn. Dit geeft ook inzicht in hoe de andere overheden tegen de toekomst van Den Haag aankijken.

Ik hoop en verwacht u met deze publicatie en 'Den Haag in cijfers' een toegankelijke bron met basisinformatie over de prognose van de bevolking van Den Haag aan te bieden.

Dienst Stedelijke Ontwikkeling
Algemeen Directeur
Leonard Kok

¹ Het IPSO 2012 woningbouwprogramma, stand november 2011, DSO/Den Haag.

1

SAMENVATTING

Bevolking meer gegroeid dan verwacht.

Vorig jaar heeft de gemeente Den Haag de 500.000e Hagenaar welkom geheten. Vanaf 2008 is de Haagse bevolking veel sneller gegroeid dan van tevoren was gedacht. De reden hiervan is dat de buitenlandse migratie in de periode vanaf 2008 veel groter is dan door het CBS was voorzien. Deze trendbreuk treedt vooral op bij migranten afkomstig uit de Midden- en Oost-Europese landen (Moe-landen). Het gevolg is dat in Den Haag gemiddeld meer mensen in een woning zijn gaan wonen. Dit in tegenstelling tot de landelijke trend van dalende gemiddelde woningbezetting.

Korte termijn bevolkingsprognose Den Haag: groei houdt aan.

De korte termijn prognose 2012-2020 van Den Haag is bedoeld om de demografische effecten van de feitelijke te verwachten woningbouwproductie in beeld te brengen. Het onderliggende bouwprogramma hiervoor is daarom gebaseerd op harde plannen uit het IPSO 2012, opgesteld medio november 2011. Deze harde plannen hebben een tijdshorizon tot 2020.

Ten opzichte van 2010 groeit de Haagse bevolking volgens deze prognose met 4,9% tot ruim 513.000 inwoners in 2020. Daarmee groeit de bevolking in Den Haag sneller dan het landelijke gemiddelde van 3,9%. De woningvoorraad in Den Haag stijgt ten opzichte van 2010 met 3,9% tot bijna 247.000 woningen in 2020. Als gevolg van deze ontwikkelingen zal de gemiddelde woningbezetting de komende jaren verder stijgen. Onzeker is of de geconstateerde toestroom van migranten uit de Moe-landen continueert of dat deze in de nabije toekomst weer afneemt. De Haagse prognose volgt in deze de CBS prognose.

Doelgroepen: zowel grijze als groene druk neemt toe.

In Den Haag neemt het aantal mensen van 65 jaar en ouder sterk toe. Het gaat hierbij vooral om een stevige groei van het aantal ouderen tussen de 65 en 80 jaar, terwijl het aantal ouderen boven de 80 jaar afneemt. Ook Den Haag heeft zijn ouder wordende babyboomgeneratie, hierdoor stijgt in Den Haag de grijze druk naar 21,5% in 2020. Overigens neemt in Nederland de grijze druk veel sneller toe tot 30,7% in 2020.

In Den Haag valt bij jongere doelgroepen van beleid te constateren dat vooral de leerlingen in het basisonderwijs, vervolgonderwijs en jeugd meer dan het Haagse gemiddelde groeien. Het gevolg is dan ook dat de groene druk in Den Haag stijgt naar 25,9% in 2020, terwijl deze in Nederland daalt naar 25%. Den Haag heeft en houdt daarmee een relatief jonge bevolking. Gemiddeld is de Hagenaar in 2020 38,7 jaar, terwijl de bevolking van Nederland gemiddeld 42,2 jaar oud is.

Huishoudens prognose Den Haag: toename vooral van eenpersoonshuishoudens.

Tot 2020 zal het aantal huishoudens in Den Haag ten opzichte van 2010 met 5% toenemen tot bijna 259.000 huishoudens. In absolute aantallen is er een groei van ruim 12.000 huishoudens, waarvan 62% eenpersoonshuishoudens, 26% huishoudens met kinderen en 12% eenoudergezinnen. Het aantal huishoudens zonder kinderen blijft tot 2020 nagenoeg constant.

De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt per leeftijdscategorie. Tot 2020 nemen alle huishoudens tot 45 jaar in omvang af, terwijl bijna alle huishoudens ouder dan 45 jaar in aantal toenemen. De sterkste groei treedt op bij de huishoudens tussen de 65 en 74 jaar, waarbij dan vooral het aantal eenpersoonshuishoudens sterk groeien.

Etnische prognose Den Haag: diversiteit neemt verder toe.

De indeling van de Haagse bevolking in etnische groepen is gebaseerd op het 'landelijke model classificatie etnische groepen'² van het SGB0/ISEO' uit 1993. Het aandeel Nederlandse Hagenaars gaat van 51,3% in 2010 naar 45,9% in 2020. De aandelen van alle overige etnische groepen blijven gelijk of stijgen tot 2020. Zo blijft het aandeel Hagenaars afkomstig uit de overige geïndustrialiseerde landen met 8,8% nagenoeg gelijk, wat met een aandeel van 9,6% ook geldt voor de groep Surinaamse Hagenaars. Het aandeel Hagenaars uit de overig niet-geïndustrialiseerde landen stijgt van 13,5% in 2010 naar 16,1% in 2020, het aandeel Turkse Hagenaars stijgt van 7,4% naar 8,5% en het aandeel Marokkaanse Hagenaars neemt toe van 5,5% in 2010 naar 6,3% in 2020. Het aandeel Antilliaanse & Arubaanse Hagenaars stijgt licht naar 2,6% in 2020. Ook het aandeel Zuid-Europese Hagenaars stijgt licht tot 2,2% in 2020. De gemiddelde leeftijd tussen de onderscheiden groepen Hagenaars varieert in 2010 van 45,6 jaar voor de overig geïndustrialiseerde en 42,5 jaar voor de Nederlanders tot 27,3 jaar voor de Turken en 26,7 jaar voor de Marokkanen.

Lange termijn bevolkingsprognoses: blijvende groei Den Haag.

De Haagse lange termijn prognose 2012-2040 is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. Deze zogenoemde 'Haagse Woonvisie variant' houdt rekening met de economische crisis door de woningvoorraad tot 2015 jaarlijks te laten toenemen met netto 960 woningen, om deze vervolgens verder te laten groeien conform de ambities van 1600 woningen per jaar. Volgens de Woonvisie variant staan er in 2040 in Den Haag ongeveer 283.500 woningen en groeit Den Haag naar ongeveer 574.500 inwoners.

Naast de Haagse Woonvisie variant zijn er nog een drietal prognoses over de ontwikkeling van de Haagse bevolking. Dit zijn de Primos prognose 2011 in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de Provinciale prognose Zuid-Holland 2010 en de Regionale bevolking- en huishoudens prognoses 2011-2040, opgesteld door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Elk prognose heeft zijn eigen invalshoek en uitgangspunten. De landelijke prognoses zijn daarbij consistent met de landelijke bevolkingsprognose van het CBS. Vergelijking van de uitkomsten van de

² De indeling van de Haagse bevolking naar de verschillende bevolkingsgroepen is gebaseerd op het 'landelijke model classificatie etnische groepen', samengevat in de publicatie "Identificatie en registratie van etnische minderheden" (SGB0/ISEO 1993).

De vaststelling naar de verschillende bevolkingsgroepen vindt plaats op basis van drie criteria: het geboorteland van de persoon zelf, het geboorteland van de moeder en het geboorteland van de vader. Deze drie gegevens vormen de zogenoemde basisinformatie op grond waarvan wordt vastgesteld of de betrokkene tot de doelgroep van het minderhedenbeleid moet worden gerekend.

De samengestelde etnische groepen op basis van deze landelijke definitie zijn:

- Antillianen & Arubanen
- Marokkanen
- Nederlanders
- Surinamers
- Turken
- Zuid Europeanen
- Personen afkomstig uit de overige geïndustrialiseerde landen
- Personen afkomstig uit de overige niet-geïndustrialiseerde landen.

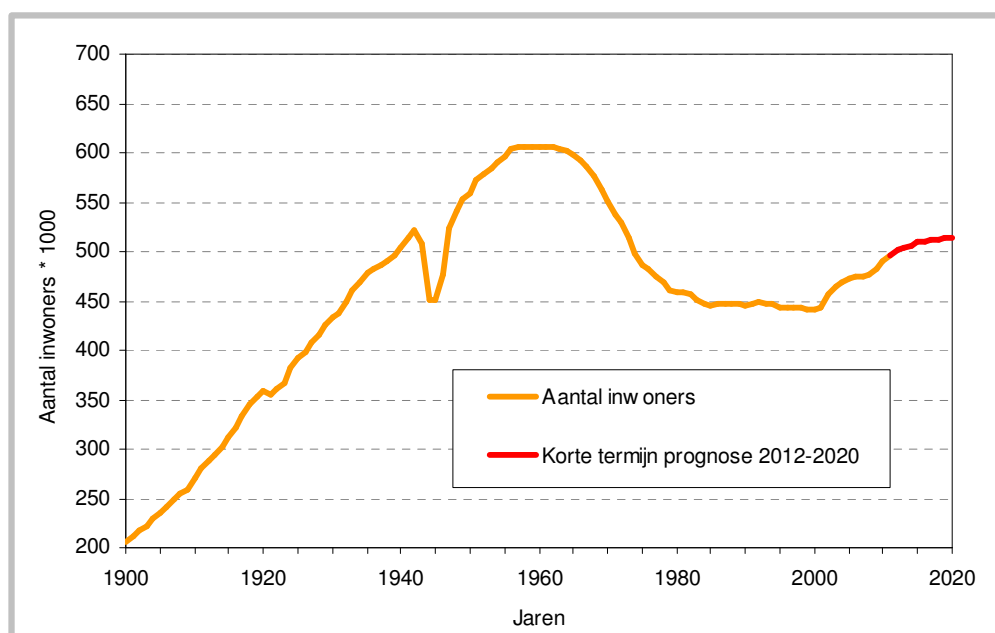
verschillende prognoses is voor een deel het vergelijken van 'appels en peren', maar de uitkomsten bieden wel inzicht in de bandbreedte van alle prognose uitkomsten voor Den Haag. Zo geeft de Primos prognose 2011 aan dat de gemeente Den Haag in 2040 ongeveer 590.000 inwoners telt, terwijl de PBL/CBS prognose uitkomt op 569.000 inwoners.

2

BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN

Den Haag verleden tot heden

Den Haag groeide tussen 1800 en 1960, met uitzondering van de Tweede Wereldoorlog, van een bescheiden stad met 40.000 inwoners rond 1800, via een stad met 200.000 inwoners rond 1900 naar een stad met 600.000 inwoners rond 1960. De groei vanaf 1900 is mede gestimuleerd door de woningwet van 1901, die gemeenten verplichtte tot het vervaardigen van een uitbreidingsplan, gecombineerd met de verruiming van de onteigeningswet. Deze wetten maakten het mogelijk om te komen tot een geleide stadsuitbreiding.

Bron: Realisatie cijfers Den Haag en bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Door het ruimtelijke beleid van de groeikernen, demografische processen en ruimtegebrek daalde het aantal inwoners van Den Haag van 600.000 inwoners in 1960 naar 440.000 inwoners rond 1980. Door de grenswijziging in 2002 en de forse woningproductie is de bevolking van Den Haag weer toegenomen en gegroeid naar meer dan 500.000 inwoners. De korte termijn bevolkingsprognose geeft een doorkijk naar de (meest waarschijnlijke) ontwikkeling tot 2020.

Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

In Den Haag wonen inmiddels meer dan een half miljoen mensen, ongeveer 3% van de totale Nederlandse bevolking. De 500.000^e inwoner in Den Haag, Chris Roelands³, werd op 23 augustus 2011 in de stad verwelkomd. Ten opzichte van

³ AD Haagse courant, zaterdag 3 september 2011.

Nederland wonen er in Den Haag meer jonge kinderen onder de vijf jaar, meer jongeren en meer mensen van middelbare leeftijd tot 45 jaar (figuur 2.2).

Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft klasse	Realisatie 2010				2015				2020				groei % in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	Vrouwen	totaal	%	mannen	Vrouwen	totaal	%	
0-4 jr	15.907	15.158	31.065	6,3%	16.771	16.006	32.763	6,4%	16.044	15.366	31.399	6,1%	1,1%
5-9	14.564	13.838	28.402	5,8%	15.101	14.399	29.506	5,8%	15.322	14.661	29.984	5,8%	5,6%
10-14	13.238	12.570	25.808	5,3%	14.574	13.818	28.395	5,6%	14.722	14.032	28.756	5,6%	11,4%
15-19	13.763	13.340	27.103	5,5%	14.140	13.490	27.622	5,4%	15.019	14.267	29.283	5,7%	8,0%
20-24	16.102	17.348	33.450	6,8%	15.702	16.889	32.585	6,4%	15.533	16.448	31.976	6,2%	-4,4%
25-29	19.518	20.821	40.339	8,2%	19.566	21.114	40.682	8,0%	18.707	20.043	38.744	7,5%	-4,0%
30-34	19.771	19.428	39.199	8,0%	20.628	20.959	41.581	8,2%	19.984	20.433	40.424	7,9%	3,1%
35-39	20.732	19.675	40.407	8,3%	19.836	19.053	38.893	7,6%	19.547	19.428	38.971	7,6%	-3,6%
40-44	20.245	18.466	38.711	7,9%	20.051	19.320	39.374	7,7%	18.763	18.306	37.066	7,2%	-4,2%
45-49	18.512	17.258	35.770	7,3%	19.366	18.181	37.546	7,4%	18.723	18.544	37.273	7,3%	4,2%
50-54	15.847	15.260	31.107	6,4%	17.452	16.825	34.276	6,7%	17.755	17.379	35.131	6,8%	12,9%
55-59	13.921	13.873	27.794	5,7%	15.016	14.731	29.746	5,8%	16.078	15.956	32.035	6,2%	15,3%
60-64	13.038	13.068	26.106	5,3%	12.870	13.085	25.956	5,1%	13.623	13.727	27.353	5,3%	4,8%
65-69	8.776	9.241	18.017	3,7%	11.419	12.000	23.428	4,6%	11.213	11.915	23.126	4,5%	28,4%
70-74	6.453	7.753	14.206	2,9%	7.482	8.361	15.843	3,1%	9.563	10.686	20.258	3,9%	42,6%
75-79	4.870	7.002	11.872	2,4%	5.168	6.823	11.994	2,4%	5.926	7.326	13.254	2,6%	11,6%
80-84	3.176	6.232	9.408	1,9%	3.395	5.633	9.028	1,8%	3.573	5.515	9.091	1,8%	-3,4%
85-89	1.955	4.988	6.943	1,4%	1.822	4.185	6.014	1,2%	1.931	3.813	5.745	1,1%	-17,3%
90-94	677	2.083	2.760	0,6%	761	2.277	3.036	0,6%	705	1.921	2.628	0,5%	-4,8%
95+	146	658	804	0,2%	131	571	703	0,1%	147	614	761	0,1%	-5,3%
Totaal	241.211	248.060	489.271	100,0%	251.251	257.720	508.971	100,0%	252.878	260.380	513.258	100,0%	4,9%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

De Haagse bevolking is met een gemiddelde leeftijd van 38 jaar jong vergeleken met de gemiddelde leeftijd van 40,1 jaar van alle inwoners in Nederland.

Den Haag groeit naar ruim 513.000 inwoners in 2020, een groei van 4,9% ten opzichte van 2010. De groei van de Nederlandse bevolking in deze periode is 3,9%.

De gemiddelde leeftijd stijgt in Den Haag van 38 jaar naar 38,7 jaar, en blijft daarmee ruim onder het Nederlandse gemiddelde van 42,2 jaar.

Bij de bijzondere leeftijdsgroepen valt op dat de leerlingen in het basisonderwijs, het vervolgonderwijs, de jeugd, de ouderen (55+) de jong bejaarden (65-74) en de bejaarden (65+) bovengemiddeld groeien (tabel 2.2). De groep baby's en peuters daalt licht, terwijl de groep middelbaar jong, de jongeren en de hoog bejaarden (80+) sterker afnemen.

De potentiële beroepsbevolking (15-64) groeit naar 348.000 personen, een groei van 2,4% ten opzichte van 2010. Binnen deze groep zien we een afname tot 45 jaar uitgezonderd de groep 30-34 jarigen en een toename in alle groepen boven de 45 jaar.

Bij de 65 plussers is er een tweedeling te zien. Er is een stevige groei van de jong bejaarden tussen de 65 en 80 jaar en een daling bij de hoog bejaarden boven de 80 jaar. Dit komt door de babyboomgeneratie. Jaarlijks worden steeds meer mensen van deze generatie 65 jaar en ouder. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder zal hierdoor snel oplopen.

Tussen 2010 en 2020 neemt de netto woningvoorraad in Den Haag toe met bijna 9200 woningen, een groei van 3,9%. De gemiddelde bruto woningbezetting in Den Haag stijgt van 2,06 naar 2,08 persoon gemiddeld per woning in 2020. De gemiddelde bruto woningbezetting in Nederland⁴ neemt af van 2,31 in 2010 naar 2,24 in 2020.

Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	groei % in 10 jaar
Inwonertal	489.271	496.296	502.714	504.853	506.688	508.971	513.258	4,9%
gemiddelde leeftijd (jr.)	38,0	38,0	37,9	38	38,1	38,1	38,7	1,8%
Woningvoorraad	237.789	239.686	241.245	241.543	242.920	243.713	246.966	3,9%
gemiddelde woningbezetting	2,06	2,07	2,08	2,09	2,09	2,09	2,08	1,0%
baby's en peuters (0-3 jr.)	25.237	25.813	26.339	26.511	26.525	26.416	25.258	0,1%
kleuters (4-5)	11.693	11.816	12.060	12.170	12.323	12.510	12.229	4,6%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	46.437	47.177	47.881	48.253	48.600	48.992	49.460	6,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	34.722	34.872	35.483	36.010	36.532	37.217	38.661	11,3%
jeugd (0-19)	112.378	113.811	115.502	116.498	117.405	118.286	119.422	6,3%
jongeren (20-29)	73.789	75.108	75.881	75.035	74.052	73.267	70.720	-4,2%
middelbaar jong (30-44)	118.317	116.038	118.394	118.877	118.579	118.501	114.763	-3,0%
bejaarden jong (65-74)	32.223	32.646	35.229	37.043	38.345	39.271	43.384	34,6%
pot. beroepsbev (15-64)	339.986	345.242	347.630	347.399	347.447	348.261	348.256	2,4%
ouderen (55+)	117.910	119.621	121.407	122.793	124.134	125.748	134.251	13,9%
bejaarden (65+)	64.010	64.105	66.433	67.910	69.079	70.046	74.863	17,0%
bejaarden (75+)	31.787	31.459	31.204	30.867	30.734	30.775	31.479	-1,0%
bejaarden (85+)	10.507	10.516	10.365	10.120	9.969	9.753	9.134	-13,1%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

De ontwikkeling van de demografische druk

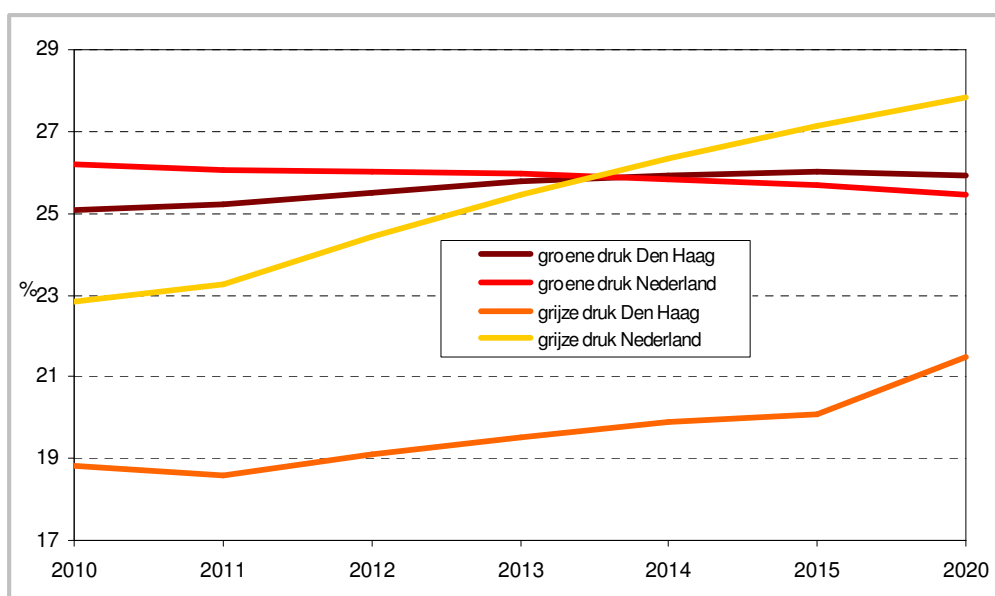
De groene en grijze druk⁵ geven de verhouding weer tussen de jongste respectievelijk de oudste leeftijdsgroep en de potentiële beroepsbevolking. In Den Haag stijgt de groene druk van 25,1% in 2010 naar 26,0% in 2015 om vervolgens weer te dalen naar 25,9% in 2020. In Nederland daalt de groene druk van 26,2% in 2010 naar 25,0% in 2020 (zie figuur 2.1).

In Den Haag stijgt de grijze druk van 18,8% in 2010 naar 21,5% in 2020. In Nederland neemt de grijze druk veel sneller toe; deze stijgt van 22,8% in 2010 naar 30,7% in 2020. De sterke stijging in Nederland is het gevolg van enerzijds de sterke toename van het aantal mensen van 65 jaar en ouder en anderzijds van een lichte daling van het aantal mensen in Nederland tussen 15 tot en met 64 jaar. In Den Haag stijgt het aantal 65-plussers minder sterk en stijgt het aantal mensen tussen de 15 tot en met 64 jaar (de potentiële beroepsbevolking).

⁴ De gemiddelde woningbezetting in Nederland voor 2020 is berekend op basis van Primos prognose 2011

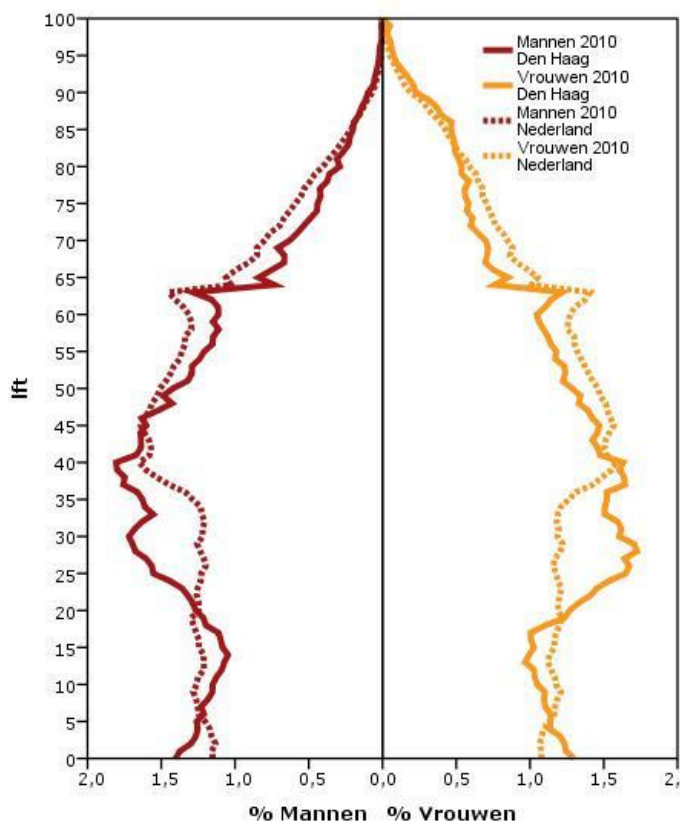
⁵ De groene druk is het aantal mensen van 0 t/m 14 jarigen als percentage van de 15 t/m 64 jarigen. De grijze druk is het aantal mensen van 65 jaar en ouder als percentage van de 15 t/m 64 jarigen.

Figuur 2.1 Ontwikkeling demografische druk Den Haag en Nederland, 2010-2020

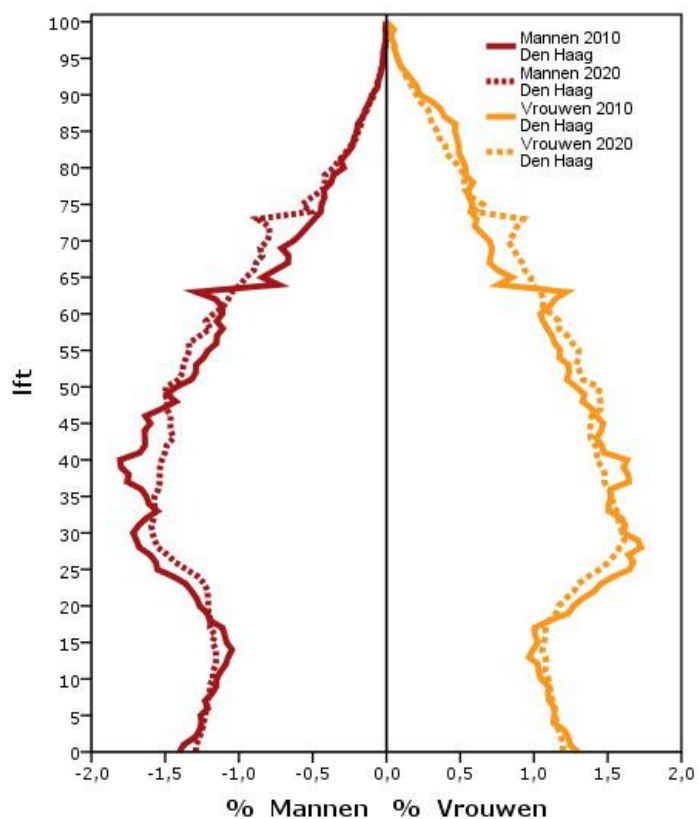

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020, bevolkingsprognose CBS 2011-2060

Figuur 2.2 Bevolkingspiramide 2010 Nederland – Den Haag

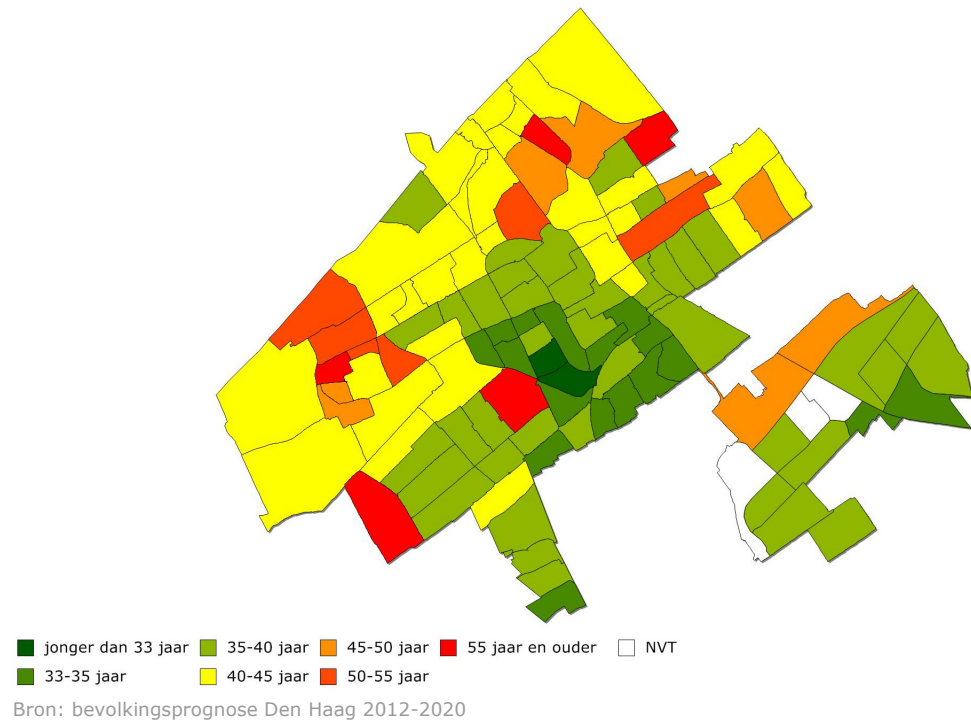

Figuur 2.3 Bevolkingspiramide 2010-2020 Den Haag

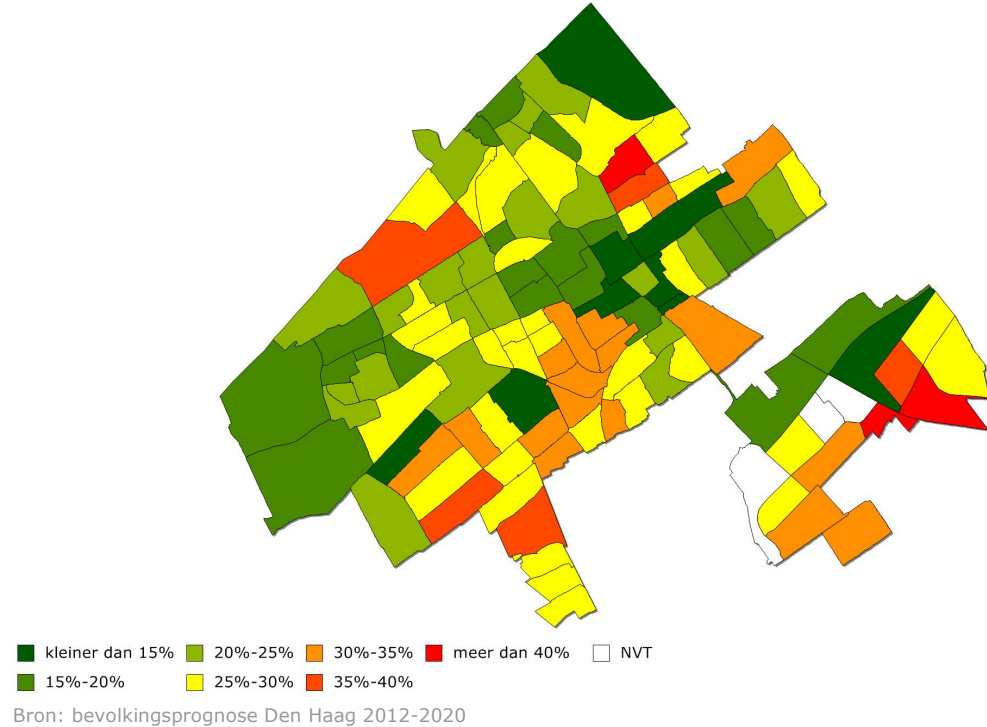

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

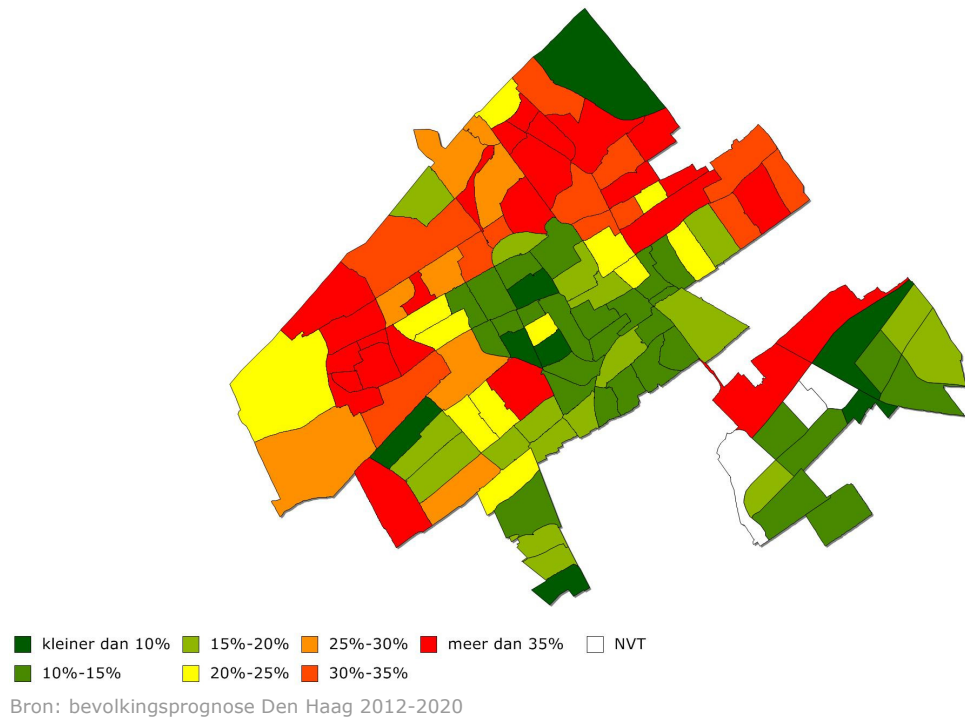
Figuur 2.4 Gemiddelde leeftijd bevolking per buurt, 2020

Figuur 2.5 Groene druk in Den Haag per buurt, 2020

Figuur 2.6 Grijze druk in Den Haag per buurt, 2020

3

BEVOLKINGSPROGNOSE LANGE TERMIJN

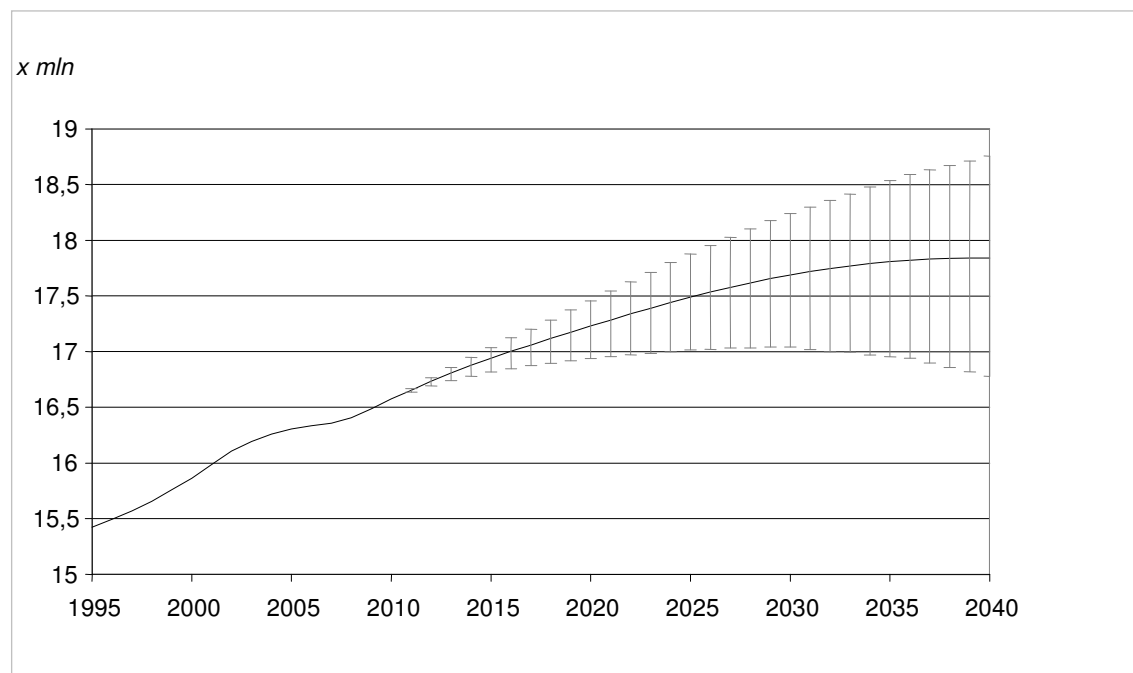
Dit hoofdstuk start met de uitkomsten van de meest recente CBS lange termijn bevolkingsprognose voor Nederland. Dit biedt het landelijke kader voor de Haagse ontwikkelingen. Vervolgens worden de uitkomsten van de korte termijn bevolkingsprognose 2012-2020 en de Woonvisie variant 2012-2040 van de gemeente Den Haag op hoofdlijnen vergeleken met de meest recente uitkomsten van prognoses van andere overheidsinstellingen voor de gemeente Den Haag. Het gaat om de prognose uitkomsten voor Den Haag, opgesteld met de zgn. Primos prognose (in opdracht van Min. v. BZK), de Provinciale prognose Zuid-Holland 2010 (in opdracht van Prov. Zuid-Holland) en de zgn. Pearl-prognose van PBL&CBS (in opdracht van Min. van Infrastructuur en Milieu).

In Nederland tot 2040 bevolkingsgroei, daarna beperkte bevolkingskrimp.

Volgens de laatste CBS lange termijn bevolkingsprognose van december 2010 groeit de Nederlandse bevolking naar verwachting van 16,7 miljoen mensen nu tot 17,8 miljoen rond 2040, 1,1 miljoen meer dan op dit moment.

Vanaf 2040 wordt een beperkte bevolkingskrimp verwacht. Nederland blijft naar verwachting een immigratieland, met een netto instroom op termijn van 16 duizend immigranten per jaar. Voor de eerstkomende jaren wordt nog een migratiesaldo van rond de 30 duizend verwacht. Het omslagpunt van bevolkingsgroei naar bevolkingskrimp voor Nederland is verschoven van 2038 volgens de CBS prognose van 2008 naar 2040 volgens de huidige CBS lange termijn prognose. Deze verschuiving wordt vooral veroorzaakt door een verwachte sterkere daling van de sterfte cijfers en door een hogere netto immigratie in de eerstkomende jaren. Het CBS berekent ook de onzekerheidsmarges rond de prognose cijfers. In figuur 3.1 zijn deze marges weergegeven. Volgens deze berekeningen is een maximale groei naar 18,8 miljoen in 2040 mogelijk maar ook een groei naar 17 miljoen in 2030 en daarna een daling naar 16,8 miljoen in 2040.

Figuur 3.1 Ontwikkeling aantal inwoners in Nederland, CBS lange termijn bevolkingsprognose 2010-2060 (met 67% prognose interval).

Bron: Bevolkingstrends, statistisch kwartaalblad over de demografie in Nederland, Centraal bureau voor de statistiek

Bevolkingsprognose lange termijn; Den Haag blijft in alle nationale prognoses groeien.

Door verschillende overheidsinstellingen worden er periodiek bevolkingsprognoses opgesteld. Drie van deze instellingen publiceren de uitkomsten ook op gemeentelijk niveau van haar prognose.

Het gaat om:

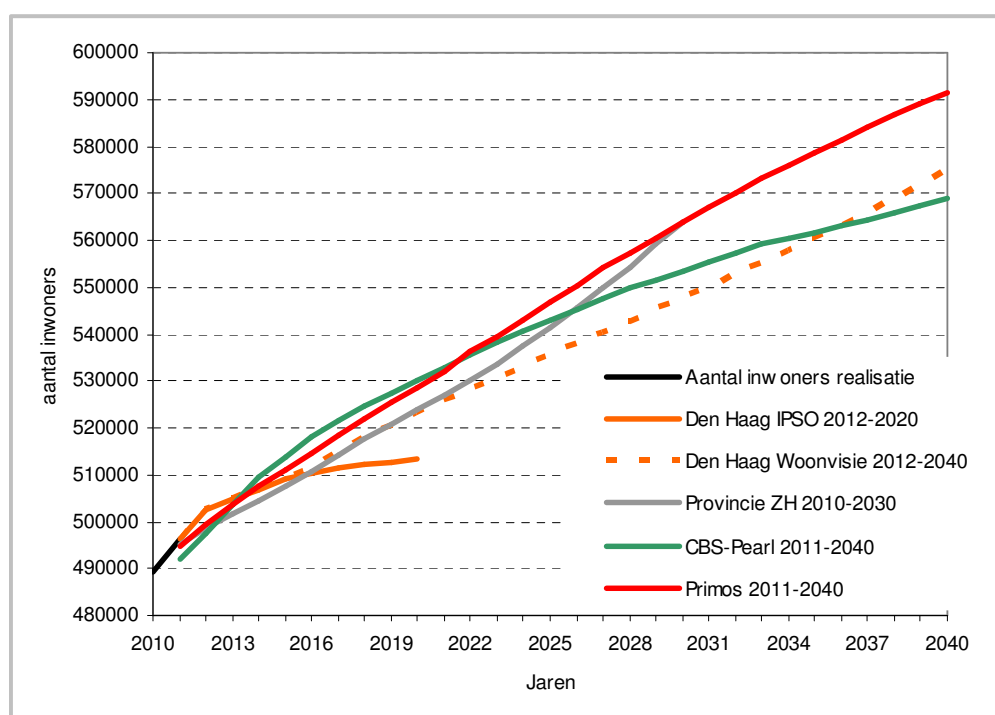
- *Primos prognose 2011*, prognose van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, in opdracht opgesteld door ABF research.
- *Provinciale prognose Zuid-Holland 2010*, prognose van de provincie Zuid-Holland, opgesteld met het IPB-model door de afdeling Ruimte, Wonen en Bodem van de provincie Zuid-Holland (ambtelijke publicatie).
- *Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2011-2040*, prognose van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), opgesteld met het Pearl-model.

Elke prognose heeft haar eigen invalshoeken of uitgangspunten waarvoor de prognose is opgesteld. Voor een deel kan men daarom spreken van 'appels met peren vergelijken', maar de vergelijking geeft wel inzicht in de bandbreedte van de Haagse prognose-uitkomsten. Zo is de IPSO variant van de bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020 vooral bedoeld voor de korte periode (tot 2020) met als doel de meest waarschijnlijke ontwikkeling van de bevolking voor de stad, de stadsdelen, wijken en buurten te voorspellen op basis van min of meer harde bouwplannen. De Haagse Woonvisie variant 2012-2040 is bedoeld om de lange termijn effecten van de woningbouw ambities uit de woonvisie in beeld te brengen. De kerncijfers van Den Haag volgens de IPSO variant en de Woonvisie variant zijn te vinden in de tabellen bijlage van dit rapport. Daarin zijn ook de kerncijfers van

de Primos prognose, de Provinciale prognose Zuid-Holland en de PBL/CBS prognose opgenomen, met een korte toelichting op de achtergronden van deze prognose.

Elk model heeft zo zijn voor- en nadelen. Geen enkel model is 'het beste'. Een vergelijking geeft echter wel inzicht in de bandbreedte van de Haagse prognose uitkomsten en hoe de andere overheden naar de Haagse toekomst kijken. In onderstaande figuren is de ontwikkeling van de bevolking, de woningvoorraad, gemiddelde bruto woningbezetting en de huishouden ontwikkeling voor Den Haag weergegeven volgens de vijf verschillende prognoses.

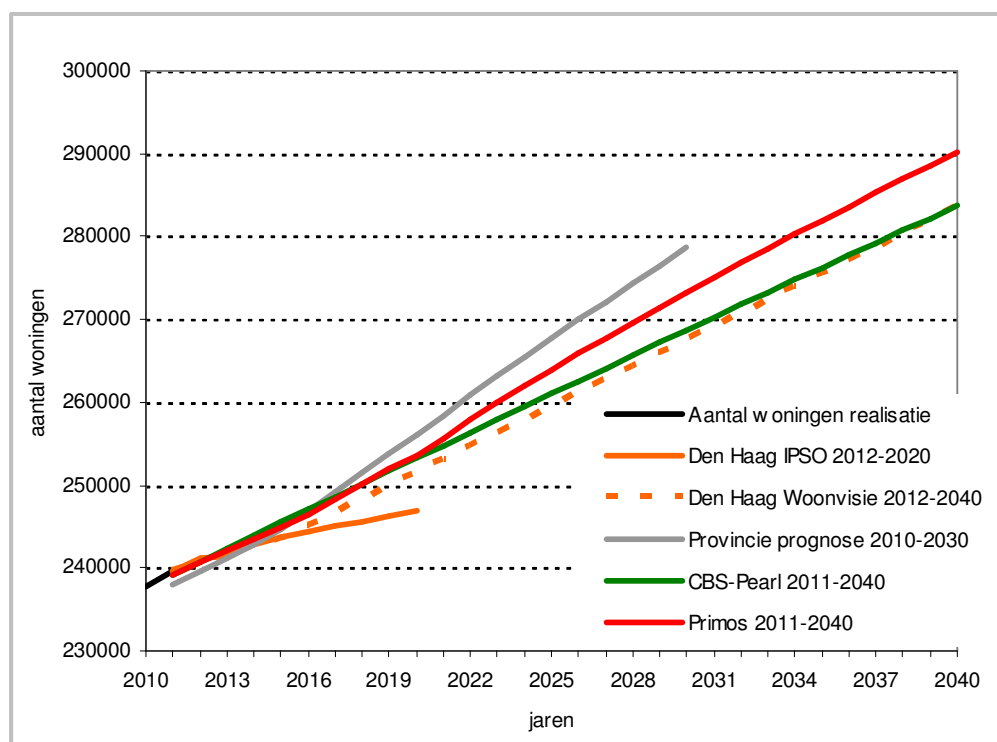
Figuur 3.2 Ontwikkeling van de bevolking voor Den Haag volgens verschillende lange termijn prognoses, 2011-2040.

Bevolkingsontwikkeling

De Primos prognose geeft voor Den Haag tot 2040 een groei te zien van ongeveer 90.000 mensen; de prognose van CBS-Pearl van ongeveer 69.000 mensen (figuur 3.2). Primos voorspelt dus 30% meer groei dan Pearl voor Den Haag. De Haagse Woonvisie variant is in lijn met de CBS-Pearl prognose. Dat de Den Haag IPSO 2012-2020 variant afvlakt ten opzichte van de andere prognoses is logisch omdat het daarin gebruikte bouwprogramma alleen harde plannen zijn voor de korte termijn (tot 2020). De andere prognoses rekenen met trendmatige verdere uitbreiding en/of met ambitieprogramma's. In figuur 3.3 wordt deze in beeld gebracht.

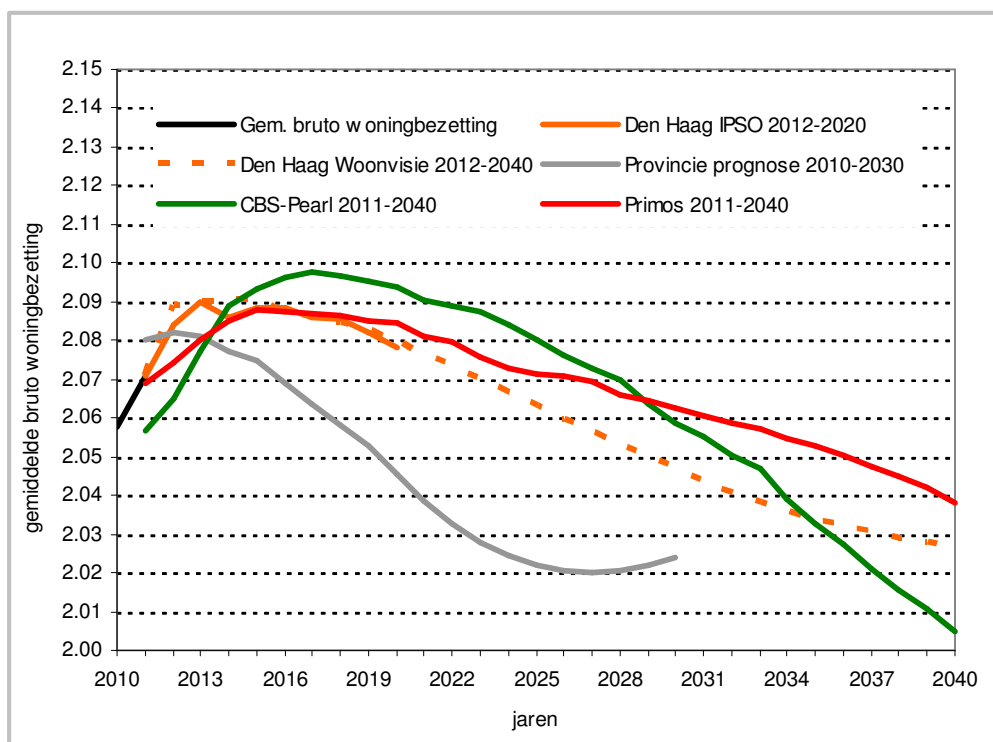
Figuur 3.3 Ontwikkeling van de woningvoorraad voor Den Haag volgens verschillende lange termijn prognoses, 2011-2040.

Woningvoorraadontwikkeling

De Primos prognose geeft voor Den Haag tot 2040 de grootste groei te zien van het aantal woningen, ruim 50.000, met een gemiddelde groei van ongeveer 1760 woningen per jaar; de CBS-Pearl prognose geeft een groei te zien van 44.500, gemiddeld bijna 1540 woningen per jaar. De Haagse Woonvisie variant is in lijn met de CBS-Pearl prognose, met een gemiddelde groei van 1510 woningen per jaar. De prognose van de Provincie, die 2030 als tijdhorizon heeft, gaat uit van een groei van gemiddeld 2135 woningen per jaar. De korte termijn Den Haag IPSO 2012-2020, die gebaseerd is op de harde plannen voor de korte termijn gaat uit van gemiddeld 740 netto toevoegingen per jaar tot 2020.

Figuur 3.4 Ontwikkeling van de bruto gemiddelde woningbezetting voor Den Haag volgens verschillende lange termijn prognoses, 2011-2040.

Gemiddelde bruto woningbezetting

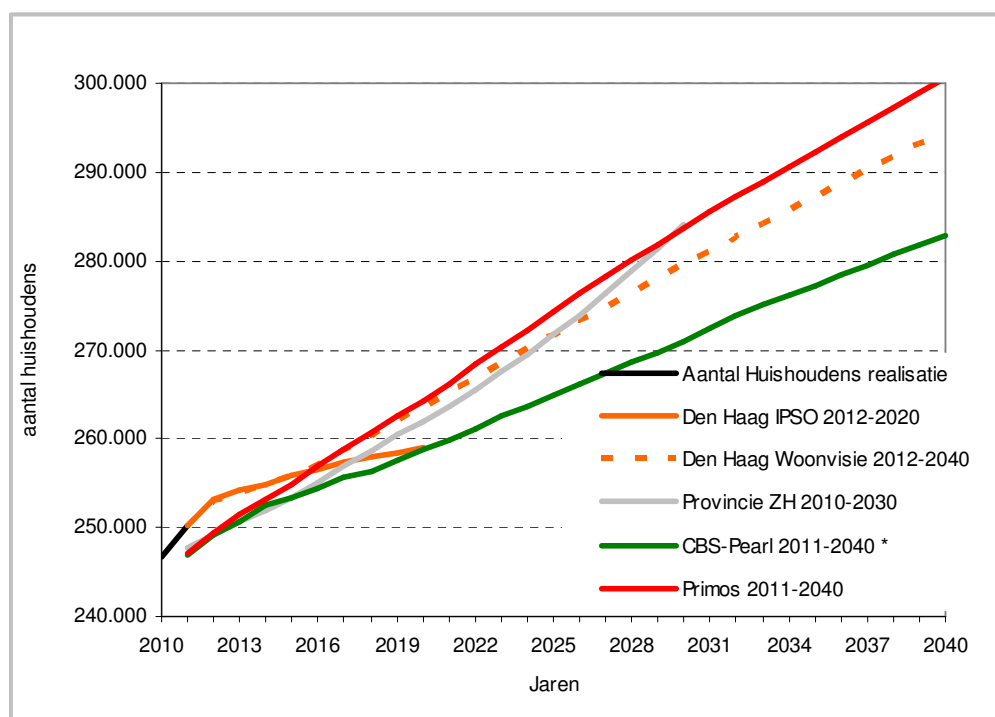
De gemiddelde bruto woningbezetting⁶ is in Den Haag per 1-1-2011 2.07 personen per woning. Vanaf 1950 is er sprake van een jaarlijkse neerwaartse trend wat betreft de gemiddelde woningbezetting. Sinds 2007 is deze trend omgebogen naar een opwaartse trend: de gemiddelde woningbezetting stijgt weer.

(in 1950 was de bruto gemiddelde woningbezetting 4.15 personen per woning in 2007 was de bruto gemiddelde woningbezetting 2.04 mensen per woning).

De toekomstige ontwikkeling van de gemiddelde bruto woningbezetting is de resultante van de geprognosticeerde bevolking en geprognosticeerde woningbouw ontwikkeling. De Provincie prognose 2010-2030 geeft een duidelijk andere ontwikkeling te zien dan de andere prognoses. De andere prognoses geven eerst een groei te zien tot 2016 en daarna een daling. De CBS-Pearl prognose heeft de meest uitgesproken ontwikkeling van een gemiddelde woningbezetting van bijna 2.10 in 2017 als hoogste en bijna 2.00 in 2040 als laagste.

⁶ De gemiddelde bruto woningbezetting is het totaal aantal personen gedeeld door het totaal aantal woningen

Figuur 3.5 Ontwikkeling van de huishoudens voor Den Haag volgens verschillende lange termijn prognoses, 2011-2040

* De ontwikkeling van de huishoudens voor de CBS-Pearl prognose 2011-2040 is in de grafiek aangepast aan de realisatie cijfers van de huishoudens per 1-1-2011 van het CBS.

Huishoudens ontwikkeling

Het aantal huishoudens⁷ in Den Haag stijgt volgens de Haagse IPSO 2012-2020 variant van ruim 250.000 huishoudens in 2011 naar bijna 259.000 in 2020: een groei van bijna 9.000 huishoudens. Volgens de Haagse Woonvisie variant heeft Den Haag in 2040 ruim 294.000 huishoudens, een groei van 44.000 (17,5%). De Primos prognose geeft in deze periode een groei te zien van ruim 21 % en de CBS-Pearl prognose van ruim 14 %. Uiteraard geldt ook hier dat de woningvoorraad ontwikkeling een belangrijke sturende variabele is.

⁷ In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en de gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinssamenstelling is echter niet hetzelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaanden, terwijl zij feitelijk een tweepersoonshuishouden vormen. Dit leidt bij de GBA tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijkheid qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/Onderzoek een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

4

BEVOLKINGSPROGNOSE KORTE TERMIJN NAAR STADSDEEL

In dit hoofdstuk staan per stadsdeel twee tabellen, twee bevolkingspiramides en een korte samenvatting van de prognose uitkomsten.

De **eerste tabel** is de ontwikkeling van de bevolking naar 5 jaarsleeftijdsklasse en geslacht voor de jaren 2010, 2015 en 2020 en het % groei in 10 jaar.

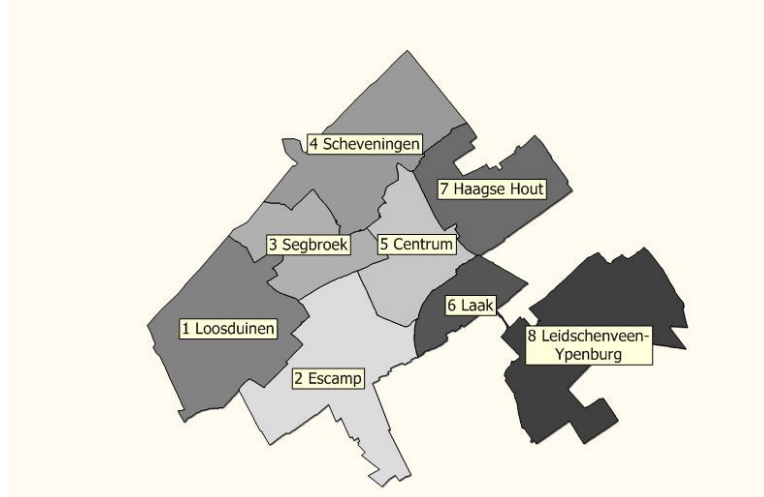
De **tweede tabel** is de ontwikkeling van de totale bevolking, de gemiddelde leeftijd, de woningvoorraad, de gemiddelde woningbezetting en de bijzondere doelgroepen van beleid voor de jaren 2010 t/m 2015 en 2020 en het % groei in 10 jaar. Negatieve groei is rood weergegeven en positieve groei staat in groen.

De **linker bevolkingspiramide** betreft het aandeel van de bevolking van Den Haag en het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2010, met Den Haag als stippelijijn en het betreffende stadsdeel als getrokken lijn. Vrouwen in het geel en mannen in rood. Als de lijnen mooi over of langs elkaar lopen dan is de leeftijd opbouw van het betreffende stadsdeel en de stad gelijk. (zie stadsdeel Escamp blz. 27). Daar waar de lijnen uit elkaar lopen is er verschil tussen het stadsdeel en de stad (zie stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg blz. 39).

De **rechter bevolkingspiramide** betreft het aandeel van de bevolking van het betreffende stadsdeel naar geslacht en 1 jaarsleeftijdsklasse voor 2010 en 2020. Hier zijn de getrokken lijnen de situatie in 2010 en de stippelijijn de prognose uitkomsten voor het jaar 2020. Lopen de lijnen over of langs elkaar, dan is er geen verschil in de verhouding van de 1 jaarsleeftijdsklasse tussen 2010 en 2020 in het stadsdeel. Lopen de lijnen uit elkaar, dan geeft dit het verschil weer in de verhouding van de leeftijdsgroepen in de prognose periode in het betreffende stadsdeel.

Meer detailinformatie over de bevolkingsprognose naar de stadsdelen, de wijken en de buurten is te vinden op de website van de gemeente Den Haag, www.denhaag.buurtmonitor.nl

Figuur 4.1 Indeling van de gemeente Den Haag naar stadsdelen

4.1 STADSDEEL LOOSDUINEN

In het stadsdeel Loosduinen wonen in 2010 45.438 inwoners, 9,3% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 50 jaar en (veel) meer ouderen (figuur 4.2).

Het stadsdeel groeit naar c.a. 47.500 inwoners in 2020, een groei van 4,5% ten opzichte van 2010. Dit is net onder het Haagse gemiddelde van 4,9%. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt heel licht naar 46,9 jaar in 2020, ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.2) dan zien we dat de baby's en peuters, de kleuters, de leerlingen in het basisonderwijs, in het vervolgonderwijs, de jeugd, middelbaar jong, de jong bejaarden, de groep 55- en 65-plussers meer dan gemiddeld toenemen. De groep jongeren (20-29 jr.) neemt af met 11% en de potentiële beroepsbevolking (15-64 jr.) met 1,6%. De totale groep 65-plussers neemt toe van 11.258 personen in 2010 naar c.a. 13.000 personen in 2020 (14,8 % groei). Binnen deze groep is duidelijk een tweedeling te zien: stevige groei in de groep tot 80 jaar en een daling in de groep van 85 jaar en ouder. Dit komt door de babyboom generatie. Jaarlijks worden steeds meer mensen van deze generatie 65 jaar. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder zal hierdoor snel oplopen. De woningvoorraad neemt toe met 876 woningen, een groei van 3,7%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft nagenoeg gelijk met 1,95 persoon gemiddeld per woning in 2020.

Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	861	804	1.665	3,7%	1.015	948	1.951	4,1%	976	912	1.876	4,0%	12,7%
5-9	921	813	1.734	3,8%	1.007	980	1.988	4,2%	1.077	1.035	2.114	4,5%	21,9%
10-14	1.042	970	2.012	4,4%	1.134	998	2.133	4,5%	1.170	1.090	2.260	4,8%	12,3%
15-19	1.284	1.155	2.439	5,4%	1.236	1.119	2.353	5,0%	1.301	1.139	2.440	5,1%	0,0%
20-24	1.106	945	2.051	4,5%	1.061	911	1.972	4,2%	992	849	1.839	3,9%	-10,3%
25-29	1.094	1.148	2.242	4,9%	1.061	1.052	2.113	4,5%	990	988	1.980	4,2%	-11,7%
30-34	1.068	1.067	2.135	4,7%	1.261	1.291	2.552	5,4%	1.169	1.212	2.379	5,0%	11,4%
35-39	1.288	1.321	2.609	5,7%	1.339	1.298	2.637	5,6%	1.378	1.400	2.779	5,9%	6,5%
40-44	1.316	1.470	2.786	6,1%	1.423	1.488	2.915	6,2%	1.376	1.403	2.780	5,9%	-0,2%
45-49	1.582	1.720	3.302	7,3%	1.504	1.675	3.176	6,7%	1.506	1.664	3.172	6,7%	-3,9%
50-54	1.706	1.996	3.702	8,1%	1.659	1.851	3.511	7,4%	1.581	1.804	3.382	7,1%	-8,6%
55-59	1.823	1.891	3.714	8,2%	1.823	2.032	3.854	8,2%	1.789	1.949	3.739	7,9%	0,7%
60-64	1.788	2.001	3.789	8,3%	1.833	1.935	3.768	8,0%	1.802	2.019	3.821	8,0%	0,8%
65-69	1.252	1.480	2.732	6,0%	1.647	1.937	3.584	7,6%	1.640	1.861	3.500	7,4%	28,1%
70-74	1.044	1.350	2.394	5,3%	1.180	1.464	2.642	5,6%	1.468	1.810	3.277	6,9%	36,9%
75-79	860	1.316	2.176	4,8%	906	1.304	2.210	4,7%	1.000	1.399	2.400	5,1%	10,3%
80-84	573	1.209	1.782	3,9%	638	1.159	1.797	3,8%	658	1.152	1.809	3,8%	1,5%
85-89	385	1.039	1.424	3,1%	357	864	1.221	2,6%	383	839	1.222	2,6%	-14,2%
90-94	144	436	580	1,3%	152	504	655	1,4%	137	417	553	1,2%	-4,7%
95+	30	140	170	0,4%	25	114	139	0,3%	26	138	164	0,3%	-3,5%
Totaal	21.167	24.271	45.438	100,0%	22.261	24.924	47.171	100,0%	22.419	25.080	47.486	100,0%	4,5%

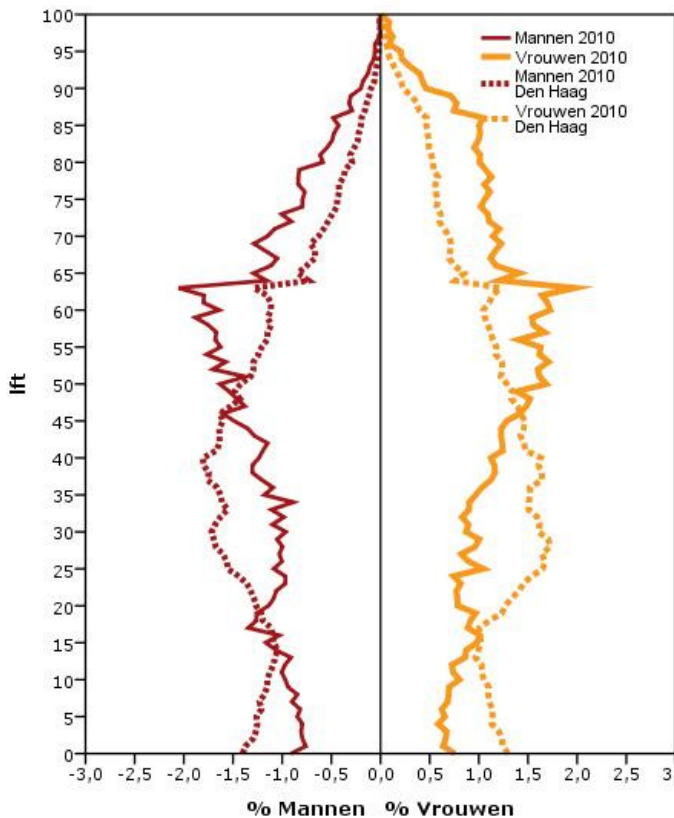
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Tabel 4.2 Stadsdeel: Loosduinen

Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	45.438	45.424	46.294	46.691	46.994	47.171	47.486	4,5%
gemiddelde leeftijd (jr.)	46,8	46,7	46,6	46,5	46,6	46,6	46,9	0,2%
woningvoorraad	23417	23.484	23.751	23.875	24.077	24.113	24.293	3,7%
gemiddelde woningbezetting	1,94	1,93	1,95	1,96	1,95	1,96	1,95	0,5%
baby's en peuters (0-3 jr.)	1.355	1.402	1.498	1.557	1.548	1.537	1.477	9,0%
kleuters (4-5)	648	677	743	744	803	850	811	25,2%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	2.952	2.964	3.076	3.147	3.251	3.332	3.530	19,6%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.043	2.984	3.028	3.079	3.066	3.116	3.227	6,0%
jeugd (0-19)	7.850	7.809	8.070	8.228	8.340	8.425	8.690	10,7%
jongeren (20-29)	4.293	4.256	4.332	4.282	4.172	4.085	3.819	-11,0%
middelbaar jong (30-44)	7.530	8.299	8.505	8.612	8.593	8.643	8.331	10,6%
bejaarden jong (65-74)	5.126	5.160	5.576	5.844	6.063	6.226	6.777	32,2%
pot. beroepsbev (15-64)	28.769	28.792	28.982	28.992	28.949	28.851	28.311	-1,6%
ouderen (55+)	18.761	18.926	19.240	19.446	19.663	19.870	20.485	9,2%
bejaarden (65+)	11.258	11.170	11.591	11.797	12.055	12.248	12.925	14,8%
bejaarden (75+)	6.132	6.010	6.015	5.953	5.992	6.022	6.148	0,3%
bejaarden (85+)	2.174	2.145	2.142	2.071	2.046	2.015	1.939	-10,8%

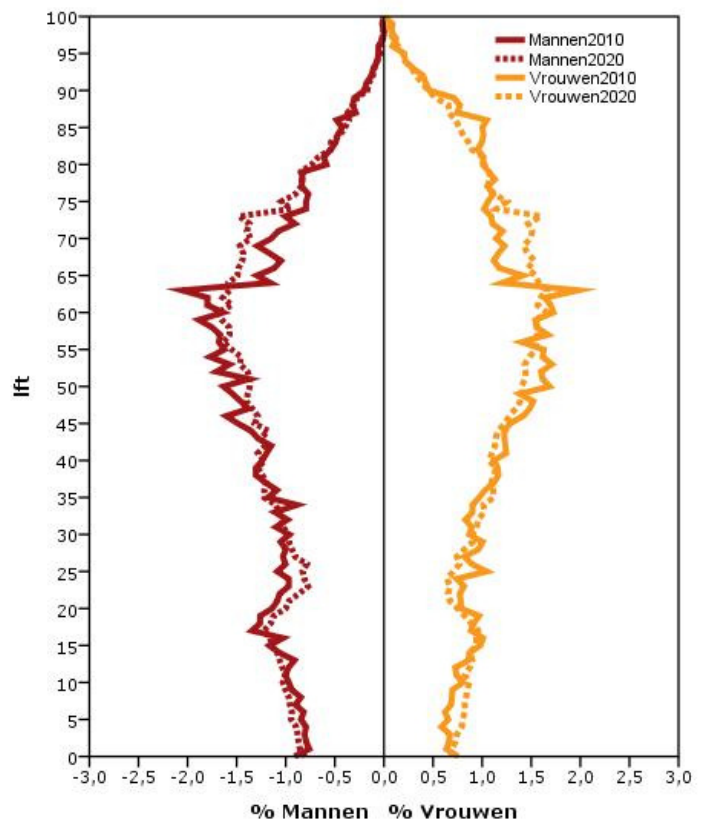
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.2 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Loosduinen - Den Haag

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.3 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Loosduinen

4.2 STADSDEEL ESCAMP

In het stadsdeel Escamp wonen in 2010 113.468 inwoners, bijna een kwart (23,2%) van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Escamp (figuur 4.4).

Het stadsdeel groeit naar c.a. 122.000 inwoners in 2020, een groei van 7,5% ten opzichte van 2010. Dit is ruim boven de groei van Den Haag (4,9%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel daalt licht naar 36,8 jaar. Daarmee is de bevolking in Escamp gemiddeld wat jonger dan de totale Haagse bevolking (38,7 jaar).

Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.4) dan zien we dat er maar drie groepen afnemen: de groep jongeren tussen de 20-29 jaar en de groepen boven de 75 jaar en boven de 85 jaar. Ook hier een tweedeling in de groep 65 jaar en ouder. Een stevige groei in de groep tot 75 jaar en een daling in de groep van 75 jaar en ouder.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 1750 woningen tot c.a. 56.550 woningen in 2020, een groei van 3,2%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt naar gemiddeld 2,16 persoon per woning in 2020.

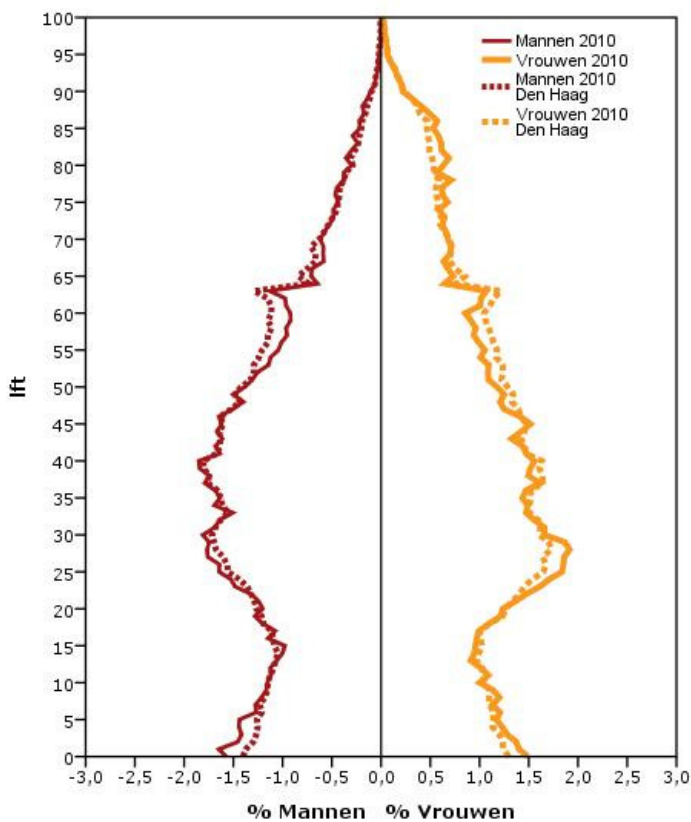
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht														
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar	
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%		
0-4 jr.	4.248	3.868	8.116	7,2%	4.700	4.393	9.093	7,7%	4.624	4.373	8.997	7,4%	10,9%	
5-9	3.586	3.337	6.923	6,1%	3.922	3.612	7.534	6,3%	4.202	3.913	8.115	6,7%	17,2%	
10-14	3.077	2.834	5.911	5,2%	3.490	3.222	6.712	5,7%	3.692	3.417	7.109	5,8%	20,3%	
15-19	3.207	2.990	6.197	5,5%	3.314	3.022	6.336	5,3%	3.624	3.303	6.927	5,7%	11,8%	
20-24	3.817	4.222	8.039	7,1%	3.740	4.078	7.818	6,6%	3.778	4.010	7.788	6,4%	-3,1%	
25-29	4.825	5.328	10.153	8,9%	4.775	5.310	10.085	8,5%	4.629	5.014	9.643	7,9%	-5,0%	
30-34	4.702	4.473	9.175	8,1%	5.160	5.313	10.473	8,8%	5.036	5.185	10.221	8,4%	11,4%	
35-39	4.899	4.300	9.199	8,1%	4.921	4.435	9.356	7,9%	5.113	4.872	9.985	8,2%	8,5%	
40-44	4.763	4.124	8.887	7,8%	4.861	4.167	9.028	7,6%	4.786	4.204	8.990	7,4%	1,2%	
45-49	4.324	3.790	8.114	7,2%	4.564	4.016	8.580	7,2%	4.579	4.064	8.643	7,1%	6,5%	
50-54	3.502	3.114	6.616	5,8%	3.970	3.570	7.540	6,3%	4.156	3.767	7.923	6,5%	19,8%	
55-59	2.760	2.775	5.535	4,9%	3.165	2.917	6.082	5,1%	3.490	3.276	6.766	5,5%	22,2%	
60-64	2.614	2.619	5.233	4,6%	2.475	2.535	5.010	4,2%	2.759	2.677	5.436	4,5%	3,9%	
65-69	1.786	1.973	3.759	3,3%	2.231	2.339	4.570	3,8%	2.152	2.307	4.459	3,7%	18,6%	
70-74	1.516	1.821	3.337	2,9%	1.496	1.726	3.222	2,7%	1.897	2.135	4.032	3,3%	20,8%	
75-79	1.185	1.824	3.009	2,7%	1.153	1.545	2.698	2,3%	1.200	1.527	2.727	2,2%	-9,4%	
80-84	837	1.786	2.623	2,3%	796	1.389	2.185	1,8%	794	1.243	2.037	1,7%	-22,3%	
85-89	528	1.323	1.851	1,6%	464	1.104	1.568	1,3%	454	889	1.343	1,1%	-27,4%	
90-94	160	473	633	0,6%	206	544	750	0,6%	182	466	648	0,5%	2,4%	
95+	25	133	158	0,1%	30	120	150	0,1%	35	149	184	0,2%	16,5%	
Totaal	56.361	57.107	113.468	100,0%	59.433	59.357	118.790	100,0%	61.182	60.791	121.973	100,0%	7,5%	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

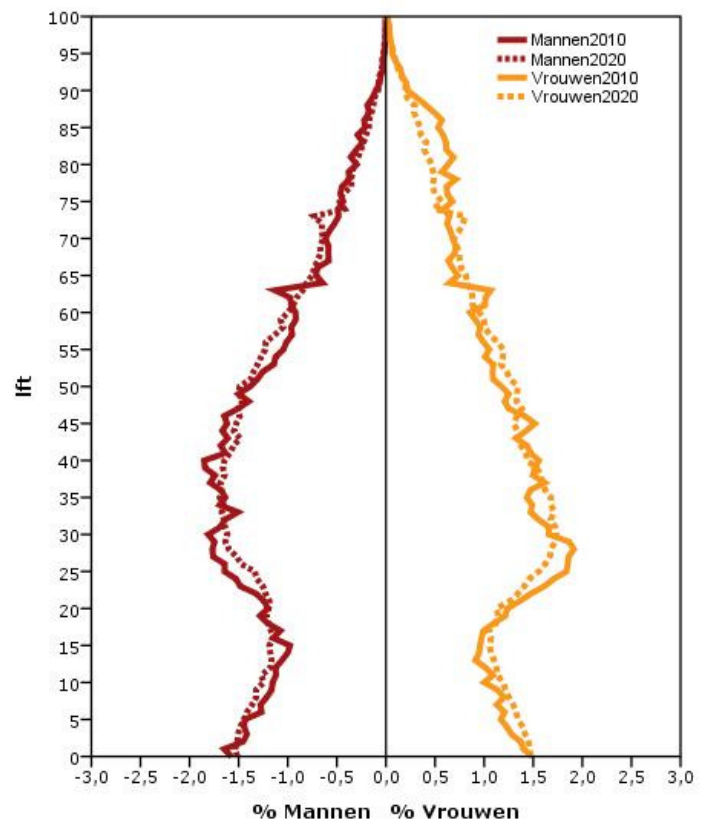
Tabel 4.4 Stadsdeel: Escamp								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	113.468	116.109	117.272	118.568	117.954	118.790	121.973	7,5%
gemiddelde leeftijd (jr.)	37,3	37,1	36,9	36,8	36,8	36,7	36,8	-1,3%
woningvoorraad	54779	55.020	55.101	55.345	54.985	55.186	56.541	3,2%
gemiddelde woningbezetting	2,07	2,11	2,13	2,14	2,15	2,15	2,16	4,3%
baby's en peuters (0-3 jr.)	6.599	6.991	7.188	7.338	7.331	7.352	7.240	9,7%
kleuters (4-5)	2.996	3.029	3.096	3.253	3.295	3.373	3.458	15,4%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	11.277	11.574	11.802	12.116	12.190	12.425	13.247	17,5%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	7.855	7.951	8.081	8.239	8.383	8.589	9.222	17,4%
jeugd (0-19)	27.147	27.908	28.409	29.061	29.192	29.675	31.148	14,7%
jongeren (20-29)	18.192	18.719	18.802	18.612	18.151	17.903	17.431	-4,2%
middelbaar jong (30-44)	27.261	27.071	27.698	28.283	28.007	28.081	27.854	2,2%
bejaarden jong (65-74)	7.096	7.041	7.357	7.627	7.721	7.792	8.491	19,7%
Pot. beroepsbev (15-64)	77.148	79.188	79.704	80.390	79.781	80.308	82.322	6,7%
ouderen (55+)	26.138	26.270	26.176	26.289	26.083	26.235	27.632	5,7%
bejaarden (65+)	15.370	15.107	15.218	15.305	15.185	15.143	15.430	0,4%
bejaarden (75+)	8.274	8.066	7.861	7.678	7.464	7.351	6.939	-16,1%
bejaarden (85+)	2.642	2.671	2.618	2.569	2.541	2.468	2.175	-17,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.4 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Escamp - Den haag

Figuur 4.5 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Escamp

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.3 STADSDEEL SEGBROEK

In het stadsdeel Segbroek wonen in 2010 58.334 inwoners, 11,9% van de totale Haagse bevolking. Er is weinig verschil in leeftijdsopbouw tussen Den Haag en het stadsdeel Segbroek, met uitzondering van de leeftijdsgroepen tussen de 25 en 40 jaar (figuur 4.6). Het stadsdeel groeit naar c.a. 61.600 inwoners in 2020, een groei van 5,6% ten opzichte van 2010. Dit is boven het gemiddelde voor Den Haag (4,9%). De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt licht naar 38,6 jaar in 2020, en is daarmee nagenoeg gelijk aan het Haags gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.6) dan zien we dat de kleuters (8,6%), de leerlingen in het basisonderwijs, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de jeugd, de bejaarden jong, de ouderen (55+) en de bejaarden (65+) meer dan gemiddeld groeien. Ook hier treedt het effect op van de ouder wordende babyboom generatie. In het stadsdeel Segbroek zijn er maar drie groepen die afnemen: de groep jongeren tussen de 20-29 jaar, de groep middelbaar jong en de groep bejaarden boven de 85 jaar.

De woningvoorraad neemt toe met bijna 950 woningen tot ca. 29.800 woningen in 2020, een groei van 3,3%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt licht tot gemiddeld 2,07 persoon per woning in 2020.

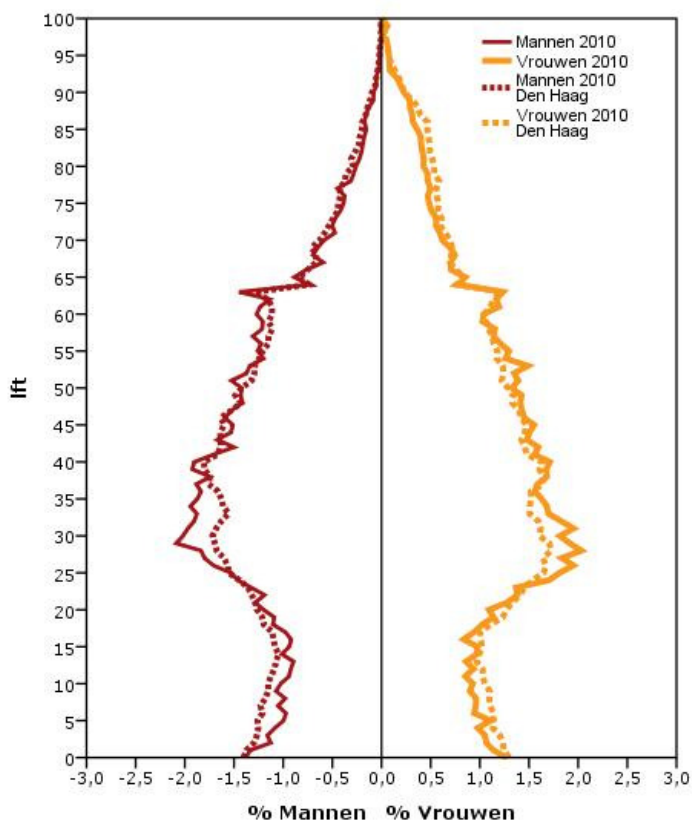
Tabel 4.5 Stadsdeel Segbroek													
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.735	1.643	3.378	5,8%	1.851	1.801	3.652	6,0%	1.812	1.766	3.578	5,8%	5,9%
5-9	1.446	1.453	2.899	5,0%	1.567	1.524	3.091	5,1%	1.634	1.635	3.269	5,3%	12,8%
10-14	1.367	1.355	2.722	4,7%	1.483	1.505	2.988	4,9%	1.551	1.547	3.098	5,0%	13,8%
15-19	1.434	1.468	2.902	5,0%	1.411	1.420	2.831	4,7%	1.517	1.546	3.063	5,0%	5,5%
20-24	1.842	2.036	3.878	6,6%	1.733	1.936	3.669	6,1%	1.708	1.867	3.575	5,8%	-7,8%
25-29	2.554	2.846	5.400	9,3%	2.626	2.930	5.556	9,2%	2.484	2.794	5.278	8,6%	-2,3%
30-34	2.768	2.677	5.445	9,3%	2.844	2.910	5.754	9,5%	2.847	2.905	5.752	9,3%	5,6%
35-39	2.639	2.426	5.065	8,7%	2.642	2.487	5.129	8,5%	2.665	2.607	5.272	8,6%	4,1%
40-44	2.370	2.341	4.711	8,1%	2.468	2.391	4.859	8,0%	2.406	2.364	4.770	7,7%	1,3%
45-49	2.130	2.167	4.297	7,4%	2.227	2.198	4.425	7,3%	2.193	2.234	4.427	7,2%	3,0%
50-54	1.955	2.032	3.987	6,8%	2.011	2.098	4.109	6,8%	2.025	2.115	4.140	6,7%	3,8%
55-59	1.771	1.738	3.509	6,0%	1.803	1.880	3.683	6,1%	1.848	1.956	3.804	6,2%	8,4%
60-64	1.661	1.616	3.277	5,6%	1.586	1.590	3.176	5,2%	1.611	1.679	3.290	5,3%	0,4%
65-69	1.024	1.104	2.128	3,6%	1.376	1.442	2.818	4,6%	1.315	1.407	2.722	4,4%	27,9%
70-74	698	844	1.542	2,6%	832	961	1.793	3,0%	1.098	1.244	2.342	3,8%	51,9%
75-79	515	713	1.228	2,1%	556	715	1.271	2,1%	640	791	1.431	2,3%	16,5%
80-84	300	618	918	1,6%	338	564	902	1,5%	362	549	911	1,5%	-0,8%
85-89	198	467	665	1,1%	168	406	574	0,9%	192	356	548	0,9%	-17,6%
90-94	70	220	290	0,5%	80	203	283	0,5%	68	175	243	0,4%	-16,2%
95+	17	76	93	0,2%	16	65	81	0,1%	15	53	68	0,1%	-26,9%
Totaal	28.494	29.840	58.334	100,0%	29.618	31.026	60.644	100,0%	29.991	31.590	61.581	100,0%	5,6%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

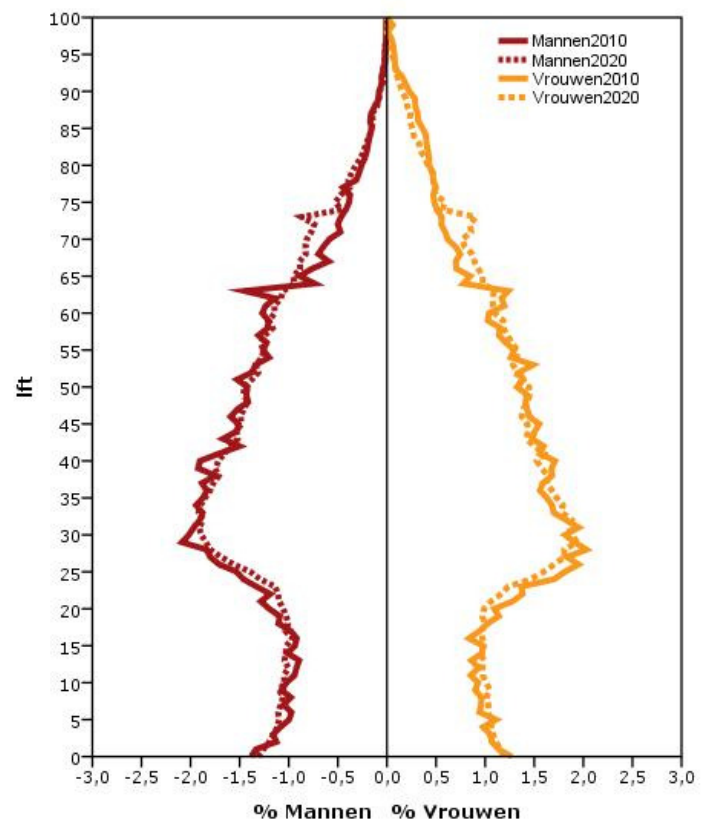
Tabel 4.6 Stadsdeel: Segbroek								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	58.334	59.020	59.948	60.152	60.359	60.644	61.581	5,6%
gemiddelde leeftijd (jr.)	38,2	38,3	38,2	38,2	38,3	38,3	38,6	1,0%
woningvoorraad	28858	29.017	29.234	29.234	29.372	29.429	29.807	3,3%
gemiddelde woningbezetting	2,02	2,03	2,05	2,06	2,05	2,06	2,07	2,5%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.777	2.826	2.944	2.970	2.976	2.952	2.908	4,7%
kleuters (4-5)	1.216	1.223	1.235	1.253	1.301	1.351	1.333	9,6%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	4.755	4.839	4.947	5.004	5.073	5.160	5.376	13,1%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.719	3.647	3.687	3.764	3.798	3.857	4.110	10,5%
jeugd (0-19)	11.901	11.925	12.199	12.290	12.437	12.562	13.008	9,3%
jongeren (20-29)	9.278	9.416	9.539	9.446	9.323	9.225	8.853	-4,6%
middelbaar jong (30-44)	15.221	14.704	14.985	15.033	14.966	15.038	14.949	-1,8%
bejaarden jong (65-74)	3.670	3.746	4.096	4.295	4.485	4.611	5.064	38,0%
pot. beroepsbev (15-64)	42.471	43.003	43.307	43.220	43.113	43.191	43.371	2,1%
ouderen (55+)	13.650	13.875	14.134	14.274	14.448	14.581	15.359	12,5%
bejaarden (65+)	6.864	6.941	7.272	7.427	7.603	7.722	8.265	20,4%
bejaarden (75+)	3.194	3.195	3.176	3.132	3.118	3.111	3.201	0,2%
bejaarden (85+)	1.048	1.051	1.029	988	965	938	859	-18,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.6 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Segbroek – Den Haag

Figuur 4.7 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Segbroek

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.4 STADSDEEL SCHEVENINGEN

In het stadsdeel Scheveningen wonen in 2010 52.340 inwoners, 10,7% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder mensen onder de 45 jaar en veel meer ouderen (figuur 4.8). Het stadsdeel groeit naar bijna 55.400 inwoners in 2020, een groei van 5,7% ten opzichte van 2010. Dit is boven de groei van 4,9% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel daalt licht naar 41,7 jaar in 2020, maar blijft daarmee ruim boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.8) dan neemt alleen de groep bejaarden boven de 75 jaar af.

De sterkste groei treedt op bij de groep jong bejaarden ofwel de babyboom generatie. Verder valt er een sterke groei te constateren bij de groepen kleuters, basisonderwijs leerlingen, leerlingen in het vervolgonderwijs en jeugd. Duidelijk is dat het stadsdeel Scheveningen aan het verjongen is.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 1.400 woningen tot bijna 29.400 woningen in 2020, een groei van 5,1%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft ongeveer gelijk, gemiddeld 1,88 persoon per woning in 2020.

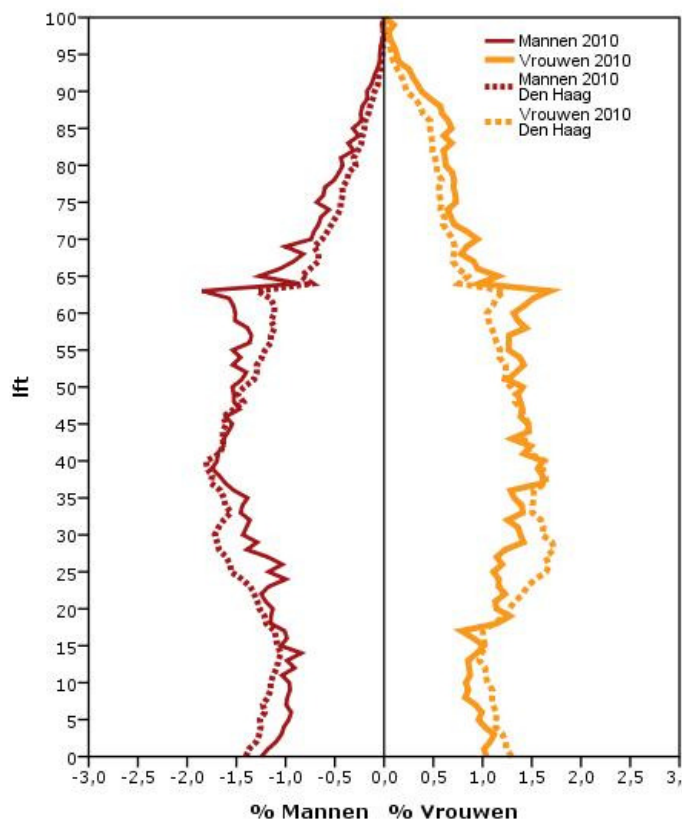
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.410	1.429	2.839	5,4%	1.460	1.484	2.942	5,4%	1.459	1.474	2.934	5,3%	3,3%
5-9	1.222	1.236	2.458	4,7%	1.386	1.398	2.789	5,2%	1.406	1.431	2.836	5,1%	15,4%
10-14	1.195	1.183	2.378	4,5%	1.349	1.332	2.683	5,0%	1.440	1.429	2.871	5,2%	20,7%
15-19	1.349	1.388	2.737	5,2%	1.371	1.375	2.740	5,1%	1.492	1.504	2.993	5,4%	9,4%
20-24	1.452	1.579	3.031	5,8%	1.479	1.564	3.037	5,6%	1.516	1.587	3.100	5,6%	2,3%
25-29	1.532	1.653	3.185	6,1%	1.647	1.805	3.454	6,4%	1.625	1.771	3.388	6,1%	6,4%
30-34	1.790	1.845	3.635	6,9%	1.759	1.936	3.689	6,8%	1.766	1.977	3.752	6,8%	3,2%
35-39	2.005	2.002	4.007	7,7%	1.858	1.943	3.805	7,0%	1.824	1.998	3.817	6,9%	-4,7%
40-44	2.076	1.976	4.052	7,7%	2.013	2.058	4.070	7,5%	1.900	1.972	3.868	7,0%	-4,5%
45-49	1.935	1.896	3.831	7,3%	2.028	1.992	4.022	7,4%	1.960	2.024	3.988	7,2%	4,1%
50-54	1.863	1.843	3.706	7,1%	1.931	1.877	3.806	7,0%	1.968	1.945	3.913	7,1%	5,6%
55-59	1.804	1.789	3.593	6,9%	1.822	1.818	3.640	6,7%	1.910	1.891	3.801	6,9%	5,8%
60-64	1.848	1.871	3.719	7,1%	1.693	1.759	3.453	6,4%	1.733	1.807	3.543	6,4%	-4,7%
65-69	1.280	1.257	2.537	4,8%	1.610	1.711	3.330	6,2%	1.511	1.628	3.138	5,7%	23,7%
70-74	838	1.038	1.876	3,6%	1.067	1.152	2.221	4,1%	1.317	1.486	2.813	5,1%	49,9%
75-79	724	966	1.690	3,2%	693	950	1.646	3,0%	851	1.026	1.878	3,4%	11,1%
80-84	452	850	1.302	2,5%	512	806	1.318	2,4%	492	796	1.292	2,3%	-0,8%
85-89	297	804	1.101	2,1%	249	609	865	1,6%	281	579	861	1,6%	-21,8%
90-94	131	381	512	1,0%	112	384	495	0,9%	93	297	393	0,7%	-23,2%
95+	31	120	151	0,3%	22	99	122	0,2%	26	103	129	0,2%	-14,6%
Totaal	25.234	27.106	52.340	100,0%	26.061	28.052	54.127	100,0%	26.570	28.725	55.308	100,0%	5,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

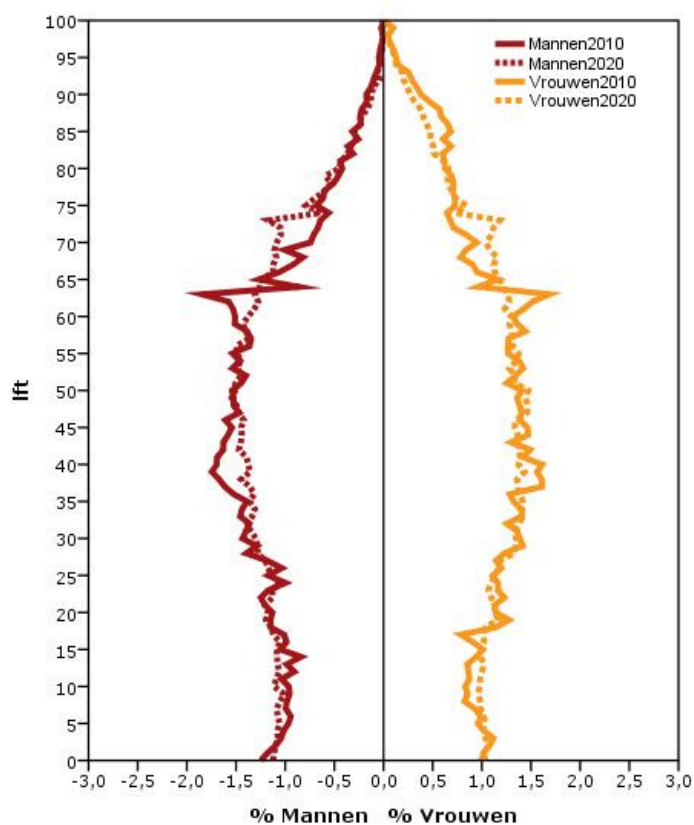
Tabel 4.8 Stadsdeel: Scheveningen								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	52.340	52.403	53.162	53.473	53.860	54.127	55.308	5,7%
gemiddelde leeftijd (jr.)	41,9	41,9	41,8	41,7	41,7	41,6	41,7	-0,5%
woningvoorraad	27961	28.191	28.341	28.378	28.588	28.678	29.378	5,1%
gemiddelde woningbezetting	1,87	1,86	1,88	1,88	1,88	1,89	1,88	0,5%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.305	2.243	2.310	2.343	2.343	2.387	2.356	2,2%
kleuters (4-5)	1.038	1.077	1.109	1.110	1.154	1.144	1.155	11,3%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	4.097	4.145	4.289	4.394	4.511	4.569	4.736	15,6%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.374	3.299	3.424	3.490	3.538	3.626	3.891	15,3%
jeugd (0-19)	10.412	10.315	10.565	10.820	11.018	11.154	11.634	11,7%
jongeren (20-29)	6.216	6.373	6.552	6.497	6.523	6.491	6.488	4,4%
middelbaar jong (30-44)	11.694	11.556	11.744	11.830	11.795	11.781	11.608	-0,7%
bejaarden jong (65-74)	4.413	4.489	4.943	5.224	5.424	5.551	5.951	34,9%
pot. beroepsbev (15-64)	35.496	35.588	35.724	35.642	35.712	35.716	36.163	1,9%
ouderen (55+)	16.481	16.618	16.788	16.856	16.976	17.090	17.848	8,3%
bejaarden (65+)	9.169	9.115	9.490	9.692	9.871	9.997	10.504	14,6%
bejaarden (75+)	4.756	4.626	4.547	4.468	4.447	4.446	4.553	-4,3%
bejaarden (85+)	1.764	1.689	1.657	1.580	1.539	1.482	1.383	-21,6%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.8 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Scheveningen – Den Haag

Figuur 4.9 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Scheveningen

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.5 STADSDEEL CENTRUM

In het stadsdeel Centrum wonen in 2010 96.953 inwoners, 19,8% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren tot 30 jaar en minder ouderen (figuur 4.10). Het stadsdeel groeit naar ca. 99.000 inwoners in 2020, een groei van 2,1% ten opzichte van 2010. Dit is onder de groei van 4,9% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 36,4 jaar in 2020, en blijft daarmee onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.10) dan groeit de groep kleuters en alle oudere leeftijdsgroepen meer dan gemiddeld. Onder de jeugd neemt de generatie in het basisonderwijs, het vervolgonderwijs, de jongeren en middelbaar jong in omvang af.

De woningvoorraad neemt toe met bijna 1.650 woningen tot bijna 47.350 woningen in 2020, een groei van 3,6%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt licht naar gemiddeld 2,09 persoon per woning in 2020.

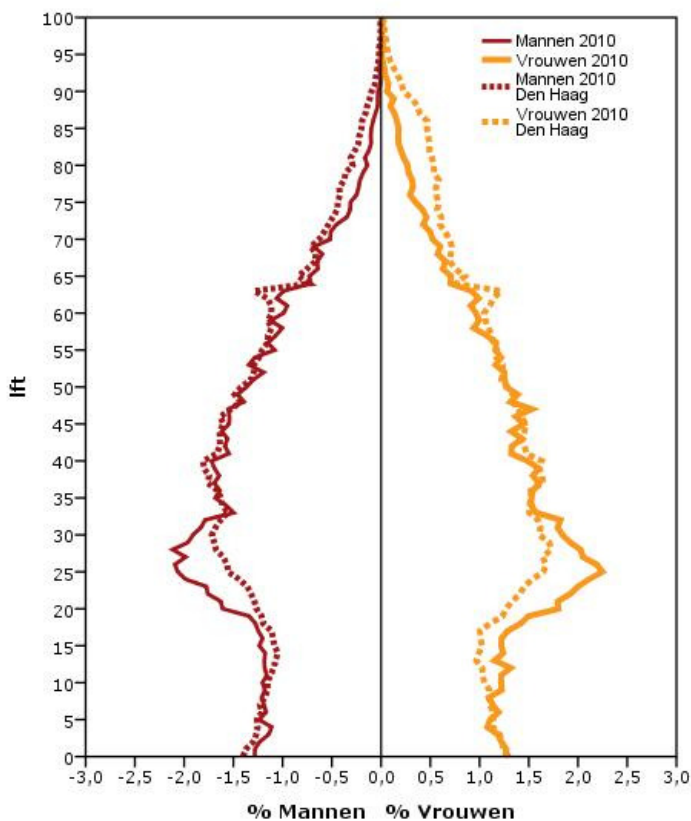
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	2.992	2.857	5.849	6,0%	3.212	3.022	6.234	6,3%	3.090	2.936	6.026	6,1%	3,0%
5-9	2.962	2.733	5.695	5,9%	2.818	2.677	5.495	5,5%	2.863	2.723	5.586	5,6%	-1,9%
10-14	2.924	2.919	5.843	6,0%	2.917	2.800	5.717	5,8%	2.772	2.722	5.494	5,5%	-6,0%
15-19	3.117	3.156	6.273	6,5%	3.049	3.077	6.126	6,2%	3.036	2.993	6.029	6,1%	-3,9%
20-24	4.330	4.573	8.903	9,2%	3.983	4.332	8.315	8,4%	3.849	4.165	8.014	8,1%	-10,0%
25-29	5.054	4.955	10.009	10,3%	5.157	5.201	10.358	10,4%	4.898	4.921	9.819	9,9%	-1,9%
30-34	4.253	4.062	8.315	8,6%	4.585	4.312	8.897	9,0%	4.558	4.370	8.928	9,0%	7,4%
35-39	4.130	3.713	7.843	8,1%	3.901	3.582	7.483	7,5%	3.902	3.607	7.509	7,6%	-4,3%
40-44	3.972	3.270	7.242	7,5%	3.776	3.547	7.323	7,4%	3.487	3.296	6.783	6,9%	-6,3%
45-49	3.702	3.348	7.050	7,3%	3.673	3.204	6.877	6,9%	3.446	3.316	6.762	6,8%	-4,1%
50-54	3.206	2.925	6.131	6,3%	3.378	3.131	6.509	6,5%	3.293	3.023	6.316	6,4%	3,0%
55-59	2.684	2.533	5.217	5,4%	2.907	2.708	5.615	5,6%	3.002	2.880	5.882	5,9%	12,7%
60-64	2.328	2.132	4.460	4,6%	2.294	2.252	4.546	4,6%	2.460	2.359	4.819	4,9%	8,0%
65-69	1.632	1.504	3.136	3,2%	2.018	1.928	3.946	4,0%	1.955	1.968	3.923	4,0%	25,1%
70-74	1.059	1.107	2.166	2,2%	1.334	1.283	2.617	2,6%	1.639	1.640	3.279	3,3%	51,4%
75-79	587	741	1.328	1,4%	760	877	1.637	1,6%	935	979	1.914	1,9%	44,1%
80-84	313	500	813	0,8%	403	544	947	1,0%	497	606	1.103	1,1%	35,7%
85-89	152	332	484	0,5%	174	318	492	0,5%	213	333	546	0,6%	12,8%
90-94	40	111	151	0,2%	61	155	216	0,2%	65	149	214	0,2%	41,7%
95+	12	33	45	0,0%	14	32	46	0,0%	16	33	49	0,0%	8,9%
Totaal	49.449	47.504	96.953	100,0%	50.414	48.982	99.396	100,0%	49.976	49.019	98.995	100,0%	2,1%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

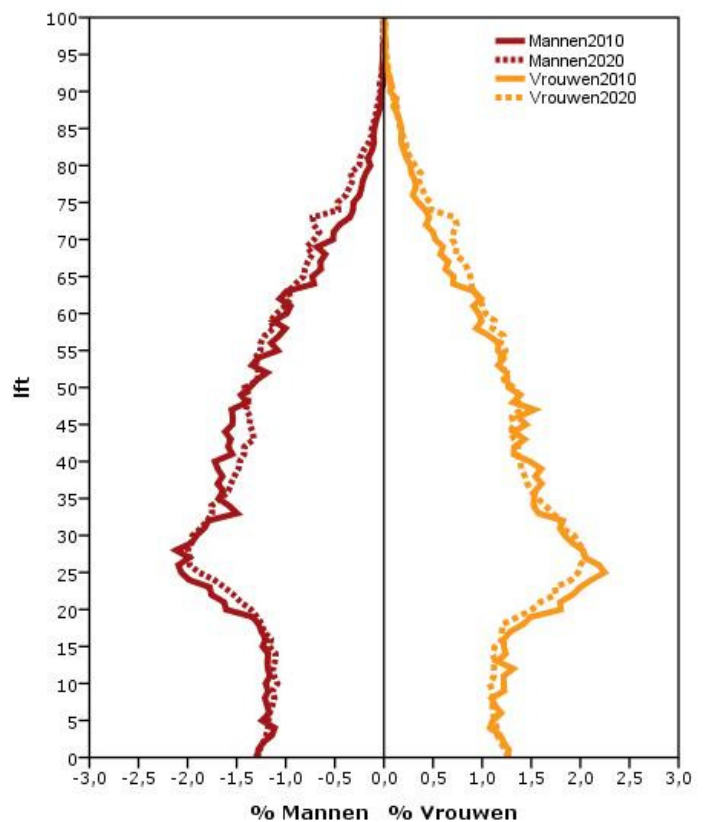
Tabel 4.10 Stadsdeel: Centrum								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	96.953	97.396	98.567	98.378	99.421	99.396	98.995	2,1%
gemiddelde leeftijd (jr.)	34,8	35	35,1	35,3	35,5	35,6	36,4	4,6%
woningvoorraad	45687	45.984	46.385	46.278	47.086	47.122	47.333	3,6%
gemiddelde woningbezetting	2,12	2,12	2,12	2,13	2,11	2,11	2,09	-1,4%
baby's en peuters (0-3 jr.)	4.787	4.835	4.948	4.978	5.093	5.059	4.874	1,8%
kleuters (4-5)	2.202	2.188	2.252	2.277	2.267	2.282	2.295	4,2%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	9.447	9.399	9.384	9.297	9.300	9.273	9.251	-2,1%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	8.054	7.946	7.960	7.933	7.946	7.921	7.696	-4,4%
jeugd (0-19)	23.660	23.582	23.663	23.531	23.671	23.572	23.135	-2,2%
jongeren (20-29)	18.912	18.910	19.185	19.001	18.863	18.673	17.833	-5,7%
middelbaar jong (30-44)	23.400	22.792	23.233	23.037	23.218	23.097	22.473	-4,0%
bejaarden jong (65-74)	5.302	5.469	5.841	6.129	6.401	6.563	7.202	35,8%
pot. beroepsbev (15-64)	71.443	71.686	72.252	71.790	72.212	72.049	70.861	-0,8%
ouderen (55+)	17.800	18.298	18.805	19.069	19.746	20.062	21.729	22,1%
bejaarden (65+)	8.123	8.344	8.807	9.164	9.669	9.901	11.028	35,8%
bejaarden (75+)	2.821	2.875	2.966	3.035	3.268	3.338	3.826	35,6%
bejaarden (85+)	680	690	693	699	760	754	809	19,0%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.10 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Centrum - Den Haag

Figuur 4.11 Bevolkingspiramide 2010-1020
Stadsdeel Centrum

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.6 STADSDEEL LAAK

In het stadsdeel Laak wonen in 2010 38.419 inwoners, 7,9% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel vooral meer jeugd en jongeren tot 35 jaar en minder ouderen (figuur 4.12). Het stadsdeel groeit naar bijna 40.300 inwoners in 2020, een groei van 4,9% ten opzichte van 2010. Dit is gelijk aan de gemiddelde groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt naar 34,3 jaar in 2020, maar blijft daarmee onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.12) dan groeien alle onderscheiden doelgroepen van beleid met uitzondering van de groep jongeren en de groep middelbaar jong. Ook in stadsdeel Laak is de grootste toename bij de jong bejaarden. Andere beleidsgroepen die meer dan gemiddeld stijgen zijn de kleuters, leerlingen in het basis- en vervolgonderwijs, de jeugd, de ouderen (55+) en de bejaarden.

De woningvoorraad neemt toe met bijna 600 woningen tot ongeveer 17.550 woningen in 2020, een groei van 3,5%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting stijgt licht naar gemiddeld 2,3 persoon per woning in 2020.

Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.365	1.317	2.682	7,0%	1.477	1.432	2.909	7,3%	1.481	1.425	2.906	7,2%	8,4%
5-9	1.192	1.142	2.334	6,1%	1.166	1.165	2.331	5,9%	1.242	1.237	2.479	6,2%	6,2%
10-14	1.105	985	2.090	5,4%	1.143	1.070	2.213	5,6%	1.134	1.096	2.230	5,5%	6,7%
15-19	1.150	1.206	2.356	6,1%	1.188	1.134	2.322	5,8%	1.246	1.196	2.442	6,1%	3,7%
20-24	1.881	2.217	4.098	10,7%	1.802	2.084	3.886	9,8%	1.744	1.944	3.688	9,2%	-10,0%
25-29	2.150	2.139	4.289	11,2%	2.154	2.227	4.381	11,0%	2.026	2.108	4.134	10,3%	-3,6%
30-34	1.980	1.618	3.598	9,4%	2.038	1.907	3.945	9,9%	1.998	1.910	3.908	9,7%	8,6%
35-39	1.673	1.518	3.191	8,3%	1.782	1.491	3.273	8,2%	1.773	1.638	3.411	8,5%	6,9%
40-44	1.570	1.325	2.895	7,5%	1.497	1.393	2.890	7,3%	1.498	1.340	2.838	7,0%	-2,0%
45-49	1.503	1.196	2.699	7,0%	1.436	1.235	2.671	6,7%	1.380	1.279	2.659	6,6%	-1,5%
50-54	1.073	959	2.032	5,3%	1.258	1.107	2.365	5,9%	1.221	1.125	2.346	5,8%	15,5%
55-59	951	914	1.865	4,9%	989	884	1.873	4,7%	1.111	998	2.109	5,2%	13,1%
60-64	749	655	1.404	3,7%	817	745	1.562	3,9%	845	735	1.580	3,9%	12,5%
65-69	504	473	977	2,5%	623	571	1.194	3,0%	653	620	1.273	3,2%	30,3%
70-74	341	378	719	1,9%	389	398	787	2,0%	494	503	997	2,5%	38,7%
75-79	230	331	561	1,5%	253	297	550	1,4%	288	315	603	1,5%	7,5%
80-84	126	221	347	0,9%	153	228	381	1,0%	165	205	370	0,9%	6,6%
85-89	46	143	189	0,5%	68	133	201	0,5%	79	135	214	0,5%	13,2%
90-94	19	60	79	0,2%	20	55	75	0,2%	24	53	77	0,2%	-2,5%
95+	2	12	14	0,0%	4	17	21	0,1%	4	16	20	0,0%	42,9%
Totaal	19.610	18.809	38.419	100,0%	20.257	19.573	39.830	100,0%	20.406	19.878	40.284	100,0%	4,9%

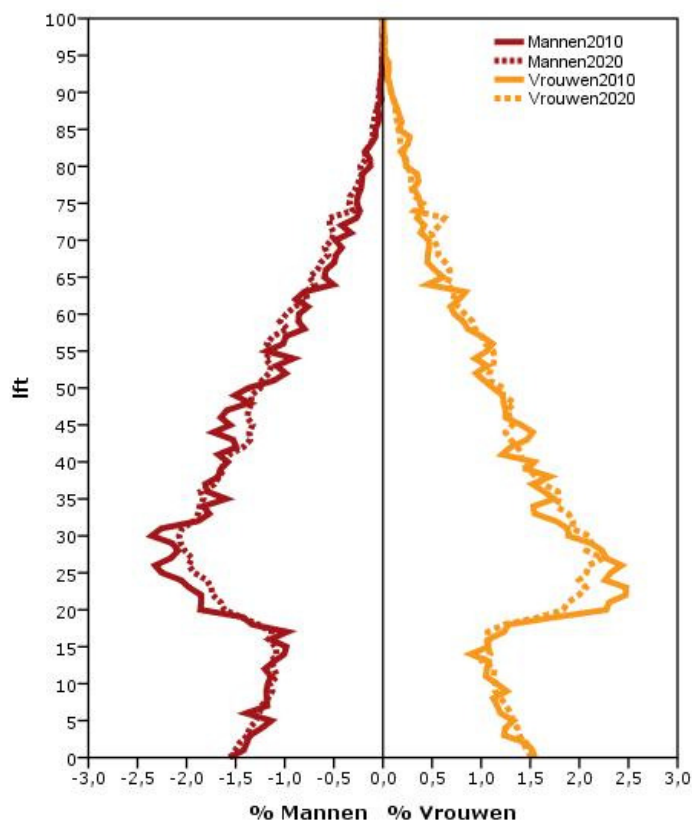
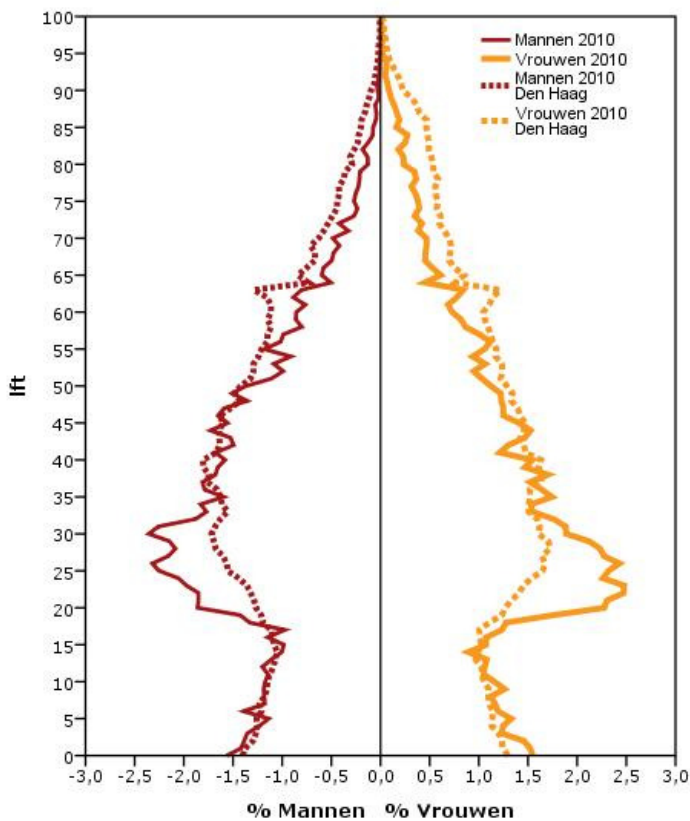
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Tabel 4.12 Stadsdeel: Laak								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	38.419	38.810	39.251	39.391	39.494	39.830	40.284	4,9%
gemiddelde leeftijd (jr.)	33,5	33,6	33,7	33,7	33,8	33,9	34,3	2,4%
woningvoorraad	16951	17.002	17.134	17.134	17.208	17.320	17.544	3,5%
gemiddelde woningbezetting	2,27	2,28	2,29	2,3	2,3	2,3	2,3	1,3%
baby's en peuters (0-3 jr.)	2.206	2.207	2.268	2.317	2.347	2.394	2.357	6,8%
kleuters (4-5)	949	944	977	997	1.012	1.024	1.076	13,4%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	3.810	3.782	3.806	3.798	3.820	3.865	4.069	6,8%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.837	2.868	2.841	2.868	2.902	2.958	3.019	6,4%
jeugd (0-19)	9.462	9.482	9.562	9.580	9.641	9.775	10.057	6,3%
jongeren (20-29)	8.387	8.490	8.563	8.516	8.317	8.267	7.822	-6,7%
middelbaar jong (30-44)	9.684	9.255	9.481	9.484	9.510	9.506	9.405	-2,9%
bejaarden jong (65-74)	1.696	1.687	1.812	1.889	1.937	1.981	2.270	33,8%
pot. beroepsbev (15-64)	28.427	28.833	29.048	29.000	28.982	29.168	29.115	2,4%
ouderen (55+)	6.155	6.239	6.353	6.413	6.504	6.644	7.243	17,7%
bejaarden (65+)	2.886	2.871	2.983	3.096	3.142	3.209	3.554	23,1%
bejaarden (75+)	1.190	1.184	1.171	1.207	1.205	1.228	1.284	7,9%
bejaarden (85+)	282	286	289	299	303	297	311	10,3%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.12 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Laak – Den Haag

Figuur 4.13 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Laak

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.7 STADSDEEL HAAGSE HOUT

In het stadsdeel Haagse Hout wonen in 2010 41.529 inwoners, 8,5% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel minder jeugd en jongeren tot 30 jaar en meer ouderen (figuur 4.14). Het stadsdeel groeit naar ca. 43.500 inwoners in 2020, een groei van 4,8% ten opzichte van 2010. Dit is nagenoeg gelijk aan de groei in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel daalt naar 42,1 jaar in 2020, maar blijft ruimschoots boven het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar. Kijken we naar de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.14) dan groeien de groepen kleuters, de basisonderwijs -leerlingen, de leerlingen in het vervolgonderwijs, de jeugd, en de jong bejaarden sterk. In het stadsdeel Haagse Hout daalt het aantal jongeren, evenals het aantal bejaarden van 75 jaar en ouder. De woningvoorraad neemt toe met ruim 400 woningen tot ruim 24.850 woningen in 2020, een lichte toename van 1,7%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting blijft ongeveer gelijk, gemiddeld 1,75 persoon per woning in 2020.

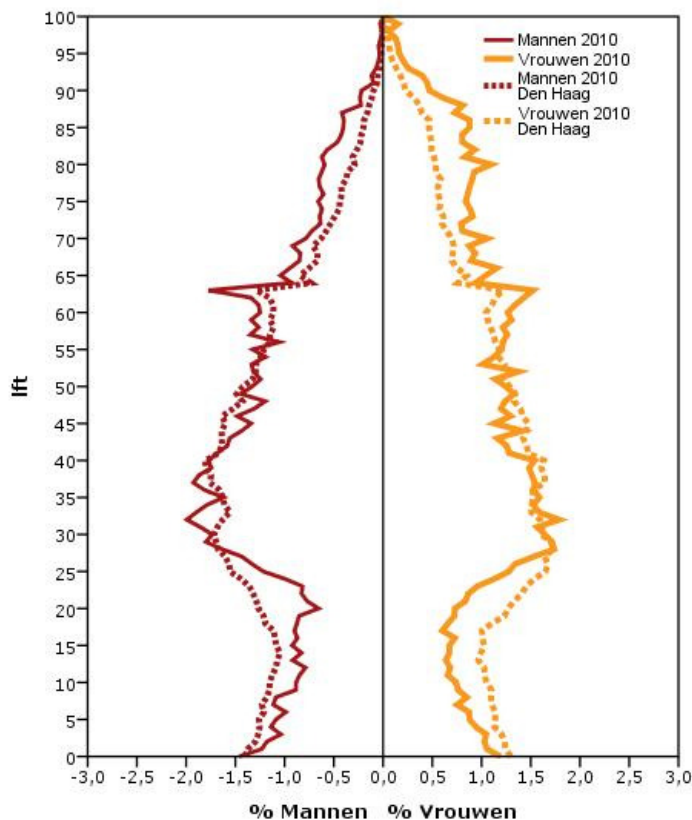
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht													
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar
	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	
0-4 jr.	1.184	1.157	2.341	5,6%	1.314	1.259	2.573	6,0%	1.283	1.205	2.488	5,7%	6,3%
5-9	1.010	904	1.914	4,6%	1.101	1.061	2.162	5,0%	1.195	1.142	2.337	5,4%	22,1%
10-14	835	745	1.580	3,8%	999	895	1.894	4,4%	1.058	987	2.045	4,7%	29,4%
15-19	865	744	1.609	3,9%	883	779	1.662	3,9%	994	861	1.855	4,3%	15,3%
20-24	796	992	1.788	4,3%	824	933	1.757	4,1%	764	871	1.635	3,8%	-8,6%
25-29	1.449	1.670	3.119	7,5%	1.403	1.734	3.137	7,3%	1.326	1.593	2.919	6,7%	-6,4%
30-34	1.813	1.781	3.594	8,7%	1.910	1.959	3.869	9,0%	1.814	1.946	3.760	8,6%	4,6%
35-39	1.755	1.682	3.437	8,3%	1.858	1.749	3.607	8,4%	1.839	1.831	3.670	8,4%	6,8%
40-44	1.571	1.460	3.031	7,3%	1.655	1.575	3.230	7,5%	1.680	1.597	3.277	7,5%	8,1%
45-49	1.324	1.360	2.684	6,5%	1.448	1.403	2.851	6,7%	1.485	1.473	2.958	6,8%	10,2%
50-54	1.255	1.296	2.551	6,1%	1.280	1.330	2.610	6,1%	1.342	1.378	2.720	6,3%	6,6%
55-59	1.238	1.363	2.601	6,3%	1.216	1.251	2.467	5,8%	1.265	1.318	2.583	5,9%	-0,7%
60-64	1.281	1.427	2.708	6,5%	1.140	1.314	2.454	5,7%	1.150	1.282	2.432	5,6%	-10,2%
65-69	899	1.077	1.976	4,8%	1.109	1.323	2.432	5,7%	1.034	1.265	2.299	5,3%	16,3%
70-74	666	977	1.643	4,0%	763	989	1.752	4,1%	958	1.215	2.173	5,0%	32,3%
75-79	623	968	1.591	3,8%	603	891	1.494	3,5%	694	941	1.635	3,8%	2,8%
80-84	523	981	1.504	3,6%	458	815	1.273	3,0%	457	795	1.252	2,9%	-16,8%
85-89	329	858	1.187	2,9%	301	683	984	2,3%	278	604	882	2,0%	-25,7%
90-94	108	391	499	1,2%	122	403	525	1,2%	122	336	458	1,1%	-8,2%
95+	29	143	172	0,4%	17	108	125	0,3%	22	111	133	0,3%	-22,7%
Totaal	19.553	21.976	41.529	100,0%	20.404	22.454	42.858	100,0%	20.760	22.751	43.511	100,0%	4,8%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

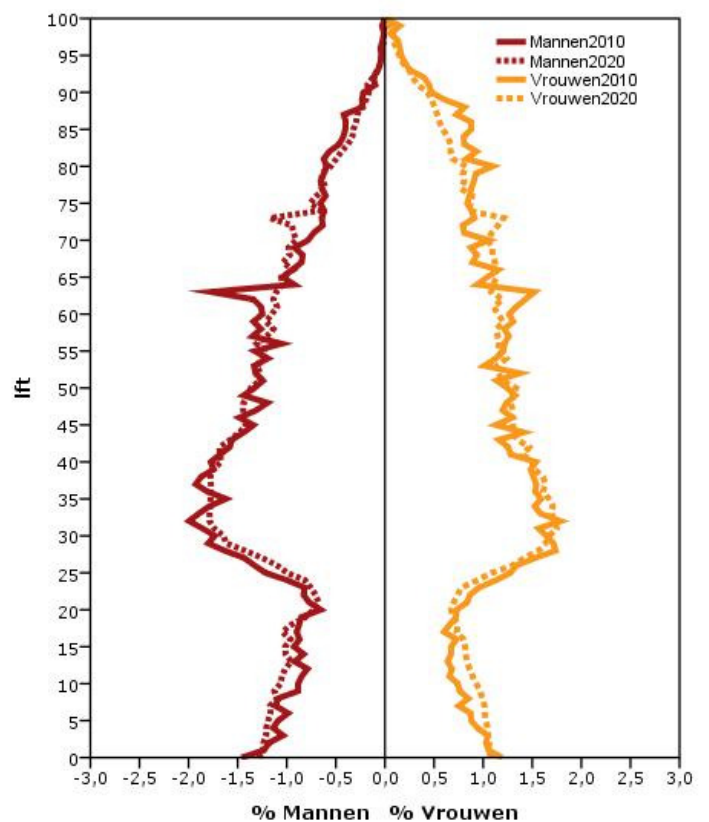
Tabel 4.14 Stadsdeel: Haagse Hout								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid,	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	41.529	41.641	42.115	42.360	42.547	42.858	43.511	4,8%
gemiddelde leeftijd (jr.)	43,2	43	42,7	42,6	42,2	42,1	42,1	-2,5%
woningvoorraad	24435	24.514	24.549	24.549	24.556	24.650	24.855	1,7%
gemiddelde woningbezetting	1,7	1,7	1,72	1,73	1,73	1,74	1,75	2,9%
baby's en peuters (0-3 jr.)	1.911	1.951	2.011	2.048	2.068	2.072	1.999	4,6%
kleuters (4-5)	836	812	843	890	937	978	970	16,0%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	3.081	3.095	3.221	3.333	3.446	3.550	3.801	23,4%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	2.127	2.128	2.170	2.185	2.276	2.353	2.600	22,2%
jeugd (0-19)	7.444	7.491	7.707	7.890	8.110	8.291	8.725	17,2%
jongeren (20-29)	4.907	4.980	4.999	4.914	4.974	4.894	4.554	-7,2%
middelbaar jong (30-44)	10.062	9.403	9.649	9.740	9.822	9.950	9.995	-0,7%
bejaarden jong (65-74)	3.619	3.604	3.878	4.067	4.131	4.184	4.472	23,6%
pot. beroepsbev (15-64)	27.122	27.293	27.391	27.381	27.498	27.644	27.809	2,5%
ouderen (55+)	13.881	13.781	13.706	13.724	13.487	13.506	13.847	-0,2%
bejaarden (65+)	8.572	8.461	8.632	8.700	8.570	8.585	8.832	3,0%
bejaarden (75+)	4.953	4.857	4.754	4.633	4.439	4.401	4.360	-12,0%
bejaarden (85+)	1.858	1.840	1.783	1.752	1.659	1.634	1.473	-20,7%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.14 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Haagse Hout – Den Haag

Figuur 4.15 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Haagse Hout

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

4.8 STADSDEEL LEIDSCHENVEEN/YPENBURG

In het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg wonen in 2010 42.790 inwoners, 8,7% van de totale Haagse bevolking. Ten opzichte van Den Haag wonen in het stadsdeel veel jeugd tot 20 jaar, veel mensen tussen de 35 en 50 jaar, minder jongeren en minder ouderen (figuur 4.16). Het stadsdeel groeit naar ca. 44.000 inwoners in 2020, een groei van 3,1% ten opzichte van 2010. Dit is onder de groei van 4,9% in Den Haag. De gemiddelde leeftijd in het stadsdeel stijgt sterk naar 37 jaar in 2020, maar blijft nog wel onder het Haagse gemiddelde van 38,7 jaar.

Bij de bijzondere leeftijdsgroepen (tabel 4.16) nemen de baby's en peuters, de kleuters, de basisonderwijs leerlingen, de jeugd en middelbaar jong sterk af. De leerlingen in het vervolgonderwijs, de jongeren, de groep bejaarden jong ook wel de babyboom generatie, de ouderen boven de 55 en de bejaarden stijgen meer dan gemiddeld.

De woningvoorraad neemt toe met ruim 1.500 woningen tot ruim 17.200 woningen in 2020, een groei van 9,6%. De gemiddelde (bruto) woningbezetting daalt naar gemiddeld 2,56 persoon per woning in 2020.

Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse naar geslacht														
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010				2015				2020				% groei in 10 jaar	
	mannen	Vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%	mannen	vrouwen	totaal	%		
0-4 jr.	2.112	2.083	4.195	9,8%	1.742	1.667	3.409	7,4%	1.319	1.275	2.594	5,9%	-38,2%	
5-9	2.225	2.220	4.445	10,4%	2.134	1.982	4.116	8,9%	1.703	1.545	3.248	7,4%	-26,9%	
10-14	1.693	1.579	3.272	7,6%	2.059	1.996	4.055	8,8%	1.905	1.744	3.649	8,3%	11,5%	
15-19	1.357	1.233	2.590	6,1%	1.688	1.564	3.252	7,0%	1.809	1.725	3.534	8,0%	36,4%	
20-24	878	784	1.662	3,9%	1.080	1.051	2.131	4,6%	1.182	1.155	2.337	5,3%	40,6%	
25-29	860	1.082	1.942	4,5%	743	855	1.598	3,5%	729	854	1.583	3,6%	-18,5%	
30-34	1.397	1.905	3.302	7,7%	1.071	1.331	2.402	5,2%	796	928	1.724	3,9%	-47,8%	
35-39	2.343	2.713	5.056	11,8%	1.535	2.068	3.603	7,8%	1.053	1.475	2.528	5,7%	-50,0%	
40-44	2.607	2.500	5.107	11,9%	2.358	2.701	5.059	11,0%	1.630	2.130	3.760	8,5%	-26,4%	
45-49	2.012	1.781	3.793	8,9%	2.486	2.458	4.944	10,7%	2.174	2.490	4.664	10,6%	23,0%	
50-54	1.287	1.095	2.382	5,6%	1.965	1.861	3.826	8,3%	2.169	2.222	4.391	10,0%	84,3%	
55-59	890	870	1.760	4,1%	1.291	1.241	2.532	5,5%	1.663	1.688	3.351	7,6%	90,4%	
60-64	769	747	1.516	3,5%	1.032	955	1.987	4,3%	1.263	1.169	2.432	5,5%	60,4%	
65-69	399	373	772	1,8%	805	749	1.554	3,4%	953	859	1.812	4,1%	134,7%	
70-74	291	238	529	1,2%	421	388	809	1,8%	692	653	1.345	3,0%	154,3%	
75-79	146	143	289	0,7%	244	244	488	1,1%	318	348	666	1,5%	130,4%	
80-84	52	67	119	0,3%	97	128	225	0,5%	148	169	317	0,7%	166,4%	
85-89	20	22	42	0,1%	41	68	109	0,2%	51	78	129	0,3%	207,1%	
90-94	5	11	16	0,0%	8	29	37	0,1%	14	28	42	0,1%	162,5%	
95+	0	1	1	0,0%	3	16	19	0,0%	3	11	14	0,0%	1300,0%	
Totaal	21.343	21.447	42.790	100,0%	22.803	23.352	46.155	100,0%	21.574	22.546	44.120	100,0%	3,1%	

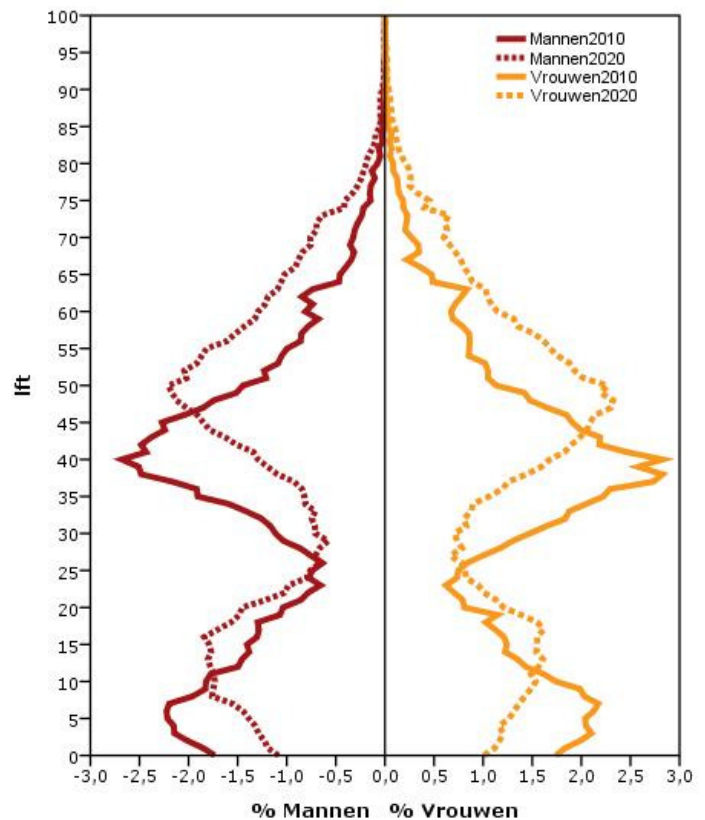
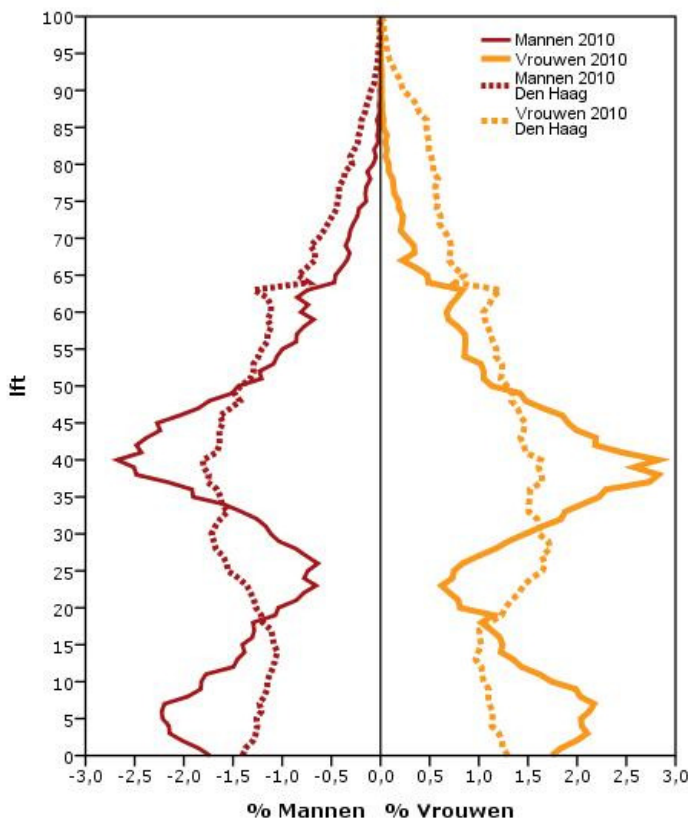
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Tabel 4.16 Stadsdeel: Leidschenveen-Ypenburg								
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
inwonertal	42.790	45.493	46.105	45.840	46.059	46.155	44.120	3,1%
gemiddelde leeftijd (jr.)	31,4	31,7	32,4	33,1	33,7	34,3	37	17,8%
woningvoorraad	15701	16.474	16.750	16.750	17.048	17.215	17.215	9,6%
gemiddelde woningbezetting	2,73	2,76	2,75	2,74	2,7	2,68	2,56	-6,2%
baby's en peuters (0-3 jr.)	3.297	3.358	3.172	2.960	2.819	2.663	2.047	-37,9%
kleuters (4-5)	1.808	1.866	1.805	1.646	1.554	1.508	1.131	-37,4%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	7.018	7.379	7.356	7.164	7.009	6.818	5.450	-22,3%
vervolgonderwijs (13-18 en 70 % 12 jarigen)	3.713	4.049	4.292	4.452	4.623	4.797	4.896	31,9%
jeugd (0-19)	14.502	15.299	15.327	15.098	14.996	14.832	13.025	-10,2%
jongeren (20-29)	3.604	3.964	3.909	3.767	3.729	3.729	3.920	8,8%
middelbaar jong (30-44)	13.465	12.958	13.099	12.858	12.668	12.405	10.148	-24,6%
bejaarden jong (65-74)	1.301	1.450	1.726	1.968	2.183	2.363	3.157	142,7%
Pot. beroepsbev (15-64)	29.110	30.859	31.222	30.984	31.200	31.334	30.304	4,1%
ouderen (55+)	5.044	5.614	6.205	6.722	7.227	7.760	10.108	100,4%
bejaarden (65+)	1.768	2.096	2.440	2.729	2.984	3.241	4.325	144,6%
bejaarden (75+)	467	646	714	761	801	878	1.168	150,1%
bejaarden (85+)	59	144	154	162	156	165	185	213,6%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2010
Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg – Den Haag

Figuur 4.16 Bevolkingspiramide 2010-2020
Stadsdeel Leidschenveen/Ypenburg

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

5

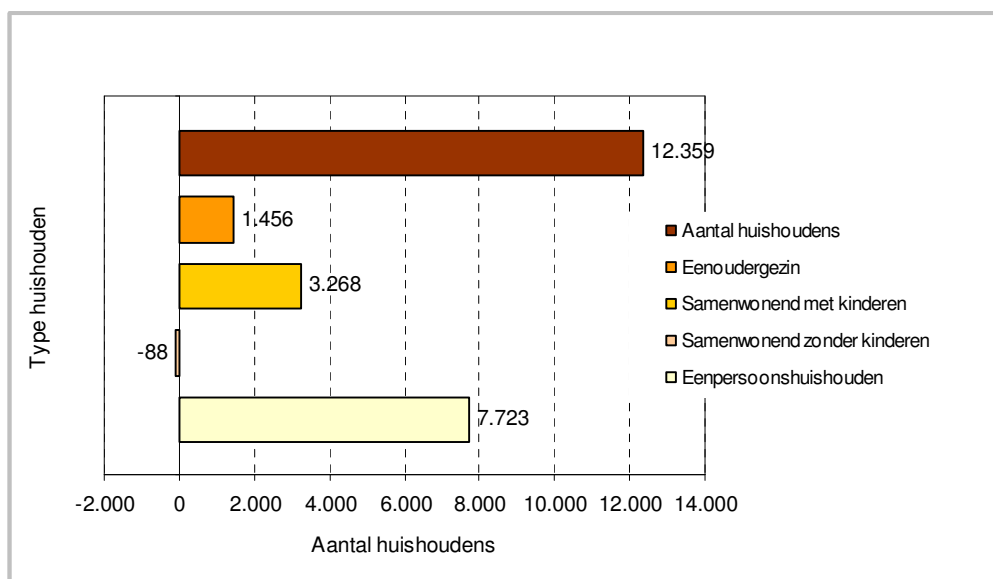
HUISHOUDENS PROGNOSE KORTE TERMIJN

Huishoudens samenstelling

Het aantal huishoudens⁸ in Den Haag stijgt van 246.610 in 2010 naar bijna 259.000 in 2020. Dit is een stijging van 5%. Bijna 47% van de Haagse huishoudens is in 2010 een eenpersoonshuishouden. Bijna 24% van de huishoudens zijn samenwonenden zonder kind(eren) en bijna 21% van de huishoudens zijn samenwonenden met kind(eren). 8,5% van de huishoudens is een eenoudergezin met kind(eren).

In absolute aantallen is er tussen 2010 en 2020 een groei van bijna 12.400 huishoudens (figuur 5.1). Het aantal éénpersoonshuishoudens neemt toe met ruim 7.700 huishoudens, het aantal huishoudens van samenwoners zonder kinderen blijft nagenoeg gelijk, het aantal samenwoners met kinderen neemt toe met bijna 3.300 huishoudens en het aantal éénoudergezinnen neemt toe met bijna 1.500 huishoudens (tabel 5.1)

Figuur 5.1 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2010-2020, totaal en naar type huishouden

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Huishoudens naar leeftijd

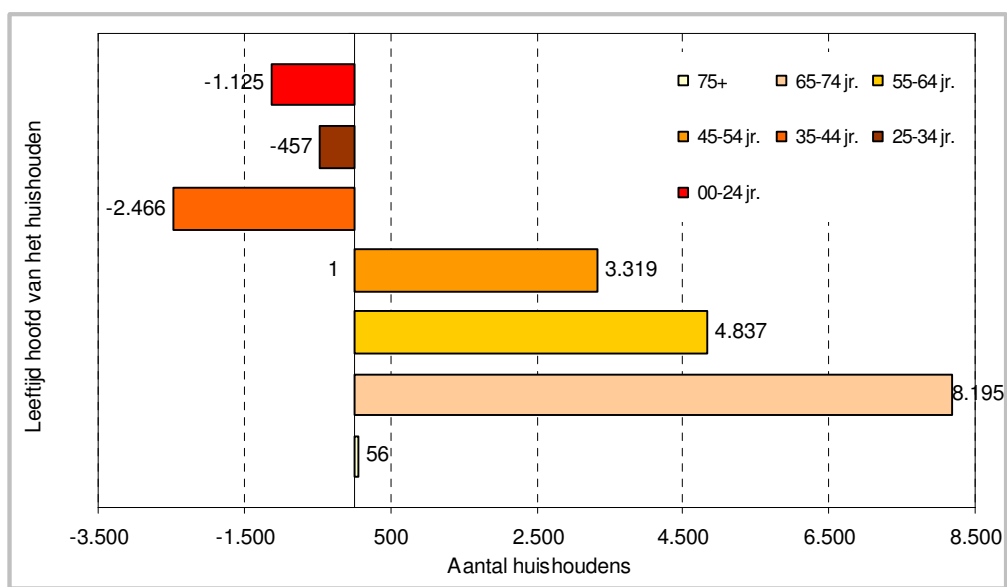
De ontwikkeling van het aantal huishoudens verschilt naar leeftijd van het hoofd van het huishouden. Alle huishoudens jonger dan 45 jaar nemen tussen 2010 en

⁸ In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en de gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Gezinssamenstelling is echter niet hetzelfde als huishoudens samenstelling. Personen die ongehuwd samenwonen zijn volgens de gezinsdefinitie twee alleenstaanden, terwijl zij feitelijk een tweepersoonshuishouden vormen. Dit leidt bij de GBA tot een overschatting van het aantal alleenstaanden. Om de werkelijkheid qua aantal huishoudens en hun samenstelling beter te benaderen is door DSO/Onderzoek een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie in het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont.

2020 af, waarbij absoluut gezien de grootste daling zich voordoet bij de leeftijdsgroep 35 tot en met 44 jaar (figuur 5.2).

Alle huishoudens ouder dan 45 jaar nemen tussen 2010 en 2020 in aantal toe met uitzondering van de categorie huishoudens van 75 jaar en ouder welke nagenoeg constant blijft. De sterkste groei doet zich voor bij de huishoudens van 65-74 jaar (34,9%). Binnen deze leeftijdsgroep zijn het vooral de eenpersoonshuishoudens die tussen 2010 en 2020 sterk toenemen (figuur 5.3).

Figuur 5.2 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2010-2020, naar leeftijd van het hoofd van het huishouden

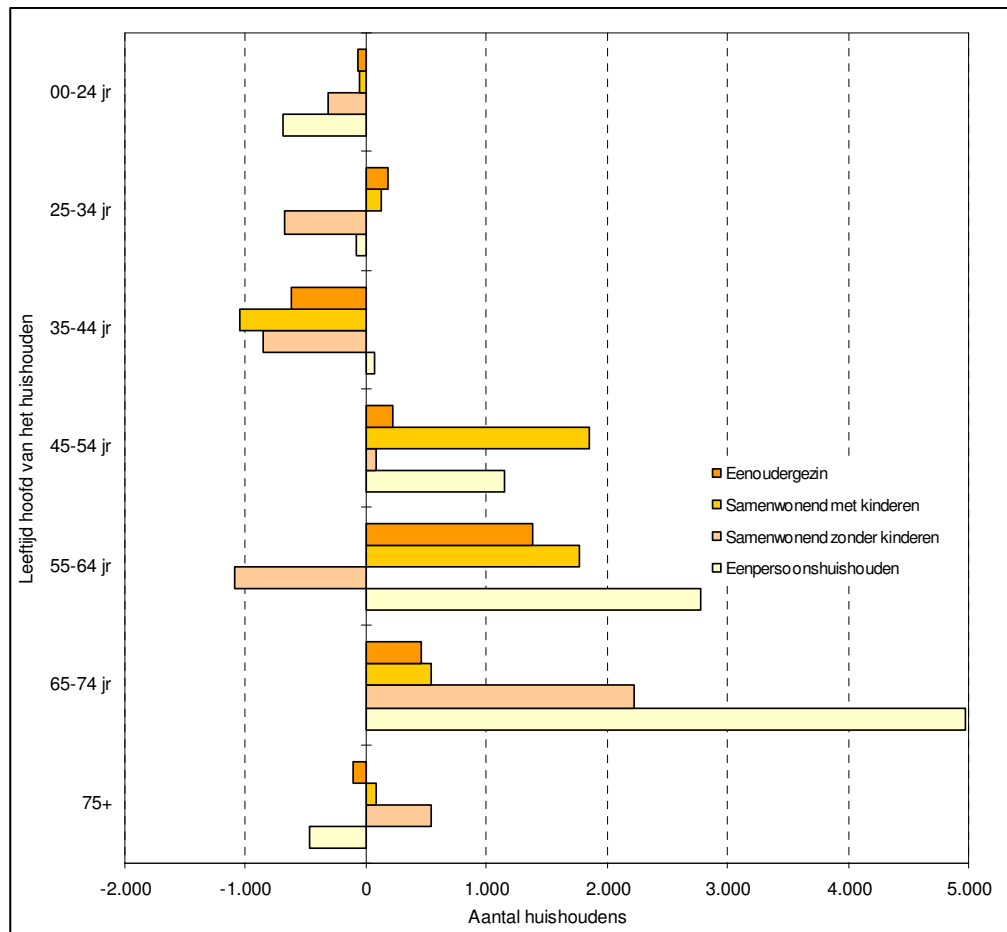

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Tabel 5.1 Huishoudens Den Haag								
Realisatie 2010, 2011 en prognose naar huishoudens type, aantal en kolom %								
	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	% groei in 10 jaar
Huishoudens type								
Eenpersoonshuishouden	115.632	118.081	119.430	119.829	120.221	120.804	123.355	6,7%
Samenwonend zonder kinderen	58.591	58.214	58.601	58.531	58.462	58.490	58.503	-0,2%
Samenwonend met kinderen	51.378	52.514	53.373	53.765	54.076	54.389	54.646	6,4%
Eenoudergezin	21.009	21.523	21.854	22.003	22.126	22.248	22.465	6,9%
Aantal huishoudens	246.610	250.332	253.258	254.128	254.885	255.931	258.969	5,0%
	realisatie 2010	realisatie 2011	2012	2013	2014	2015	2020	
Kolom %								
Eenpersoonshuishouden	46,9%	47,2%	47,2%	47,2%	47,2%	47,2%	47,6%	
Samenwonend zonder kinderen	23,8%	23,3%	23,1%	23,0%	22,9%	22,9%	22,6%	
Samenwonend met kinderen	20,8%	21,0%	21,1%	21,2%	21,2%	21,3%	21,1%	
Eenoudergezin	8,5%	8,6%	8,6%	8,7%	8,7%	8,7%	8,7%	
Aantal huishoudens	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Figuur 5.3 Prognose ontwikkeling aantal huishoudens in Den Haag 2010-2020, naar leeftijd en type .

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Tabel 5.2 Huishoudens Den Haag								
Realisatie en prognose van huishoudenstypen naar leeftijd								
	Leeftijd hoofd huishouden	realisatie 2010	%	2015	%	2020	%	% groei in 10 jaar
Eenpersoonshuishouden	00-24 jr.	13.310	11,5%	12.609	10,4%	12.622	10,2%	-5,2%
Eenpersoonshuishouden	25-34 jr.	21.814	18,9%	22.755	18,8%	21.732	17,6%	-0,4%
Eenpersoonshuishouden	35-44 jr.	17.463	15,1%	17.898	14,8%	17.529	14,2%	0,4%
Eenpersoonshuishouden	45-54 jr.	16.798	14,5%	17.774	14,7%	17.945	14,5%	6,8%
Eenpersoonshuishouden	55-64 jr.	17.266	14,9%	18.619	15,4%	20.037	16,2%	16,0%
Eenpersoonshuishouden	65-74 jr.	12.425	10,7%	15.207	12,6%	17.404	14,1%	40,1%
Eenpersoonshuishouden	75+	16.556	14,3%	15.942	13,2%	16.086	13,0%	-2,8%
Totaal eenpersoonshuishouden		115.632	100,0%	120.804	100,0%	123.355	100,0%	6,7%
Samenwonend zonder kinderen	00-24 jr.	4.688	8,0%	4.416	7,6%	4.366	7,5%	-6,9%
Samenwonend zonder kinderen	25-34 jr.	13.218	22,6%	13.023	22,3%	12.544	21,4%	-5,1%
Samenwonend zonder kinderen	35-44 jr.	6.927	11,8%	6.484	11,1%	6.069	10,4%	-12,4%
Samenwonend zonder kinderen	45-54 jr.	6.513	11,1%	6.638	11,3%	6.604	11,3%	1,4%
Samenwonend zonder kinderen	55-64 jr.	11.841	20,2%	10.609	18,1%	10.751	18,4%	-9,2%
Samenwonend zonder kinderen	65-74 jr.	9.252	15,8%	11.039	18,9%	11.474	19,6%	24,0%
Samenwonend zonder kinderen	75+	6.152	10,5%	6.281	10,7%	6.695	11,4%	8,8%
Totaal samenwonend zonder kinderen		58.591	100,0%	58.490	100,0%	58.503	100,0%	-0,2%
Samenwonend met kinderen	00-24 jr.	626	1,2%	589	1,1%	572	1,0%	-8,6%
Samenwonend met kinderen	25-34 jr.	9.065	17,6%	9.589	17,6%	9.185	16,8%	1,3%
Samenwonend met kinderen	35-44 jr.	19.646	38,2%	19.129	35,2%	18.598	34,0%	-5,3%
Samenwonend met kinderen	45-54 jr.	15.118	29,4%	16.915	31,1%	16.970	31,1%	12,3%
Samenwonend met kinderen	55-64 jr.	5.570	10,8%	6.478	11,9%	7.340	13,4%	31,8%
Samenwonend met kinderen	65-74 jr.	1.123	2,2%	1.415	2,6%	1.661	3,0%	47,9%
Samenwonend met kinderen	75+	230	0,4%	274	0,5%	320	0,6%	39,1%
Totaal samenwonend met kinderen		51.378	100,0%	54.389	100,0%	54.646	100,0%	6,4%
Eenoudergezin	00-24 jr.	868	4,1%	817	3,7%	807	3,6%	-7,0%
Eenoudergezin	25-34 jr.	3.522	16,8%	3.793	17,0%	3.701	16,5%	5,1%
Eenoudergezin	35-44 jr.	6.491	30,9%	6.174	27,8%	5.866	26,1%	-9,6%
Eenoudergezin	45-54 jr.	6.401	30,5%	6.838	30,7%	6.630	29,5%	3,6%
Eenoudergezin	55-64 jr.	2.359	11,2%	3.166	14,2%	3.745	16,7%	58,8%
Eenoudergezin	65-74 jr.	695	3,3%	887	4,0%	1.150	5,1%	65,5%
Eenoudergezin	75+	673	3,2%	573	2,6%	566	2,5%	-15,9%
Totaal eenoudergezin		21.009	100,0%	22.248	100,0%	22.465	100,0%	6,9%

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

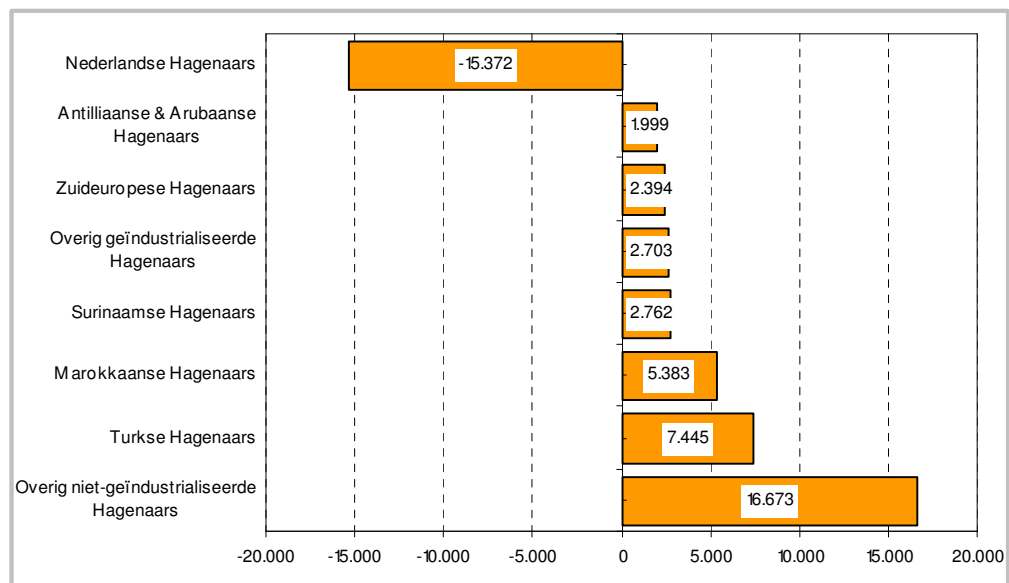
6

ETNISCHE PROGNOSE KORTE TERMIJN

Ontwikkeling Etnische groepen

Tot 2020 neemt het aantal Hagenaars met de Nederlandse etniciteit⁹ af, alle overige etnische groepen nemen in aantal toe.

Figuur 6.1 Absolute ontwikkeling etnische groepen Den Haag, 2020 t.o.v. 2010

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Absoluut gezien neemt in Den Haag tot 2020 het aantal Hagenaars met de Nederlandse etniciteit met bijna 15.400 personen het sterkst af, terwijl de Hagenaars uit de overig niet-geïndustrialiseerde landen met ruim 16.600 personen het sterkst groeit.

Het aandeel Nederlandse Hagenaars gaat van 51,3% in 2010 naar 45,9% van de Haagse bevolking in 2020. De aandelen van alle overige etnische groepen blijven

⁹ De indeling van de Haagse bevolking naar de verschillende bevolkingsgroepen is gebaseerd op het 'landelijke model classificatie etnische groepen', samengevat in de publicatie "Identificatie en registratie van etnische minderheden" (SGB0/ISEO 1993).

De vaststelling naar de verschillende bevolkingsgroepen vindt plaats op basis van drie criteria: het geboorteland van de persoon zelf, het geboorteland van de moeder en het geboorteland van de vader. Deze drie gegevens vormen de zogenoemde basisinformatie op grond waarvan wordt vastgesteld of de betrokkene tot de doelgroep van het minderhedenbeleid moet worden gerekend.

De samengestelde etnische groepen op basis van deze landelijke definitie zijn:

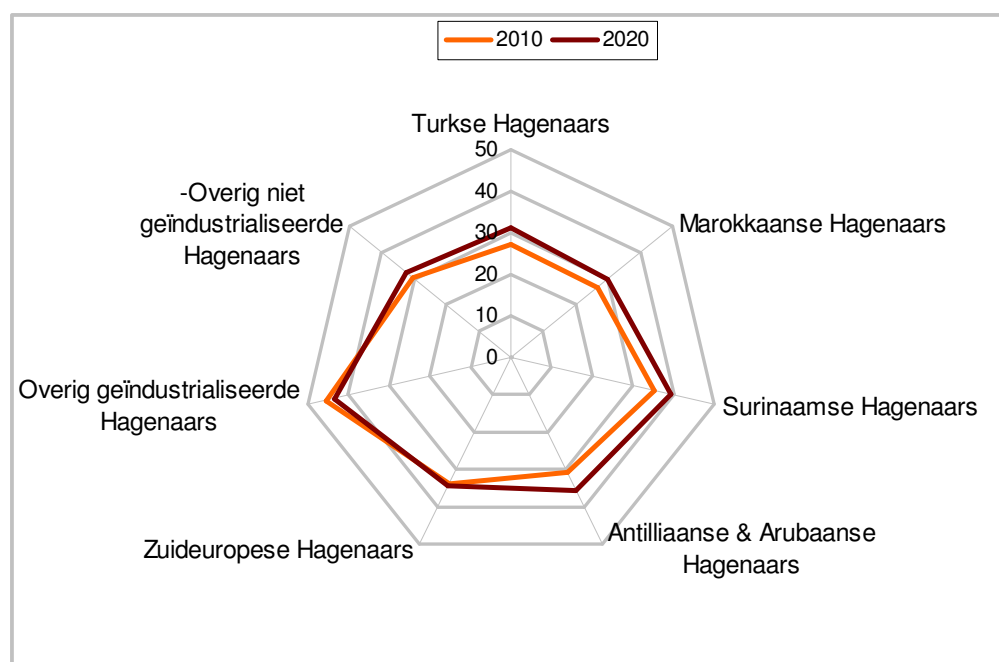
- Antillianen & Arubanen
- Marokkanen
- Nederlanders
- Surinamers
- Turken
- Zuid Europeanen
- Personen afkomstig uit de overige geïndustrialiseerde landen
- Personen afkomstig uit de overige niet-geïndustrialiseerde landen.

gelijk of stijgen tot 2020. Zo blijft het aandeel van de personen afkomstig uit de overige geïndustrialiseerde landen met 8,8% nagenoeg gelijk, wat met een aandeel van 9,6% ook geldt voor de groep Surinaamse Hagenaars. Het aandeel overig niet-geïndustrialiseerde Hagenaars stijgt van 13,5% in 2010 naar 16,1% in 2020, het aandeel Turkse Hagenaars stijgt van 7,4% naar 8,5% en het aandeel Marokkaanse Hagenaars neemt toe van 5,5% in 2010 naar 6,3% in 2020. Het aandeel Antilliaanse & Arubaanse Hagenaars stijgt licht naar 2,6% in 2020. Ook het aandeel Zuid-Europese Hagenaars stijgt licht tot 2,2% in 2020.

Gemiddelde leeftijd

De gemiddelde leeftijd tussen de onderscheiden etnische groepen varieert in 2010 van 45,6 jaar voor de Hagenaars uit de overig geïndustrialiseerde landen en 42,5 jaar voor de Nederlandse Hagenaars tot 27,3 jaar voor de Turkse Hagenaars en 26,7 jaar voor de Marokkaanse Hagenaars.

Figuur 6.2 Gemiddelde leeftijd naar etniciteit in Den Haag 2010 en 2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

In 2020 is de gemiddelde leeftijd bij alle etnische groepen toegenomen, behalve bij de Hagenaars uit de overig geïndustrialiseerde landen. Vooral de Antilliaanse & Arubaanse Hagenaars, de Surinaamse Hagenaars, de Marokkaanse Hagenaars en Turkse Hagenaars zijn in 2020 gemiddeld ouder geworden. Desondanks blijft de leeftijd van de Marokkaanse Hagenaars en de Turkse Hagenaars laag met gemiddeld 29,7 en 31,2 jaar in 2020.

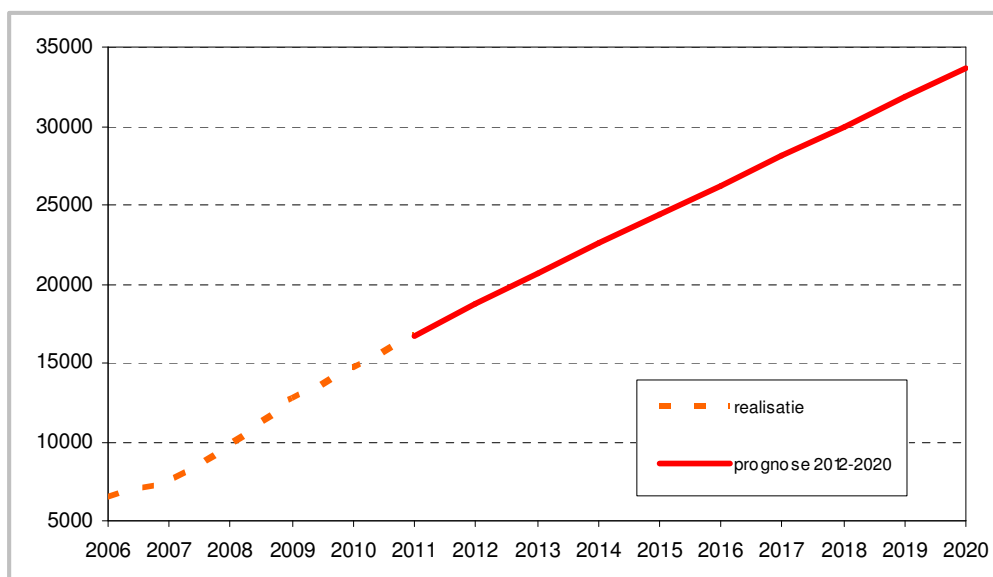
Midden- en Oost-Europeanen¹⁰

Vanaf 2008 is de Haagse bevolking veel sneller gegroeid dan van tevoren was gedacht. De reden hiervan is dat de buitenlandse migratie in de periode vanaf 2008 veel groter is dan door het CBS was voorzien. Deze trendbreuk treedt vooral op bij migranten afkomstig uit de Midden- en Oost-Europese landen (Moe-landen). In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van het aantal personen behorend tot de

¹⁰ Etniciteit bepaald op basis van geboorteland persoon en ouders. Deze cijfers verschillen van tellingen op basis van nationaliteit van de persoon.

etnische groep Midden- Oost-Europa weergegeven. Het gaat om personen die zijn ingeschreven in de Gemeentelijke Basis Administratie.

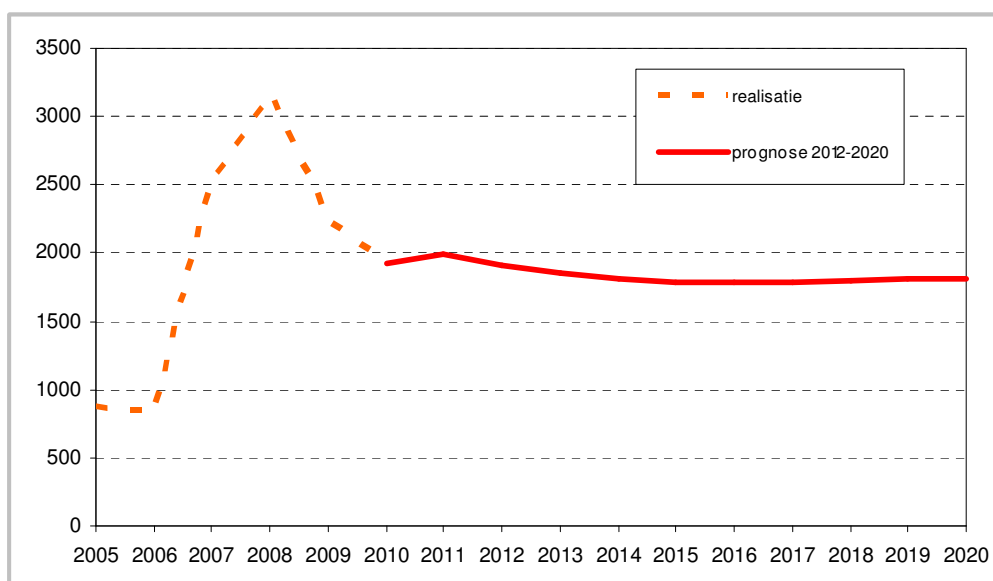
Figuur 6.3 Bevolkingsontwikkeling Midden- en Oost- Europeanen in Den Haag, realisatie en prognose.

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Op basis van trend uit het verleden en verwachtingen van het CBS over de toekomstige landelijke migratie is een prognose gemaakt van de ontwikkeling van deze groep voor Den Haag. Hierbij moet worden opgemerkt dat het onzeker is of de waargenomen trend structureel gaat worden. Deze wordt sterk bepaald door de (Europese) economische ontwikkelingen en Europees en nationale migratie beleid.

Figuur 6.3 Jaarlijkse groei van de Midden- en Oost- Europeanen in Den Haag, realisatie en prognose.

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

7

MONITORING UITKOMSTEN BEVOLKINGSPROGNOSE

Haagse Prognose wordt jaarlijks opgesteld

Ieder jaar wordt door de Dienst DSO van de gemeente Den Haag een bevolkingsprognose opgesteld op stedelijk en buurtniveau. Hiervoor wordt jaarlijks gekeken naar de actuele trends in de componenten geboorte, sterfte, binnen- en buitenlandse migratie en hoe die voorspeld zijn. Geboorte en sterfte zijn in theorie redelijk constante parameters. De grootste invloed op stedelijk maar vooral op buurtniveau heeft echter het gehanteerde bouwprogramma en de daarmee samenhangende migratie stromen. Juist dit woningbouwprogramma is echter, en zeker in deze tijd, een moeilijk in te schatten parameter. Mede daarom wordt er jaarlijks, meestal begin december, een bevolkingsprognose opgesteld. Hierbij wordt voor de gerealiseerde woningbouw gebruik gemaakt van de maandelijkse nieuwbouw en sloop opgave aan het CBS (opgave aan het CBS middels de zgn. w015 en w055 woning statistiek tabellen, DSO/BTD) en voor de planning van het meest actuele nieuwbouw en sloop programma volgens het zogenaamde IPSO programma van DSO/SEP.

Met de jaarlijkse prognose uitkomsten worden door de dienst OCW de zogenaamde basisgeneraties op buurtniveau vastgesteld voor de integrale leerlingenprognose basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De jaarlijks ge-update prognosegegevens worden voor de gebruikers digitaal beschikbaar gesteld via de website van de gemeente Den Haag.

De bevolkingsprognose 2008-2025 was de laatste prognose waarover uitgebreid is gerapporteerd.

Monitoring uitkomsten prognose 2008 en realisatie 2011

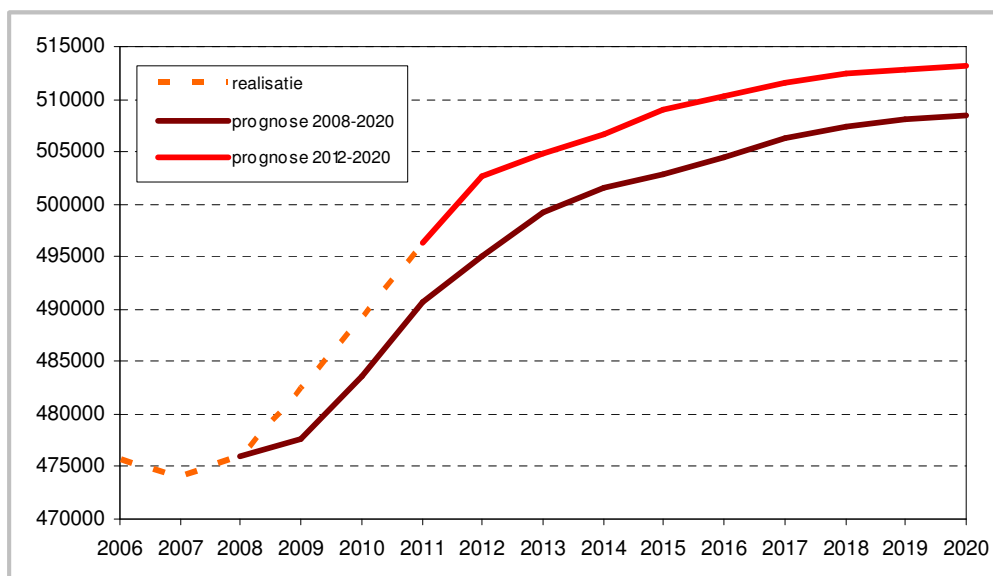
De bevolkingsprognose van 2008 voorspelde dat Den Haag begin 2011 bijna 491.000 inwoners zou tellen (figuur 7.1). In werkelijkheid telde de gemeente Den Haag op 1 januari 2011 ruim 5500 inwoners meer dan voorspeld, een afwijking van 1,2%.

Tegelijkertijd kan geconstateerd worden dat de woningvoorraad minder is toegenomen dan gedacht bij het opstellen van de prognose in 2008. De woningvoorraad zou volgens deze prognose in 2011 uitkomen op circa 239.500 woningen. In werkelijkheid telt de gemeente Haag ruim 1700 woningen minder, namelijk 237.789 woningen.

Blijkbaar is er in de periode 2008-2010 iets bijzonders aan de hand; de bevolking is meer toegenomen dan verwacht, terwijl tegelijkertijd de woningvoorraad minder is toegenomen dan verwacht. De vraag is waardoor dit wordt veroorzaakt?

De ontwikkeling van de bevolkingsomvang is, naast de ontwikkeling van de woningvoorraad, de resultante van de factoren geboorte, sterfte, vestiging en vertrek. Geboorte en sterfte zijn min of meer autonome ontwikkelingen die in een prognose goed te voorspellen zijn. Vestiging en vertrek naar het buitenland en naar een andere woonplaats in Nederland zijn minder goed te voorspellen.

Figuur 7.1 Bevolkingsontwikkeling: realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2006-2020

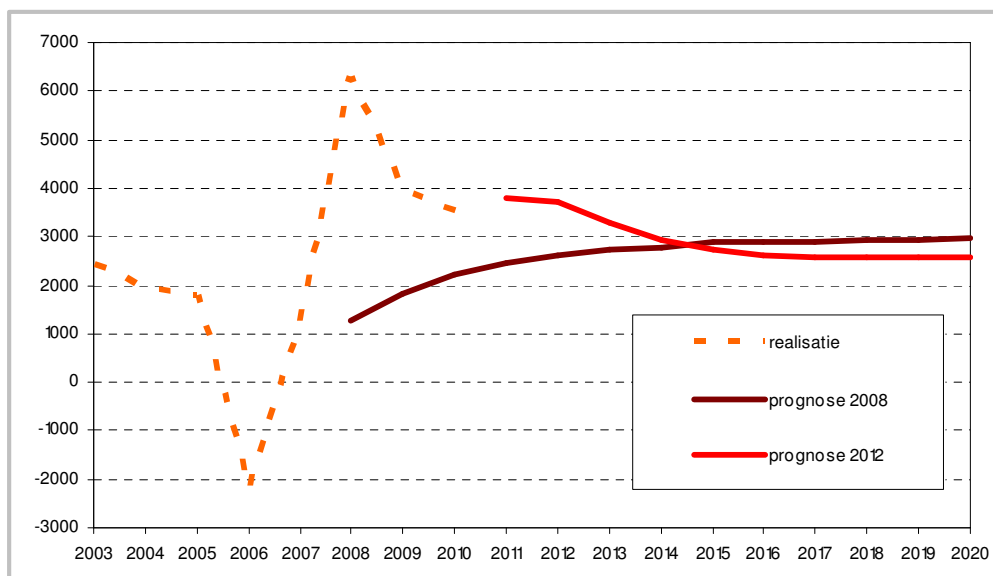
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, Den Haag in cijfers

Vestiging en vertrek naar het buitenland wordt vooral beïnvloed door (inter)nationale economie, politieke omstandigheden en het landelijke migratiebeleid. Deze vorm van migratie wordt niet of nauwelijks gestuurd door het woningaanbod.

Vestiging en vertrek naar het binnenland wordt vooral gestuurd door lokale en regionale economie, de aanwezigheid van opleidingen op HBO en WO niveau en het woningaanbod op de lokale en regionale woningmarkt.

Het bijzondere aan de periode 2008-2010 is dat de buitenlandse migratie veel omvangrijker is dan op basis van zowel de trend in voorgaande jaren als op basis van de landelijke CBS prognose werd verwacht (figuur 7.2).

Figuur 7.2 Buitenlands migratiesaldo; realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2003-2020

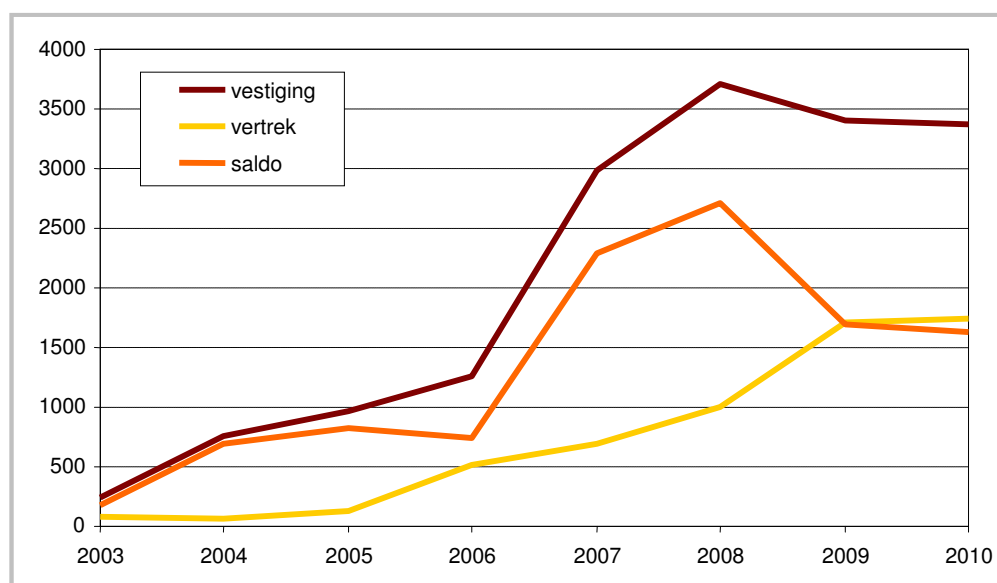
Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, mutatiestatistiek DBZ

De geconstateerde trendbreuk heeft zich vooral voorgedaan bij migranten afkomstig uit de niet-geïndustrialiseerde landen.

MOE-landers

De trendbreuk van de migranten uit de niet-geïndustrialiseerde landen blijkt vooral te worden veroorzaakt door migranten afkomstig uit de zogeheten MOE-landen¹¹ (figuur 7-3). Duidelijk is dat het aantal vestigers uit de MOE-landen sterk oploopt in de periode 2006-2008, om zich in 2009 en 2010 te stabiliseren. Een vergelijkbaar patroon is zichtbaar bij de vertrekkende MOE-landers. Binnen de MOE-landers zijn de Bulgaren en Polen veruit de grootste groep die ook het meest in omvang zijn toegenomen.

Figuur 7.3 Vestiging, vertrek en migratiesaldo MOE-landers in Den Haag 2003-2010

Bron: mutatiestatistiek DBZ, bewerking DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Gemiddelde woningbezetting

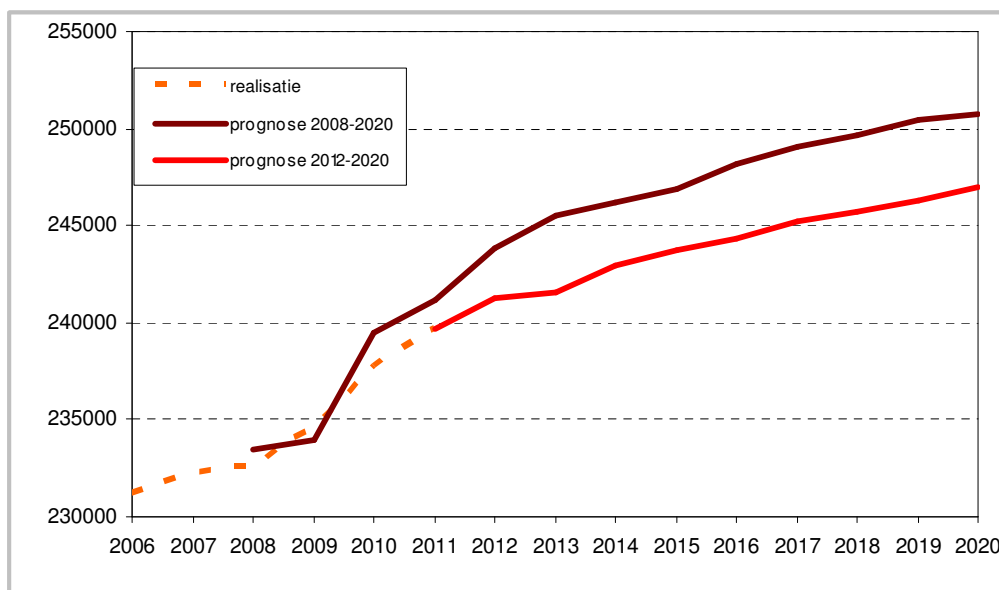
Geconstateerd is dat de ontwikkeling van de woningvoorraad achterblijft bij de voorspelling in 2008 en dat tegelijkertijd de bevolkingsgroei sterker is dan verwacht. Het logische gevolg hiervan is dat er gemiddeld meer mensen in een woning wonen. De afgelopen jaren is de bruto woningbezetting dan ook toegenomen van 2,05 personen per woning in 2003 naar 2,07 personen per woning in 2010. Dit is een trendbreuk (zie figuur 7.5).

Prognose 2008 en 2012 vergeleken

Het grootse verschil tussen de prognose van 2008 en 2012 zit in de verandering van het woningbouwprogramma. Tussen het opstellen van beide prognoses zijn (inter)nationale en lokale economische omstandigheden en vooruitzichten drastisch veranderd. De verschillen tussen de realisatie en de beide prognoses voor wat betreft de ontwikkeling van de woningvoorraad zijn goed zichtbaar in figuur 7.4. In de prognose van 2008 werd in 2020 in Den Haag een woningvoorraad bereikt van bijna 251.000 woningen. De prognose van 2012 telt in 2020 bijna 4.000 woningen minder en komt uit op een woningvoorraad van 247.000. Dit verschil kan worden opgevat als het directe effect van de huidige economische crisis.

¹¹ Midden- en Oost-Europese landen. Hieronder vallen de landen Slowakije, Tsjechië, Bosnië-Herzegovina, Slovenië, Letland, Estland, Litouwen, Bulgarije, Hongarije, Polen en Roemenië.

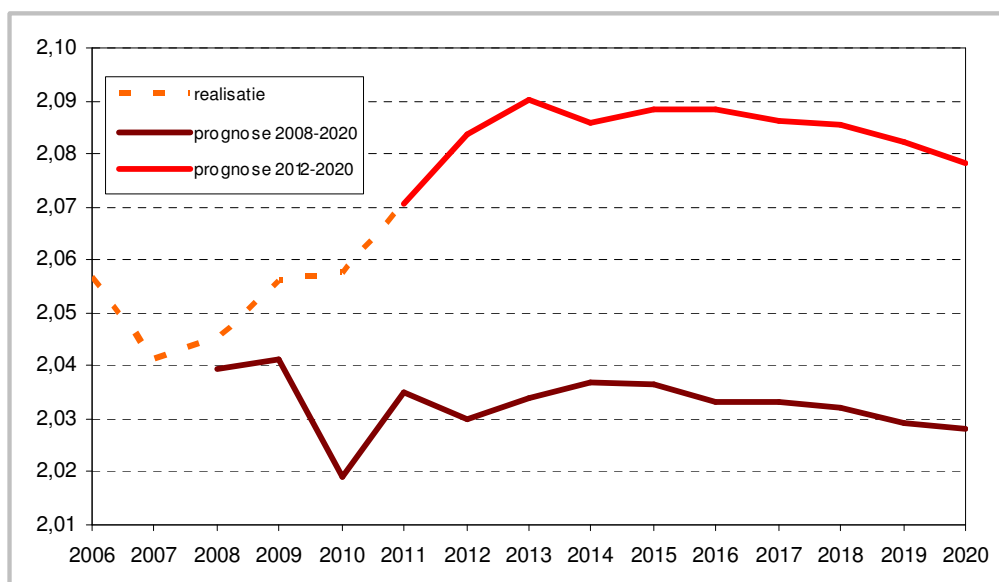
Figuur 7.4 Ontwikkeling woningvoorraad: realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, Den Haag in cijfers

Wat opvalt is dat, ondanks het verschil in de ontwikkeling van de woningvoorraad, de prognose in 2012 in 2020 ruim 4.500 meer inwoners in Den Haag voorspelt dan de prognose uit 2008 (Figuur 7.1). Duidelijk is dan ook dat de huidige prognose, op basis van de ontwikkelingen in het recente verleden, nu uitgaat van een hogere gemiddelde woningbezetting van 2,08 in 2020, terwijl de prognose van 2008 nog uitkwam op een gemiddelde woningbezetting van 2,03 in 2020. (Figuur 7.5)

Figuur 7.5 Ontwikkeling gemiddelde woningbezetting: realisatie en prognoses 2008-en 2012 vergeleken, 2006-2020

Bron: bevolkingsprognose Den Haag 2008, 2012, Den Haag in cijfers

8

METHODIEK EN PARAMETERS PROGNOSE

Systematiek en software

Het Gemeentelijk Bevolking Prognoze model (GBPRO) is een softwareprogramma voor het opstellen van bevolkingsprognoses naar 1-jaars leeftijdsklasse en geslacht op stedelijk niveau en voor de stadsdelen, wijken en buurten. Daarnaast bestaat met dit model de mogelijkheid om op stedelijk niveau een vooruitberekening te maken van de bevolking naar etniciteit en naar huishoudentype.

Door de werkgroep 'prognoze' van de VSO, Vereniging voor Statistiek en Onderzoek van de VNG wordt gewerkt aan uitbreiding van het model zodat er ook prognoses gemaakt kunnen worden van de etniciteit- en huishoudenontwikkeling naar stadsdelen.

Prognoze op stedelijk niveau

De werking van de stadsprognoze wordt hier globaal beschreven. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina 63 en verder.

De Invoer

De (basis)input van het model bestaat uit de onderstaande variabelen/bestanden.

Bevolking: de standbevolking van 1/1/2011. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van deze prognoze.

Geboorten: per jaar het aantal geboorten naar leeftijd van de moeder. De leeftijd van de moeder moet in 1-jaarsgroepen worden opgegeven (15 t/m 49 jarigen). In verband met de bepaling van de sexratio is het van belang om jongens en meisjes afzonderlijk weer te geven.

Sterfte: per jaar het aantal overleden personen naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht.

Vertrek binnenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie binnen Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

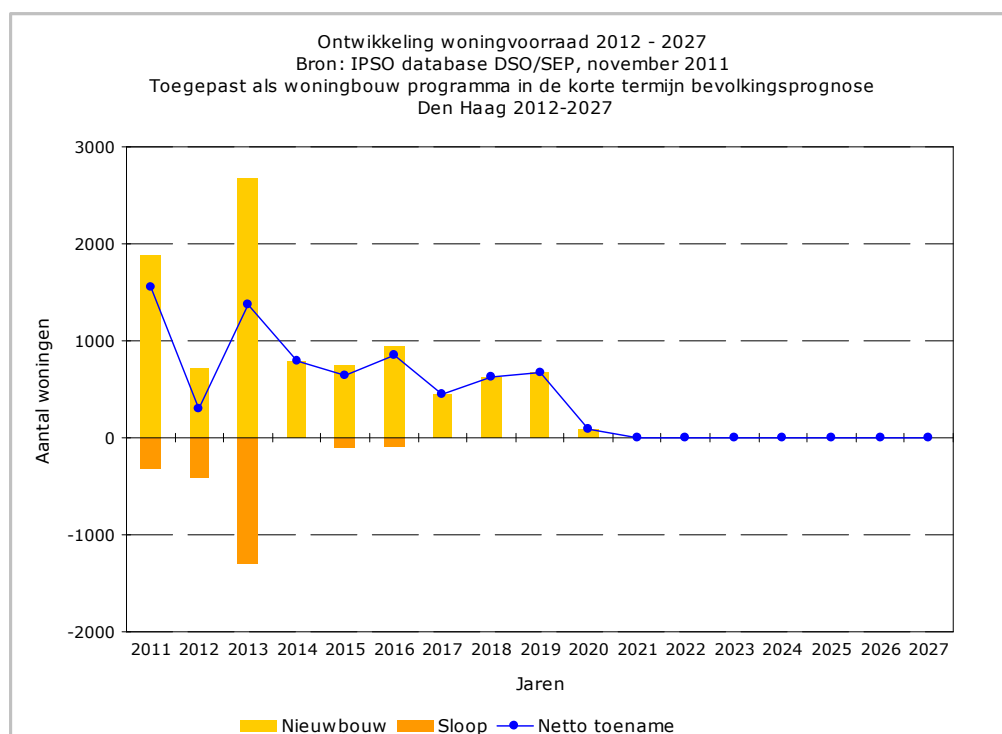
Vertrek buitenland: per jaar het aantal personen dat vertrekt uit de stad naar een locatie buiten Nederland naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging binnenland: per jaar het aantal personen dat zich vanuit Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Vestiging buitenland: per jaar het aantal personen dat zich van buiten Nederland in de stad vestigt naar 1-jaarsleeftijdsgroep en geslacht.

Woningvoorraad en woningbouwprogramma: voor de woningvoorraad is uitgegaan van de CBS-woningvoorraad per 1/1/2011. Aan het woningbouwprogramma ligt het nieuwbouw en sloop programma van medio november 2011 ten grondslag (zgn. IPSO programma van DSO/SEP). Hierin zijn de projecten opgenomen waarbij de gemeente Den Haag is betrokken en die enige status hebben. Het betreft locatiegebonden projecten waarvoor een projectopdracht is gegeven. Per project is het aantal woningen en een indicatie van het jaar van oplevering opgenomen. Het projectenoverzicht wordt voortdurend bijgewerkt en is een dynamische lijst. In onderstaande figuur zijn deze aannames over het woningbouwprogramma van de

stand november 2011 weergegeven. Er is in het IPSO geen woningbouw geprogrammeerd na 2020. Ter voorkoming van misverstanden: dit staat los van de lange termijn ambities die in de woonvisie stand verwoord.

Voor de analyse en de kansberekening van gebeurtenissen uit het verleden dienen gegevens over minimaal 4 jaren van de variabelen ingevoerd te worden. Voor de analyse van Den Haag zijn de standgegevens uit het GBA vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2011 gebruikt en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2010.

Deze acht bestanden zijn de basisgegevens op grond waarvan de stadsprognose opgesteld wordt.

Vanuit deze basisbestanden wordt per jaar het totaal aan binnenlandse vestiging en het totaal aan binnenlands vertrek berekend. Verder wordt per jaar het saldo van vestiging min vertrek bepaald. Deze gegevens zijn nodig om de gemiddelde vestiging, het gemiddelde vertrek en het vestigingssaldo te bepalen. Deze berekende waarden worden in de prognose gebruikt om het totaal binnenlands vertrek te bepalen en om de correctiefactor voor de binnenlandse vertrekkans te bepalen.

De kansen

Vanuit de basisbestanden worden kansen berekend voor elke gebeurtenis per leeftijd en geslacht. De kansen die berekend worden zijn: een leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidskans, een sterftkans naar leeftijd en geslacht, een binnen- en buitenlandse vertrekkans naar leeftijd en geslacht en een binnen- en buitenlandse vestigingskans naar leeftijd en geslacht.

Correctiefactoren

Bij de kansberekening is het noodzakelijk om enige correcties toe te passen. De eerste correctie betreft een correctie van de vestigingskansen. Achterliggende gedachte hierbij is dat een ouder wordende bevolking van Nederland ook een groter

aandeel oudere vestigers zal opleveren. De kansen worden gecorrigeerd voor de ontwikkeling per leeftijdsgroep in de Nederlandse bevolking zoals het CBS die in 2010 geprognosticeerd heeft.

Verdere correcties worden opgegeven in de zgn. correctiematrix. Deze correctiematrix wordt op basis van de specifieke Haagse gemeentelijke situatie gevuld om op die manier een prognose te verkrijgen die "past" bij de gemeente. De matrix bestaat uit de volgende elementen:

- het vruchtbaarheidsniveau, ofwel de Total fertility rate (Tfr)
- het saldo van de binnen- en buitenlandse vestiging (Salit en Salut)
- de sexratio (de verhouding tussen jongens- en meisjesgeboorten).

<i>Gehanteerde correctiematrix bij de bevolkingsprognose Den Haag 2012-2027</i>				
Jaren	Tfr	Salit	Salut	Sexratio
2011	1,723	-196	3796	0,512
2012	1,710	-4366	3699	0,512
2013	1,703	-4213	3296	0,512
2014	1,693	-3340	2913	0,512
2015	1,683	-4041	2722	0,512
2016	1,674	-3956	2620	0,512
2017	1,664	-4240	2590	0,512
2018	1,654	-4558	2584	0,512
2019	1,644	-4408	2590	0,512
2020	1,634	-5107	2595	0,512
2021	1,624	-5901	2604	0,512
2022	1,624	-5976	2596	0,512
2023	1,624	-5954	2584	0,512
2024	1,624	-5946	2572	0,512
2025	1,624	-5958	2562	0,512
2026	1,624	-5902	2556	0,512
2027	1,624	-4061	2553	0,512

Hieronder volgt een korte beschrijving van deze correctiematrix en van de toegepaste waarden van deze variabelen in de correctiematrix.

Tfr-correctie: de basis voor de Tfr-correctie is de Total fertility rate zoals deze de laatste jaren binnen de gemeente is gerealiseerd. Door alle leeftijdsspecifieke vruchtbaarheid per jaar te cumuleren krijgt men het Tfr-cijfer. Om het toekomstige vruchtbaarheidsniveau van de gemeente te bepalen moet er een Tfr-waarde zijn waarmee gerekend kan worden.

Uitgangspunt is het laatst bekende cijfer: 1,723 dit wordt afgevlakt naar het gemiddelde van de periode 1996-2010, 1,624. Deze afvlakking is lineair over 11 jaar.

Salit is het binnenlandse migratiesaldo voor de komende jaren. Dit saldo wordt op basis van de leeftijdsfracties van de vestigers verdeeld over leeftijden en geslachten. Bij deze aanname is eerst een nulscenario op basis van de woningbouwplanning van november 2011 doorgerekend. Aan het einde van die doorrekening wordt voor het eerste jaar gekeken hoeveel huishoudens er zijn en hoeveel personen er gemiddeld in een huishouden zitten. Het aantal woningen wordt afgezet tegen het aantal huishoudens en als er een tekort of overschot is worden er huishoudens toegelaten of worden er huishoudens weggestuurd. Per jaar

wordt een nulscenario gedraaid waarbij de salit die het jaar daarvoor is uitgerekend wordt gebruikt in de nieuwe nuldoorrekening van het volgende jaar. Ook de salit van dat jaar is verwerkt in de nul doorrekening. Het eerste jaar is aangepast op basis van de tot december bekende maandcijfers van het GBA Den Haag met daarin een extrapolatie voor de laatste maand.

Salut: is het verwachte buitenlandse migratiesaldo in de prognoseperiode. De Haagse bevolkingsontwikkeling wordt sterk bepaald door de ontwikkeling van de buitenlandse migratie. Voor de bepaling van dit onderdeel van de prognose is aansluiting gezocht bij de nationale bevolkingsprognose 2010 van het CBS, en de methodiek van verdeling van deze nationale migratieverwachtingen naar het gemeentelijke niveau zoals o.a. wordt toegepast in de Primos prognose. In het Primos model wordt de buitenlandse immigratie en emigratie naar gemeenten bepaald door middel van de verdeling uit het verleden per gemeente en door de verwachte buitenlandse migratie volgens de nationale CBS-prognose per gemeenten te ramen.

In onderstaande tabel zijn de Haagse aandelen in de periode 1990 tot en met 2010 van de Nederlandse buitenlandse migratie berekend.

Jaar	Bron: CBS Nederland		Bron: CBS Den Haag		Haags Aandeel	
	Immigratie	Emigratie inclusief administratieve correctie	Immigratie	Emigratie inclusief administratieve correctie	Immigratie	Emigratie inclusief administratieve correctie
	1990	117350	68939	11647	5289	9,93%
1991	120249	70639	11161	7582	9,28%	10,73%
1992	116926	73808	9974	6530	8,53%	8,85%
1993	119154	74788	9641	6542	8,09%	8,75%
1994	99311	79228	7587	7220	7,64%	9,11%
1995	96099	82195	6907	3897	7,19%	4,74%
1996	108749	91945	8392	6074	7,72%	6,61%
1997	109860	81973	9157	6438	8,34%	7,85%
1998	122407	79289	8974	8831	7,33%	11,14%
1999	119151	78779	7396	5192	6,21%	6,59%
2000	132850	78977	8235	2935	6,20%	3,72%
2001	133404	82566	7529	4559	5,64%	5,52%
2002	121250	96918	8119	5406	6,70%	5,58%
2003	104514	104831	8565	5149	8,20%	4,91%
2004	94019	110235	7702	5404	8,19%	4,90%
2005	92297	119725	7344	5686	7,96%	4,75%
2006	101150	132470	8506	10858	8,41%	8,20%
2007	116819	122576	10270	9293	8,79%	7,58%
2008	142737	116097	12504	7029	8,76%	6,05%
2009	146378	111897	12297	8439	8,40%	7,54%
2010	154432	121351	12582	9653	8,15%	7,95%
			gemiddelde alle jaren		7,89%	7,08%
			gemiddelde laatste 10 jaar		7,92%	6,30%
			gemiddelde laatste 5 jaar		8,50%	7,47%
			gemiddelde laatste 3 jaar		8,44%	7,18%

Door de resultaten te koppelen aan de verwachtingen voor buitenlandse vestiging en vertrek (gerekend is met het aandeel van de gemiddelde laatste 5 jaar) uit de landelijke CBS lange termijn prognose 2010 krijgen we een inschatting wat betreft het buitenlands migratiesaldo voor de komende jaren. De berekende aantallen worden (altijd) vergeleken met de migratie schattingen uit de Primos- en de Pearl prognose.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de saldo berekening voor Den Haag en de Primos en Pearl gegevens weer gegeven.

	CBS prognose lange termijn 2010-2060		Haags Aandeel Berekend op basis van gem. laatste 5 jaar		Prognose Den Haag	Primos prognose 2011	Pearl prognose 2011
	Immigratie	Emigratie	Immigratie (8,5%)	Emigratie (7,47%)	Saldo Migratie	Saldo Migratie	Saldo Migratie
Jaar		inclusief admin. correctie		inclusief admin. correctie	Saldo	Saldo	Saldo
2010	147448	119427	12536	8916	3620	3527	3752
2011	150475	120514	12793	8997	3796	3603	4134
2012	150302	121620	12778	9080	3699	3479	4107
2013	147167	123447	12512	9216	3296	3137	3864
2014	144611	125655	12295	9381	2913	2860	3563
2015	143898	127408	12234	9512	2722	2872	3509
2016	143703	128547	12217	9597	2620	2759	3489
2017	143827	129093	12228	9638	2590	2772	3548
2018	144132	129527	12254	9670	2584	2759	3591
2019	144505	129868	12286	9696	2590	2665	3645
2020	144789	130121	12310	9715	2595	2735	3627
2021	144929	130162	12322	9718	2604	2685	3676
2022	144801	130129	12311	9715	2596	2671	3651
2023	144576	130033	12292	9708	2584	2692	3595
2024	144300	129872	12268	9696	2572	2621	3662
2025	144010	129676	12243	9681	2562	2537	3660
2026	143736	129450	12220	9664	2556	2475	3615
2027	143450	129166	12196	9643	2553	2424	3648
2028	143199	128853	12174	9620	2555	2469	3675
2029	142996	128522	12157	9595	2562	2490	3610
2030	142837	128203	12144	9571	2572	2443	3711
2031	142690	127869	12131	9546	2585	2424	3686
2032	142623	127575	12126	9524	2601	2496	3675
2033	142632	127311	12126	9505	2622	2483	3780
2034	142692	127122	12131	9491	2641	2479	3763
2035	142881	126983	12147	9480	2667	2552	3803
2036	143068	126914	12163	9475	2688	2587	3864
2037	143252	126873	12179	9472	2707	2520	3880
2038	143417	126871	12193	9472	2721	2498	3908
2039	143580	126887	12207	9473	2734	2502	3904

Sexratio: hiermee wordt de geslachtsbepaling aangegeven van jongen of meisje. Bij de prognose is uitgegaan van het historisch Haagse cijfer 0,512.

De stadsprognose

Op basis van de aanname van de (gecorrigeerde) kansen wordt de prognose voor het eerste jaar per leeftijd en geslacht opgesteld.

Dit gebeurt door eerst de correctie voor het binnenlandse vertrek te bepalen, waarna het totaal binnenlands en buitenlands vertrek wordt bepaald. Om vervolgens het aantal geboorten te kunnen bepalen worden eerst vestiging en vertrek, zowel binnenlands als buitenlands, berekend. Daarna wordt de sterfte berekend, waarna het aantal geboorten kan worden berekend. Nadat het aantal geboorten is berekend wordt deze groep nuljarigen verdeeld naar de geslachten. In het proces daarna worden opnieuw het vertrek, de instroom en de sterfte bepaald. De laatste stap is de beginbevolking naar leeftijd en geslacht plus de vestiging naar leeftijd en geslacht min het vertrek naar leeftijd en geslacht min de sterfte naar leeftijd en geslacht. Deze laatste cyclus levert de eindbevolking van het eerste prognosejaar. Deze bevolking is de startbevolking van het tweede prognosejaar. Op deze wijze wordt jaarlijks vooruit berekend.

Voor verdere details van de prognose wordt verwezen naar Modelbeschrijving GBPRO, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Prognose op buurtniveau

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen aangegeven welke factoren binnen de buurtprognose een rol spelen. Een schematische weergave van het proces is afgebeeld op pagina 65.

Om de buurtprognose op te stellen zijn onderstaande gegevens op buurtniveau vereist.

De invoer

Bevolking: de standbevolking van 1/1/2011. Deze bevolking is uitgesplitst naar 1-jaars leeftijdsgroep en geslacht. Dit is de startbevolking van de buurtprognose.

Aantal woningen: de CBS - woningvoorraad per 1/1/2011. Voor de bepaling van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Aantal geboorten: voor de bepaling van het historische vruchtbaarheidsniveau per buurt.

Woningbouwprogramma: het woningbouwprogramma op buurtprognose is bepaald volgens de database van het IPSO, stand november 2011, van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Stafeenheid Programmering (SEP).

De stadsprognose: om de (toekomstige) mutatiefactoren te kunnen bepalen en als referentiekader voor de buurtprognose.

Stadsheadshiprates: ter vergelijking en controle van de invoer.

Nieuwbouwprofielen: nieuwbouwprofielen zijn bewonersprofielen op basis waarvan de nieuwbouw wordt 'gevuld'. In principe zijn in het model standaardprofielen beschikbaar. Voor Den Haag zijn echter gemeentespecifieke nieuwbouwprofielen bepaald per woonmilieu. Deze 1-jaars leeftijdsprofielen worden zowel in de historie als naar de toekomst toe gebruikt. Op basis van het leeftijdsprofiel en de gemiddelde bruto woningbezetting van een gebied wordt er bepaald hoeveel mensen er van welke leeftijd en geslacht zich zouden hebben gevestigd of zich zullen gaan vestigen. In de historie wordt dit gedaan om een zuivere mutatiefactor te verkrijgen. De nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van deze

leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting. In totaal is de analyse van de bewonersprofielen en de bruto woningbezetting gebaseerd op meer dan 16.000 nieuwbouwwoningen en betreft het meer dan 40.000 (eerste) bewoners. In onderstaande tabel zijn de gegevens per woonmilieu weergegeven.

Hoeveelheid nieuwbouwwoningen, aantal bewoners en gemiddelde bruto woningbezetting naar 7 milieus volgens Woonvisie 2003 (incl. werkgebieden). Bron: Gemeentelijke Basisadministratie, OZB-bestanden en Woonvisie			
	Nieuwbouw- Woningen	Bevolking in deze nieuwbouw	Gemiddelde woningbezetting in deze nieuwbouw
Centrum stedelijk	2004	4135	2,06
Stedelijk vooroorlogs	1544	3755	2,43
Groen stedelijk	185	368	1,99
Stedelijk naoorlogs	1281	2977	2,32
Stadsrand 20e eeuw	361	847	2,35
Stadsrand modern	9876	26305	2,66
Werkgebieden	824	1386	1,68
Totaal	16075	39773	2,47

Voor de analyse en de kansberekening van alle gebeurtenissen uit het verleden zijn de standgegevens per buurt vanaf 1/1/1996 tot en met 1/1/2011 gebruikt, en voor de stroomgegevens de gegevens vanaf 1996 tot en met 2010.

Mutatiefactoren

Binnen de buurtprognose wordt er gerekend met mutatiefactoren. De gebiedsprognose werkt volgens de cohortcomponent methode. Per leeftijd en geslacht wordt een mutatiefactor berekend, de factor tussen leeftijd x in het jaar t en de leeftijd $x+1$ in het jaar $t+1$. Op basis van de historische mutatiefactoren worden de toekomstige factoren bepaald. De basis voor de gebiedsprognose is de stadsprognose waarnaar terug wordt gecorrigeerd. De stadsprognose is leidend. Deze factoren worden zowel op gemeente- als op gebiedsniveau berekend. Op basis van vastgestelde minimum- en maximumwaarden van de mutatiefactoren per leeftijd worden de mutatiefactoren desgewenst aangepast. Naast de mutatiefactor wordt er per gebied een vruchtbaarheidscorrectie doorgerekend.

De prognose

Basisgegevens voor de buurtprognose zijn de standbevolking naar leeftijd en geslacht per gebied, de woningvoorraad per gebied, de woningbouwplanning per gebied en de geboorten per gebied. Nieuwbouwwoningen worden gevuld op basis van leeftijdsprofielen en op basis van de gemiddelde bruto woningbezetting.

Etniciteitsprognose op stedelijk niveau

De etniciteitsprognose wordt gestuurd door de stadsprognose. De basisgegevens voor de etnische prognose zijn gelijk aan de stadsprognose met één uitzondering: er is voor alle variabelen onderscheid gemaakt naar de etnische groep en of het 1e of 2e generatie betreft.

De samengestelde etnische groepen zijn

- Nederlanders
- Surinamers
- Antillianen
- Marokkanen

- Turken
- Zuid Europeanen
- Personen afkomstig uit de overige geïndustrialiseerde landen
- Personen afkomstig uit de overige niet-geïndustrialiseerde landen

De indeling van de Haagse bevolking naar de verschillende bevolkingsgroepen is gebaseerd op het landelijke model classificatie etnische groepen, samengevat in de publicatie "Identificatie en registratie van etnische minderheden" (SGB0/ISEO 1993). Het betreft hier de zogenaamde 'VNG-indeling'. De vaststelling naar de verschillende bevolkingsgroepen vindt plaats op basis van drie criteria: het geboorteland van de persoon zelf, het geboorteland van de moeder en het geboorteland van de vader. Deze drie gegevens vormen de zogenoemde basisinformatie op grond waarvan wordt vastgesteld of de betrokkene tot de doelgroep van het minderhedenbeleid moet worden gerekend.

Per etnische groep en generatie zijn aannames op basis van de feitelijke waarden over 1996-2011 gemaakt voor de vruchtbaarheid, sterfte, vestiging en vertrek. Het proces is hetzelfde als bij de stadsprognose.

Ook de correctiematrix is hetzelfde met dien verstande dat het binnenlandse en het buitenlandse saldo zijn verdeeld over de verschillende etnische groepen en generaties op basis van de historische verdeling. Daarnaast is het toekomstige vruchtbaarheidsniveau per etniciteit en generatie bepaald.

De etniciteit prognose is momenteel slechts beschikbaar op stedelijk niveau.

Huishouden prognose op stedelijk niveau

In combinatie met de stadsprognose is op basis van de historische verhouding tussen de huishouden typen op stedelijk niveau een prognose voor elk type huishouden per leeftijdsgroep opgesteld.

Het huishouden prognosemodel gaat uit van een huishouden type en een positie binnen het huishouden. De huishoudens worden in 1 jaarsleeftijdsgroepen van het huishoudens hoofd onderscheiden.

De belangrijkste eerste stap voor de huishoudenprognose is het bepalen van de huishoudens indeling en vervolgens het samenstellen van de huishoudens.

In de Gemeentelijke Basisadministratie Bevolking (GBA) worden alleen gegevens over de bevolking vastgelegd volgens de officiële burgerlijke staat. De registratie is georganiseerd naar personen, burgerlijke staat en de gezinssamenstelling volgens deze burgerlijke staat. Het gevolg hiervan is dat mensen die ongehuwd samenwonen geregistreerd staan als twee alleenstaanden. En als zij een of meer kinderen hebben staan ze te boek als een eenoudergezin met kinderen en een alleenstaande. Dit heeft tot gevolg dat er een overschatting is van het aantal alleenstaanden en het aantal eenoudergezinnen, met als logisch gevolg een onderschatting van het aantal gezinnen.

Om een betere benadering van de werkelijkheid te kunnen bieden, is door DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek een schattingsroutine ontwikkeld om op basis van de registratie van het GBA een reële inschatting te maken van het aantal mensen dat feitelijk samenwoont en een huishouden vormt. Personen in zgn. intramurale woonadressen, daar waar personen geen zelfstandig huishouden vormen, zoals bv. inrichting, kazerne, klooster, opvangcentrum, tehuis, verpleeghuis en ziekenhuis worden niet meegenomen bij de huishoudens bepaling. Voor alle adressen waar het alleen gehuwde personen en relaties betreft, wordt de registratie van het GBA integraal overgenomen. Bij alle adressen waar het voorgaande niet van toepassing is, wordt het huishoudens type door middel van de

schattingsroutine bepaald. De uitgangspunten van deze schattingsroutine voor huishoudens vorming op adres (alleen daar waar twee of meer alleenstaanden op een adres staan ingeschreven) zijn:

Maximaal leeftijdsverschil van 15 jaar tussen partners,

Bij gelijk geslacht wordt maximaal in 50% van de gevallen een huishouden gedefinieerd,

Alleen woonadressen uit het GBA worden meegenomen. De niet-woonadressen zijn bepaald aan de hand van de adressen van de bijzondere woongebouwen volgens de W065 opgave 2010 van de gemeente Den Haag aan het CBS. Het resultaat is getoetst aan de CBS-huishoudensramingen op 4-cijferige postcode en op gemeentelijk niveau.

Het prognosemodel kent 6 huishoudenstypen:

- Gehuwd (samenwonend) zonder kinderen
- Ongehuwd (samenwonend) zonder kinderen
- Gehuwd (samenwonend) met kinderen
- Ongehuwd (samenwonend) met kinderen
- Eenoudergezin
- Alleenstaand

Binnen deze huishoudenstypering worden vier posities onderscheiden:

- Hoofd van huishouden
- Partner van hoofd
- Kind
- Overig

Definities:

Aantal inwoners:

Vanaf 1993 wordt gebruik gemaakt van het bevroren bestand burgerzaken. Het aantal inwoners uit dit bestand verschilt van het aantal inwoners volgens de CBS-statistieken. Dit komt doordat het CBS 'achteraf' administratieve correcties uitvoert.

Bevolking naar leeftijd:

Aantal personen naar leeftijdscategorie.

Gemiddelde leeftijd:

De gemiddelde leeftijd van de bevolking wordt bepaald aan de hand van de bevolking naar leeftijd op 1 januari. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het klassemidden.

Huishouden:

Elke verzameling van één of meer personen die een woonruimte bewoont en daar zichzelf voorziet, of door derden wordt voorzien, in dagelijkse levensbehoeften.

Huishoudenstype 'Eénpersoonshuishouden':

Een zelfstandig huishouden dat door één persoon alleen gevoerd wordt.

Huishoudenstype 'Samenwonend zonder kinderen':

Een huishouden zonder inwonende kind(eren), bestaande uit twee of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudenstype 'Samenwonend met kinderen':

Een huishouden met één of meer inwonende kinderen, bestaande uit drie of meer personen die in huiselijk verband met elkaar samenwonen, en een gemeenschappelijke huishouding voeren.

Huishoudenstype 'Eénoudergezin': Een vader of een moeder met één of meer inwonende kinderen.

Etniciteitsgroep (VNG):

Aantal personen naar etniciteitsgroep volgens de landelijke definitie van 1993, samengevat in de publicatie "Identificatie en registratie van etnische herkomst; een handleiding voor registratie en beleid, VNG, 1993. De vaststelling van etniciteit vindt plaats op basis van drie criteria: het geboorteland van de persoon, van de moeder en van de vader.

Deze drie gegevens vormen de zogenoemde basisinformatie op grond waarvan wordt vastgesteld of de betrokkene tot de doelgroep van het minderhedenbeleid moet worden gerekend.

De uitgangspunten die aan de modelclassificatie ten grondslag liggen zijn de volgende:

1. *Achterstandsperspectief*

De voorbeeldclassificatie gaat uit van het gegeven dat het beleid zich richt op groeperingen die zich in overwegende mate in een achterstandspositie ten opzichte van autochtone Nederlanders bevinden. Daarom wordt in de classificatie, wat betreft de volledigheid van de identificatie van groeperingen, prioriteit gegeven aan de identificatie van achterstandsgroepen.

Dit betekent dat (geboorte)landen worden ondergebracht in een aantal categorieën. Daarbij vindt toedeling plaats aan de hand van de kansen die personen uit de desbetreffende categorieën in Nederland hebben.

De landenindeling waarmee wordt gewerkt bij de classificatie is de volgende:

A1 Nederland

A2 Overige rijke landen, die geen onderwerp zijn van achterstandsbeleid (Noordwest-Europa; Noord-Amerika; Australië; Nieuw-Zeeland; Japan, inclusief het voormalige Nederlands-Indië)

B Overige landen, die potentieel doelgroep zijn van achterstandsbeleid (Oost-Europa; Zuid-Europa; Azië; Midden- en Zuid-Amerika; Afrika).

2. *Neutraliteit*

De classificatie dient algemeen bruikbaar te zijn. Dit betekent dat de classificatie niet is toegesneden op tijd- en plaatsgebonden doelgroepomschrijvingen van hetzij het landelijke, hetzij een gemeentelijk minderhedenbeleid. Gestreefd wordt naar een 'neutrale' telling, die in uiteenlopende situaties bruikbaar is. Dit leidt ertoe dat verschillende achterstandscategorieën hetzelfde gewicht hebben tijdens de classificatie. Bij deze werkwijze is er, althans wat dit aspect betreft, geen systematische vertekening in de omvang van de verschillende etnische groeperingen. Deze verschillen treden wel op indien ook binnen categorie B prioriteit zou worden gegeven aan bijvoorbeeld een subcategorie B1 die de doelgroepen van het landelijke minderhedenbeleid bevat.

3. *Prioriteitsvolgorde*

Bij de classificatie wordt gebruik gemaakt van drie verschillende identificatiecriteria (GLP, GLM, GLV), die in uiteenlopende combinaties kunnen voorkomen. In veel gevallen zal dat niet tot problemen leiden en ligt het classificatieresultaat voor de hand: wanneer de drie geboortelanden overeenstemmen is het evident dat classificatie in de desbetreffende categorie plaatsvindt. In een aantal gevallen is het resultaat echter minder vanzelfsprekend en zullen min of meer arbitraire keuzen moeten worden gemaakt ten aanzien van het onderlinge gewicht van de uiteenlopende identificatiecriteria.

Dit betekent dat de vaststelling of iemand tot de doelgroepen van het minderhedenbeleid behoort in eerste instantie geschiedt aan de hand van het geboorteland van de betrokkene zelf. Indien op grond van deze score geen indeling volgt bij de doelgroep (categorie B), vindt classificatie plaats aan de

hand van de geboortelanden van de ouders. Indien één of beide ouders een geboorteland hebben dat tot de B-categorie behoort, vindt classificatie bij de desbetreffende groepering plaats. In het geval dat de ouders in verschillende landen uit de B-categorie zijn geboren, is het geboorteland van de moeder doorslaggevend.

Analyse

Basisgegevens stadsprognose:
Basisbevolking, 1-1-2011
Historische bevolking
Geboorten naar leeftijd moeder
Sterfte naar leeftijd en geslacht
Vertrek Binnenland naar leeftijd en geslacht
Vertrek Buitenland naar leeftijd en geslacht
Vestiging Binnenland naar leeftijd en geslacht
Vestiging Buitenland naar leeftijd en geslacht

Afgeleide gegevens:
Gemiddelde binnenlandse vestiging
Gemiddeld binnenlands vertrek
Gemiddeld binnenlands migratiesaldo

Kansen

Leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidskans
Binnen- en buitenlandse vertrekkans naar leeftijd en geslacht
Sterftkans naar leeftijd en geslacht
Binnen- en buitenlandse vestigingsfractie naar leeftijd en geslacht

Correcties:
Binnenlandse migratiefracties op basis van de CBS bevolkingsprognose
Correctiematrix:
Total fertility rate
Binnenlands en buitenlands vertrek
Binnenlands en buitenlands migratie saldo
Huishoudencorrectie

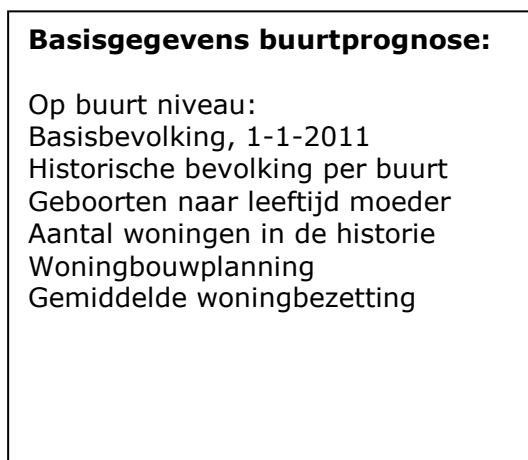
Prognose

Berekenen vertrek binnenlands en buitenlands

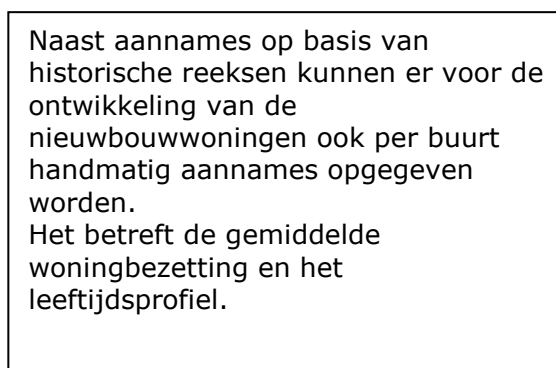
Bepalen vestiging naar leeftijd en geslacht
Bepalen vertrek naar leeftijd en geslacht
Bepalen sterfte naar leeftijd en geslacht
Bepalen geboorte naar leeftijd moeder

Prognose
Aantal geboorten verdelen naar geslacht
Bepalen vestiging naar leeftijd en geslacht
Bepalen vertrek naar leeftijd en geslacht
Bepalen sterfte naar leeftijd en geslacht
Beginbevolking naar leeftijd en geslacht plus de vestiging min het vertrek min de sterfte is de eindbevolking

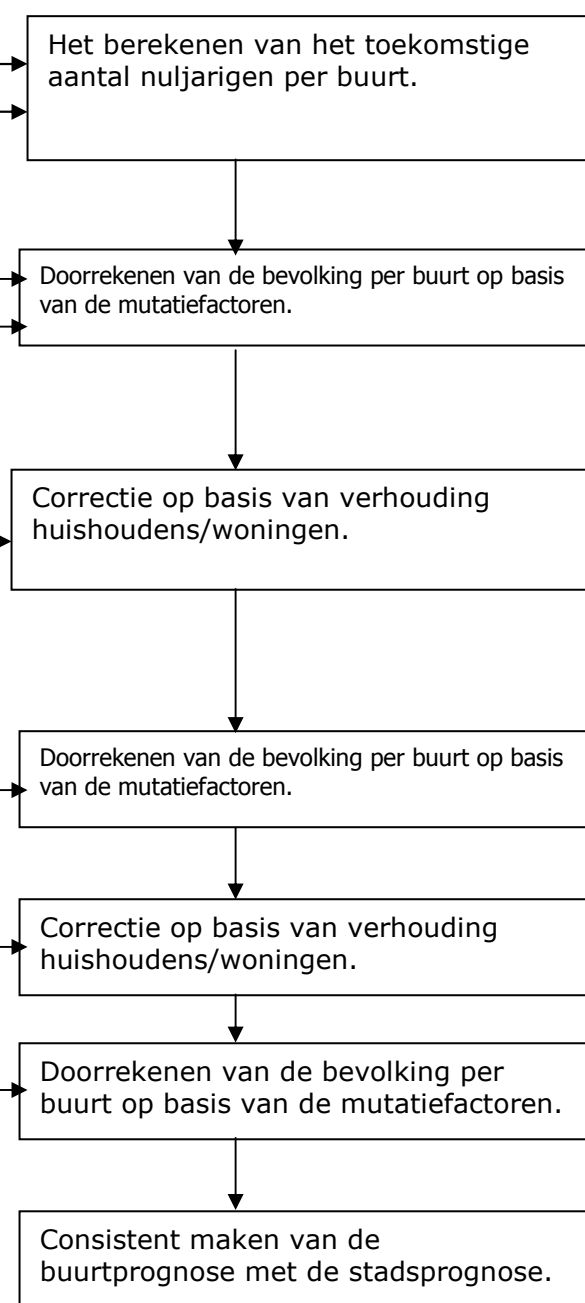
Analyse

Afgeleide factoren

Prognose

9

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

GBPRO, Handleiding bevolkingsprognoses Stad & Wijk, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

GBPRO, Handleiding Huishoudens en Etniciteit, Pronexus b.v. Eindhoven, 2010.

Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2011-2040, Planbureau voor de Ruimte / Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2011.

Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2009-2040, Planbureau voor de Ruimte / Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2009.

Bevolkingsprognose Den Haag 2008-2025, De toekomstige ontwikkeling van bevolking, huishoudens en etniciteit, DSO/Beleid/Onderzoek, Den Haag, augustus 2008.

Scenario's voor huishoudens ontwikkelingen in Nederland, RIVM, Bilthoven, maart 2005.

Bevolkingstrends, Statistisch kwartaalblad over de demografie van Nederland, Centraal Bureau voor de statistiek, Den Haag.

Primos prognose 2009, De toekomstige ontwikkeling van bevolking, huishoudens en woningbehoefte, VROM 5137, Den Haag, november 2007.

Primos, transparantie in cijfers, ABF Research, Delft, december 2010

Een nieuwe benadering van het woningtekort, ABF Research, Delft, december 2007, uitgevoerd in opdracht van MVRM DGW.

Achtergronden en veronderstellingen bij het model Pearl. Naar een nieuwe regionale bevolkings- en alloctonenprognose, Ruimtelijk Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag, 2005.

Woonvisie Gemeente Den Haag, Den Haag, 2009.

Voortgangsnotitie Woonvisie 2009-2020, Den Haag, 2011.

Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2010(BP2010), Provincie Zuid-Holland, Afdeling Ruimte, wonen en bodem, Den Haag, juni 2011.

Beleidsagenda, Bevolkingsdaling, Provincie Zuid-Holland, vastgesteld door Provinciale staten Zuid Holland, Den Haag, december 2010.

Scenariostudie ontwikkeling Multi-etnische samenleving tot 2040, met bijzondere aandacht voor Moe-landers, Deelrapport1:Traject "Prognose", NIDI, Den Haag, februari 2010.

Centraal Bureau voor de Statistiek, Omvang en spreiding van de Surinaamse bevolkingsgroepen in Nederland, bevolkingstrends 2e kwartaal 2011.

IpSO 2012, Investeringsprogramma Stedelijke Ontwikkeling, DSO/Den Haag 2011.

I

BIJLAGE: tabellen en grafieken

Bevolkingsprognose Den Haag standaard variant 2010-2020

Bevolkingsprognose Den Haag standaard variant 2012-2020 (woningbouw programma IPSO november 2011)											
Jaren	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bevolking per 1-1-	496.296	502.714	504.853	506.688	508.971	510.310	511.541	512.370	512.782	513.258	512.933
Geboorte	6.821	6.810	6.764	6.716	6.663	6.603	6.533	6.459	6.387	6.307	
Sterfte	4.001	4.003	3.997	4.007	4.010	4.035	4.054	4.071	4.089	4.118	
Natuurlijk groei	2.820	2.807	2.767	2.709	2.653	2.568	2.479	2.388	2.298	2.189	
Vestiging uit Binnenland	19.374	17.610	17.636	18.002	17.654	17.661	17.491	17.295	17.314	16.945	
Vertrek naar Binnenland	19.569	21.981	21.860	21.343	21.692	21.615	21.730	21.854	21.723	22.048	
Binnenlands saldo	-195	-4.371	-4.224	-3.341	-4.038	-3.954	-4.239	-4.559	-4.409	-5.103	
Vestiging uit Buitenland	16.493	16.563	16.139	15.741	15.543	15.408	15.346	15.306	15.257	15.221	
Vertrek naar Buitenland	12.700	12.860	12.847	12.826	12.819	12.791	12.757	12.723	12.670	12.632	
Buitenlands saldo	3.793	3.703	3.292	2.915	2.724	2.617	2.589	2.583	2.587	2.589	
Woningvoorraad per 1-1-	239.686	241.245	241.543	242.920	243.713	244.359	245.209	245.663	246.288	246.966	247.062
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1-	2.07	2.08	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.08	2.08	
groei bevolking	6.418	2.139	1.835	2283	1.339	1.231	829	412	476	-325	
groei woningvoorraad	1.559	298	1.377	793	646	850	454	625	678	96	

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2020

Bevolkingsprognose Den Haag Woonvisie variant 2010-2040

Prognose Woonvisie 2012-2040														
Jaren	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1-	496.296	502.714	504.919	507.022	509.042	511.582	514.675	517.622	520.438	523.128	535.392	547.542	560.388	574.579
Geboorte	6.821	6.810	6.772	6.722	6.676	6.652	6.630	6.605	6.582	32.833	33.487	34.388	35.322	
Sterfte	4.001	4.003	4.000	4.006	4.012	4.041	4.068	4.098	4.123	21.236	22.727	24.597	26.611	
Natuurlijk groei	2.820	2.807	2.772	2.716	2.664	2.611	2.562	2.507	2.459	11.597	10.760	9.791	8.711	
Vestiging uit Binnenland	19.374	17.641	17.763	17.898	18.232	18.619	18.662	18.707	18.755	94.688	97.260	100.297	103.579	
Vertrek naar Binnenland	19.569	21.946	21.722	21.508	21.079	20.749	20.859	20.977	21.111	106.969	108.652	110.267	111.606	
Binnenlands saldo	-195	-4.305	-3.959	-3.610	-2.847	-2.130	-2.197	-2.270	-2.356	-12.281	-11.392	-9.970	-8.027	
Vestiging uit Buitenland	16.493	16.563	16.139	15.748	15.544	15.444	15.449	15.487	15.525	78.148	78.940	80.390	82.262	
Vertrek naar Buitenland	12.700	12.860	12.849	12.834	12.821	12.832	12.867	12.908	12.938	65.200	66.158	67.365	68.755	
Buitenlands saldo	3.793	3.703	3.290	2.914	2.723	2.612	2.582	2.579	2.587	12.948	12.782	13.025	13.507	
Woningvoorraad per 1-1-	239.686	240.646	241.606	242.566	243.526	245.126	246.726	248.326	249.926	251.526	259.526	267.526	275.526	283.526
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1-	2.07	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.08	2.08	2.08	2.06	2.05	2.03	
groei bevolking	6.418	2.205	2.103	2020	2.540	3.093	2.947	2816	2.690	2.529	12.150	12.846	14.191	
groei woningvoorraad	960	960	960	960	1.600	1.600	1.600	1600	1.600	8.000	8.000	8.000	8.000	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Bevolkingsprognose Den Haag 2012-2040 Woonvisie variant

Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2010-2030

De provincie Zuid-Holland maakt bij de bevolkingsprognose berekeningen gebruik van het IPB/Primos model. Dit is een provinciale variant van het Primos-model. ABF research vult het model met basisgegevens over vruchtbaarheid, sterfte, huishoudenvorming en leeftijdsverdeling van de binnenlandse- en buitenlandse migratie. Afhankelijk van de behoefte kunnen de provinciale veronderstellingen over de gemeentelijke binnenlandse- en buitenlandse migratiesaldi worden ingevoerd. Het model berekent dan de gevolgen voor de woningbehoefte. Ook kunnen jaarlijkse gegevens over nieuwbouw en sloop van woningen worden ingevoerd. Het model berekent dan de gevolgen voor de bevolkingsontwikkeling. De Bevolkingsprognose Zuid-Holland 2010 is afgestemd op de nationale bevolkingsprognose van het CBS van 2008-2050. Het uitgangspunt van de bevolkingsprognose 2010 van de provincie Zuid-Holland is de werkelijke bevolkingsontwikkeling van de Zuid-Hollandse gemeenten te voorspellen, op basis van de te verwachten woningvoorraad groei.

Kerncijfers prognose Provincie Zuid Holland 2010-2030													
Jaren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030
Bevolking per 1-1-	488.214	495.148	498.645	501.696	504.520	507.571	510.865	514.221	517.590	520.857	523.759	541.407	563.942
Geboorte	6.423	6.486	6.544	6.620	6.650	6.704	6.767	6.821	6.882	6.925	35.181	36.264	
Sterfte	4.149	4.123	4.084	4.043	4.002	3.964	3.932	3.907	3.891	3.877	19.492	20.286	
Natuurlijk groei	2.274	2.363	2.460	2.577	2.648	2.740	2.835	2.914	2.991	3.048	15.689	15.978	
Vestiging uit Binnenland	20.067	18.274	18.384	18.357	18.431	18.738	18.926	18.882	18.963	19.163	97.002	104.726	
Vertrek naar Binnenland	19.403	20.401	20.910	21.366	21.387	21.622	21.891	21.913	22.169	22.787	112.401	115.598	
Binnenlands saldo	664	-2.127	-2.526	-3.009	-2.956	-2.884	-2.965	-3.031	-3.206	-3.624	-15.399	-10.872	
Vestiging uit Buitenland	11.587	11.323	11.215	11.228	11.211	11.268	11.293	11.335	11.380	11.381	57.147	57.975	
Vertrek naar Buitenland	7.587	8.061	8.092	7.971	7.852	7.831	7.807	7.848	7.897	7.903	39.790	40.544	
Buitenlands saldo	4.000	3.262	3.123	3.257	3.359	3.437	3.486	3.487	3.483	3.478	17.357	17.431	
Woningvoorraad per 1-1-	236.455	238.053	239.506	241.097	242.887	244.669	246.945	249.222	251.502	253.754	256.063	267.763	278.631
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1-	2.06	2.08	2.08	2.08	2.08	2.07	2.07	2.06	2.06	2.05	2.05	2.02	
groei bevolking	6.934	3.497	3.051	2.824	3.051	3.294	3.356	3.369	3.267	2.902	17.648	22.535	
groei woningvoorraad	1.598	1.453	1.591	1.790	1.782	2.276	2.277	2.280	2.252	2.309	11.700	10.868	

* de parameters van 2020 en 2025 zijn cumulatieve waarden

Bron: Provincie Zuid Holland scenario BP2010 Den Haag

Primos prognose 2011

De Primos prognose is voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken een belangrijke informatie bron voor de toekomstige ontwikkelingen op de woningmarkt. Hiervoor wordt tweejaarlijks, met behulp van het Primos model, een prognose gemaakt. De Primos-prognose is een regionale en lokale prognose van de bevolking, huishoudens en woningvoorraad. Op basis van trendmatige demografische en woningbouwontwikkelingen, bouwplannen en woonvoorkeuren levert Primos toekomst verwachtingen op gedetailleerd niveau. De Primos prognose 2011 is afgestemd op de nationale bevolkingsprognose 2010 van het CBS (december 2010). De Primos prognose heeft als doel het weergeven van de meest waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen op basis van de huidige inzichten.

Kerncijfers prognose Primos 2011														
Jaren	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	494.882	499.509	503.707	507.534	511.095	514.724	518.395	522.066	525.459	528.498	546.632	563.766	578.779	591.473
Geboorte	6.708	6.711	6.745	6.776	6.814	6.832	6.866	6.909	6.936	35.034	35.596	35.928	36.242	
Sterfte	4.085	4.033	3.985	3.947	3.914	3.880	3.852	3.838	3.830	19.308	20.230	21.616	22.924	
Natuurlijk groei	2.623	2.678	2.760	2.829	2.900	2.952	3.014	3.071	3.106	15.726	15.366	14.312	13.318	
Vestiging uit Binnenland	18.763	18.647	18.538	18.433	18.203	18.317	18.318	18.284	18.234	93.018	93.540	94.181	95.046	
Vertrek naar Binnenland	20.362	20.606	20.608	20.561	20.346	20.357	20.433	20.721	20.966	104.014	104.167	105.805	108.329	
Binnenlands saldo	-1.599	-1.959	-2.070	-2.128	-2.143	-2.040	-2.115	-2.437	-2.732	-10.996	-10.627	-11.624	-13.283	
Vestiging uit Buitenland	12.134	12.124	11.930	11.820	11.970	11.976	12.071	12.138	12.108	61.215	60.902	61.337	62.499	
Vertrek naar Buitenland	8.531	8.645	8.793	8.960	9.098	9.217	9.299	9.379	9.443	47.811	48.507	49.012	49.840	
Buitenlands saldo	3.603	3.479	3.137	2.860	2.872	2.759	2.772	2.759	2.665	13.404	12.395	12.325	12.659	
Woningvoorraad per 1-1-	239.185	240.787	242.166	243.418	244.804	246.583	248.373	250.223	252.010	253.554	263.926	273.336	281.958	290.182
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1	2.07	2.07	2.08	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.09	2.08	2.07	2.06	2.05	
groei bevolking	4.627	4.198	3.827	3.561	3.629	3.671	3.671	3.393	3.039	3.703	17.134	15.013	12.694	
groei woningvoorraad	1.602	1.379	1.252	1.386	1.779	1.790	1.850	1.787	1.544	10.372	9.410	8.622	8.224	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: Primos prognose 2011

Regionale prognose 2011-2040, PBL & CBS

Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent het tot haar taak de ruimtelijke implicaties van toekomstige trends in de bevolking en huishoudens te onderzoeken. Voor dit doel is er een nieuw prognose model ontwikkeld. Samen met het CBS is het PBL in 2004 begonnen aan de ontwikkeling van het PEARL model, "Projecting population Events At Regional Level". In het model worden geen standen maar demografische processen gemodelleerd. Dat wil zeggen dat de veronderstellingen betrekking hebben op demografische gebeurtenissen.

In 2011 hebben het PBL en het CBS voor de vierde keer de regionale bevolkings- en huishoudens prognose met het model PEARL uitgebracht. Deze regionale prognose is consistent met de nationale bevolkingsprognose 2010 van het CBS(december 2010).

Kerncijfers prognose Pearl 2011-2040															
Jaren	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2025*	2030*	2035*	2040
Bevolking per 1-1	488.553	492.024	497.328	503.501	509605	513.890	517.937	521.555	524497	527.423	530.266	542.969	553.270	561.559	568.927
Geboorte	6.639	6.707	6.847	6.902	7001	7.061	7.116	7.179	7171	7.158	35.656	35.017	34.807	35.178	
Sterfte	4.303	4.205	4.104	4.081	4031	4.025	3.983	3.999	3924	3.954	19.803	20.724	22.245	23.732	
Natuurlijk groei	2.336	2.502	2.743	2.821	2970	3.036	3.133	3.180	3247	3.204	15.853	14.293	12.562	11.446	
Vestiging uit Binnenland	16.567	17.364	18.056	18.066	16219	16.091	15.525	14.350	13697	13.387	62.951	59.450	57.557	61.804	
Vertrek naar Binnenland	19.372	18.882	18.907	18.809	18631	18.749	18.701	18.315	17786	17.570	85.091	82.415	81.219	86.015	
Binnenlands saldo	-2.805	-1.518	-851	-743	-2412	-2.658	-3.176	-3.965	-4089	-4.183	-22.140	-22.965	-23.662	-24.211	
Vestiging uit Buitenland	12.617	13.103	13.273	13.300	13259	13.431	13.607	13.822	13893	14.035	70.510	70.504	70.451	71.232	
Vertrek naar Buitenland	8.865	8.969	9.166	9.436	9696	9.922	10.118	10.274	10302	10.390	52.299	52.296	51.836	51.873	
Buitenlands saldo	3.752	4.134	4.107	3.864	3563	3.509	3.489	3.548	3591	3.645	18.211	18.208	18.615	19.359	
Woningvoorraad per 1-1-	237.505	239.205	240.855	242.405	243955	245.505	247.055	248.605	250155	251.705	253.255	261.005	268.755	276.255	283.755
Gemiddelde bruto woningbezetting per 1-1-	2.06	2.06	2.06	2.08	2.09	2.09	2.10	2.10	2.10	2.10	2.09	2.08	2.06	2.03	
groei bevolking	3.471	5.304	6.173	6.104	4285	4.047	3.618	2.942	2926	2.843	12.703	10.301	8.289	7.368	
groei woningvoorraad	1.700	1.650	1.550	1.550	1550	1.550	1.550	1.550	1550	1.550	7.750	7.750	7.500	7.500	

* de parameters van 2020, 2025, 2030 en 2035 zijn cumulatieve waarden

Bron: PBL&CBS 2011

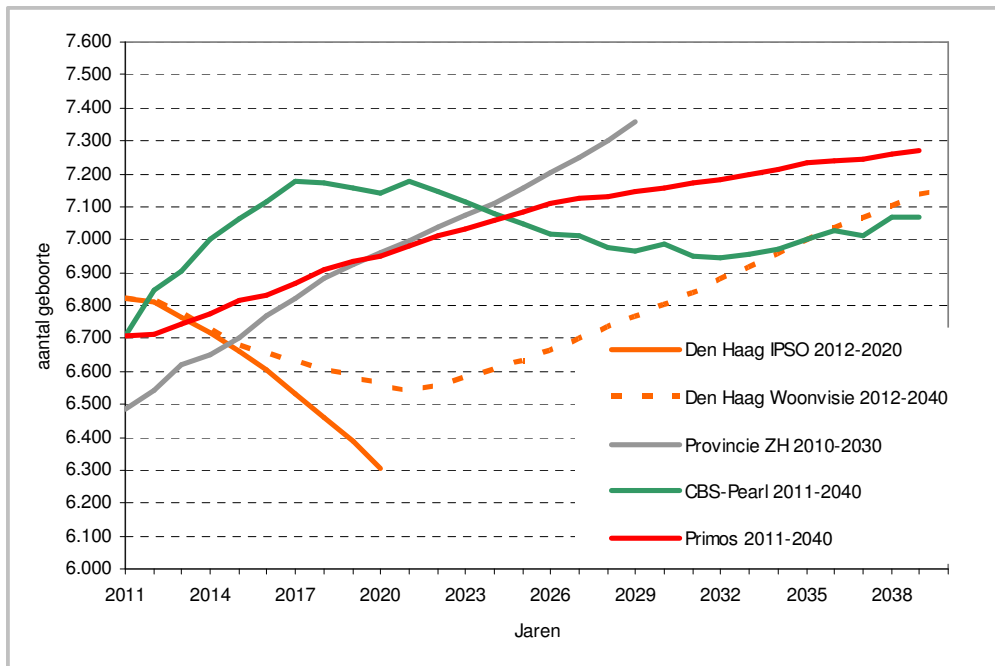
Nederland, CBS lange termijn prognose 2010-2060																	
Realisatie en prognose 5 jaars leeftijdsklasse																	
5 jaars lft. klasse	realisatie 2010		2015		2020		2025		2030		2035		2040		groei % in 10 jaar	groei % in 20 jaar	groei % in 30 jaar
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
0-4 jr.	924.881	5,6%	907.791	5,4%	919.643	5,3%	946.671	5,4%	959.341	5,4%	955.565	5,4%	935.062	5,2%	-0,6%	3,7%	1,1%
5-9	1.003.249	6,1%	928.158	5,5%	909.969	5,3%	922.653	5,3%	949.935	5,4%	962.869	5,4%	959.475	5,4%	-9,3%	-5,3%	-4,4%
10-14	984.781	5,9%	1.009.876	6,0%	932.003	5,4%	914.760	5,2%	927.646	5,2%	954.889	5,4%	967.800	5,4%	-5,4%	-5,8%	-1,7%
15-19	1.015.423	6,1%	1.000.242	5,9%	1.023.368	5,9%	945.677	5,4%	928.745	5,3%	941.646	5,3%	968.807	5,4%	0,8%	-8,5%	-4,6%
20-24	1.012.910	6,1%	1.070.680	6,3%	1.054.347	6,1%	1.077.960	6,2%	1.001.379	5,7%	986.003	5,5%	1.000.330	5,6%	4,1%	-1,1%	-1,2%
25-29	999.355	6,0%	1.059.659	6,3%	1.109.936	6,4%	1.096.751	6,3%	1.121.170	6,3%	1.048.006	5,9%	1.035.370	5,8%	11,1%	12,2%	3,6%
30-34	999.558	6,0%	1.017.551	6,0%	1.068.291	6,2%	1.117.071	6,4%	1.105.717	6,3%	1.130.876	6,4%	1.060.978	5,9%	6,9%	10,6%	6,1%
35-39	1.180.949	7,1%	1.008.712	6,0%	1.017.335	5,9%	1.066.154	6,1%	1.114.051	6,3%	1.104.149	6,2%	1.129.669	6,3%	-13,9%	-5,7%	-4,3%
40-44	1.296.780	7,8%	1.181.092	7,0%	1.008.509	5,9%	1.015.010	5,8%	1.062.748	6,0%	1.110.159	6,2%	1.101.258	6,2%	-22,2%	-18,0%	-15,1%
45-49	1.288.557	7,8%	1.286.953	7,6%	1.171.595	6,8%	1.003.007	5,7%	1.008.441	5,7%	1.055.601	5,9%	1.102.705	6,2%	-9,1%	-21,7%	-14,4%
50-54	1.177.367	7,1%	1.268.294	7,5%	1.265.039	7,3%	1.153.193	6,6%	988.943	5,6%	994.137	5,6%	1.040.949	5,8%	7,4%	-16,0%	-11,6%
55-59	1.082.844	6,5%	1.149.936	6,8%	1.236.993	7,2%	1.234.791	7,1%	1.126.720	6,4%	967.624	5,4%	973.051	5,5%	14,2%	4,1%	-10,1%
60-64	1.070.007	6,5%	1.046.030	6,2%	1.111.346	6,5%	1.196.659	6,8%	1.195.911	6,8%	1.092.602	6,1%	940.055	5,3%	3,9%	11,8%	-12,1%
65-69	775.949	4,7%	1.013.219	6,0%	993.080	5,8%	1.058.000	6,0%	1.141.058	6,5%	1.142.416	6,4%	1.045.533	5,9%	28,0%	47,1%	34,7%
70-74	618.558	3,7%	715.806	4,2%	939.956	5,5%	925.544	5,3%	989.172	5,6%	1.069.167	6,0%	1.073.368	6,0%	52,0%	59,9%	73,5%
75-79	495.827	3,0%	541.044	3,2%	633.731	3,7%	839.415	4,8%	830.504	4,7%	891.368	5,0%	967.348	5,4%	27,8%	67,5%	95,1%
80-84	351.308	2,1%	389.698	2,3%	433.681	2,5%	515.207	2,9%	688.124	3,9%	684.923	3,8%	741.137	4,2%	23,4%	95,9%	111,0%
85-89	208.819	1,3%	228.140	1,3%	259.595	1,5%	295.504	1,7%	356.727	2,0%	482.237	2,7%	486.128	2,7%	24,3%	70,8%	132,8%
90-94	69.901	0,4%	96.821	0,6%	109.719	0,6%	127.755	0,7%	148.517	0,8%	182.335	1,0%	249.644	1,4%	57,0%	112,5%	257,1%
95+	17.966	0,1%	21.507	0,1%	30.649	0,2%	36.569	0,2%	42.947	0,2%	50.406	0,3%	62.113	0,3%	70,6%	139,0%	245,7%
Totaal	16.574.989	100,0%	16.941.209	100,0%	17.228.785	100,0%	17.488.351	100,0%	17.687.796	100,0%	17.806.978	100,0%	17.840.780	100,0%	3,9%	6,7%	7,6%

Nederland, CBS lange termijn prognose 2010-2060

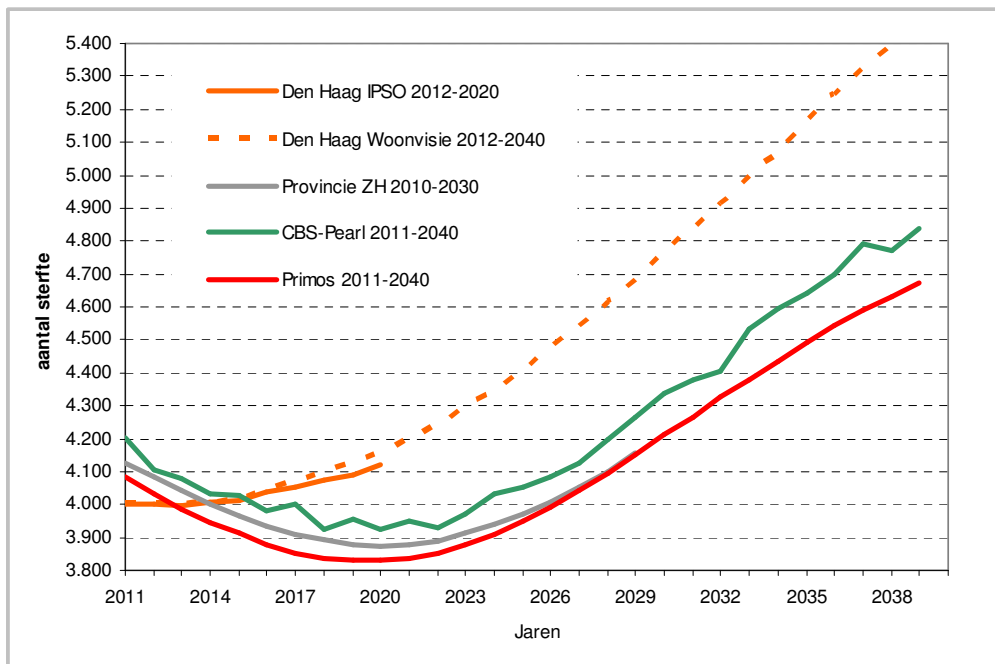
Ontwikkeling bevolking, woningen en doelgroepen van beleid, aantallen X duizend	realisatie 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2039	2040	groei % in 10 jaar	groei % in 20 jaar	groei % in 30 jaar
inwonertal	16.575	16.654	16.733	16.809	16.878	16.941	17.001	17.059	17.116	17.173	17.229	17.488	17.688	17.807	17.840	17.841	3,9%	6,7%	7,6%
gemiddelde leeftijd (jr.)	40,1	40,3	40,6	40,8	41,0	41,2	41,4	41,6	41,8	42,0	42,2	43,0	43,6	44,1	44,3	44,3	5,2%	8,7%	10,5%
Baby's en peuters (0-3 jr.)	552	553	549	545	543	542	543	545	547	551	554	570	575	571	560	557	0,4%	4,2%	0,9%
kleuters (4-5)	381	373	368	368	372	370	366	363	363	363	364	375	383	385	382	380	-4,4%	0,7%	-0,2%
basisonderwijs (4-11 en 30% 12 jarigen)	1.652	1.640	1.622	1.604	1.586	1.568	1.549	1.534	1.526	1.521	1.520	1.530	1.571	1.596	1.597	1.594	-8,0%	-4,9%	-3,5%
vervolgonderwijs (13-18)	1.195	1.188	1.190	1.194	1.203	1.213	1.222	1.228	1.221	1.207	1.187	1.120	1.107	1.133	1.157	1.161	-0,7%	-7,4%	-2,8%
jeugd (0-19)	3.928	3.911	3.894	3.878	3.863	3.846	3.835	3.825	3.815	3.800	3.785	3.730	3.766	3.815	3.832	3.831	-3,6%	-4,1%	-2,5%
jongeren (20-29)	2.012	2.036	2.061	2.088	2.112	2.130	2.140	2.143	2.146	2.156	2.164	2.175	2.123	2.034	2.033	2.036	7,6%	5,5%	1,2%
middelbaar jong (30-44)	3.477	3.424	3.375	3.324	3.269	3.207	3.155	3.118	3.095	3.090	3.094	3.198	3.283	3.345	3.301	3.292	-11,0%	-5,6%	-5,3%
bejaarden jong (65-74)	1.563	1.662	1.749	1.823	1.881	1.932	1.977	2.030	2.076	2.113	2.144	2.212	2.367	2.449	2.358	2.306	37,1%	51,4%	47,5%
Pot. Beroepsbev (15-64)	11.124	11.155	11.123	11.100	11.092	11.089	11.093	11.095	11.088	11.082	11.067	10.906	10.654	10.431	10.345	10.353	-0,5%	-4,2%	-6,9%
ouderen (55+)	4.691	4.789	4.889	4.991	5.095	5.202	5.308	5.418	5.527	5.637	5.749	6.229	6.520	6.563	6.547	6.538	22,5%	39,0%	39,4%
bejaarden (65+)	2.538	2.595	2.715	2.825	2.920	3.006	3.087	3.164	3.245	3.323	3.400	3.798	4.197	4.503	4.627	4.625	34,0%	65,3%	82,2%
bejaarden (75+)	1.144	1.167	1.192	1.216	1.246	1.277	1.312	1.341	1.376	1.419	1.467	1.814	2.067	2.291	2.464	2.506	28,3%	80,7%	119,1%
bejaarden (85+)	297	307	317	326	336	346	359	369	381	390	400	460	548	715	784	798	34,8%	84,8%	168,9%

Bron: CBS 2011

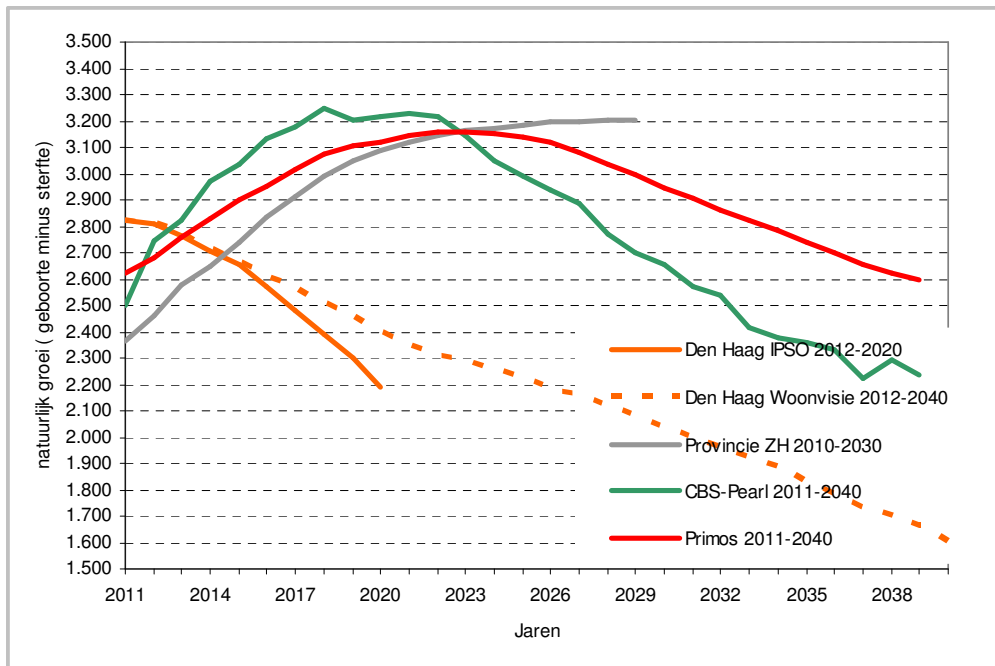
Geboorte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

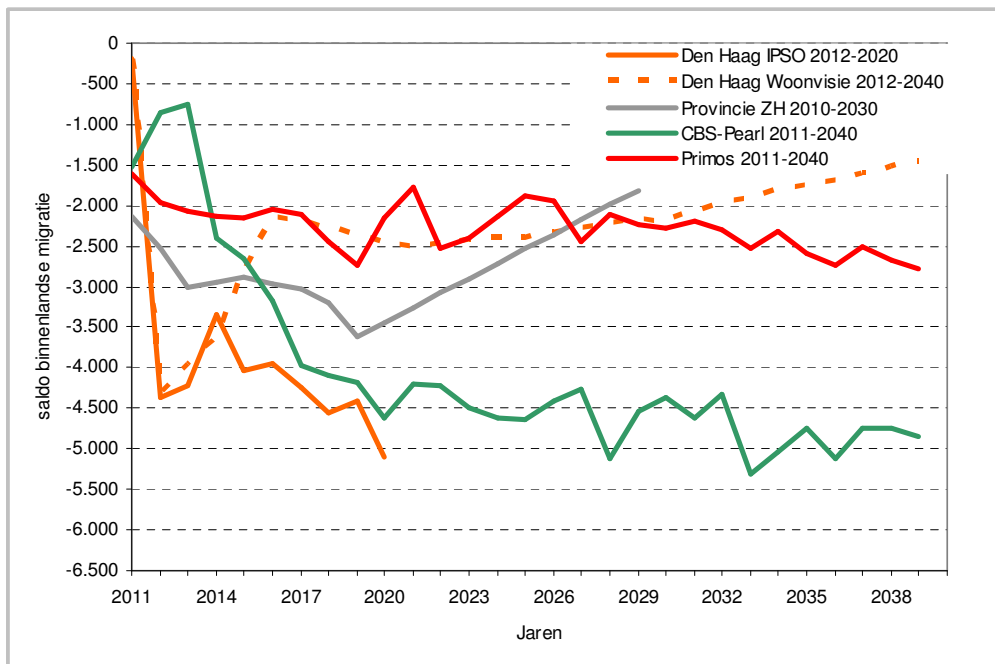
Sterfte voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

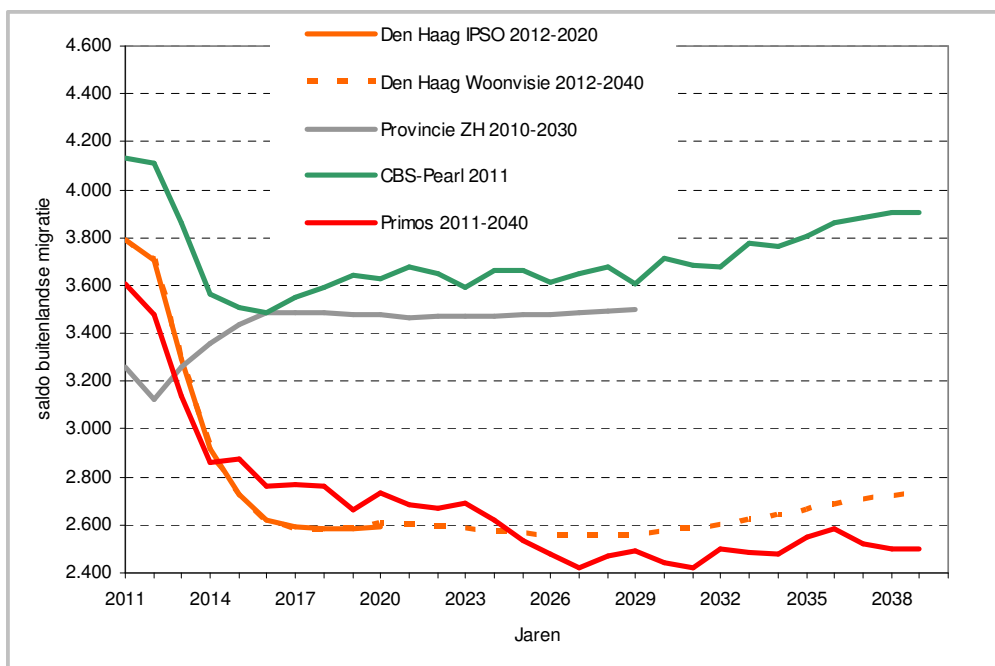
Natuurlijke groei voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

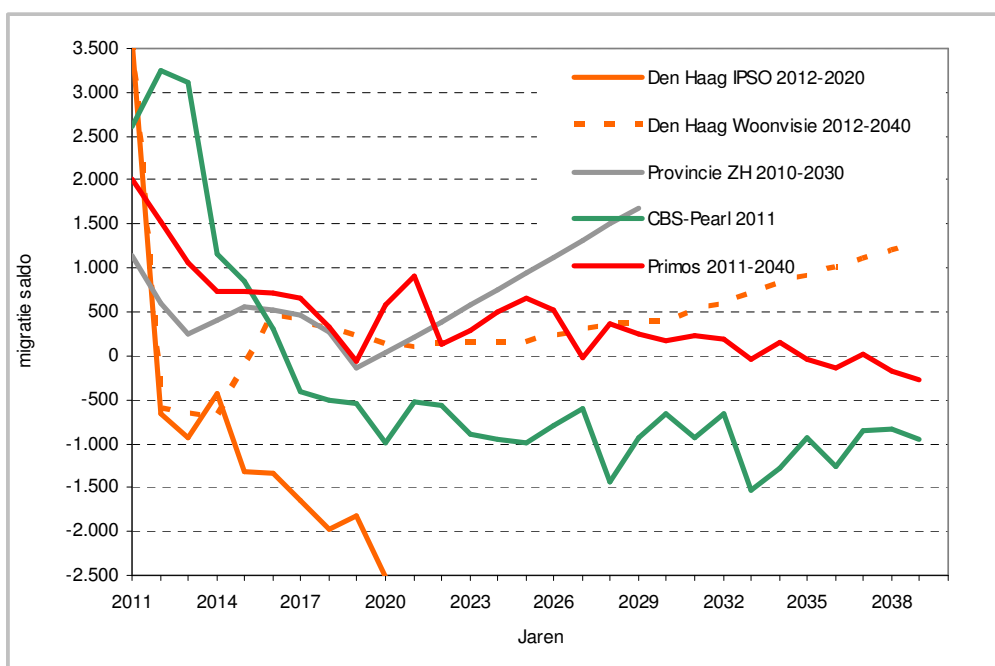
Binnenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

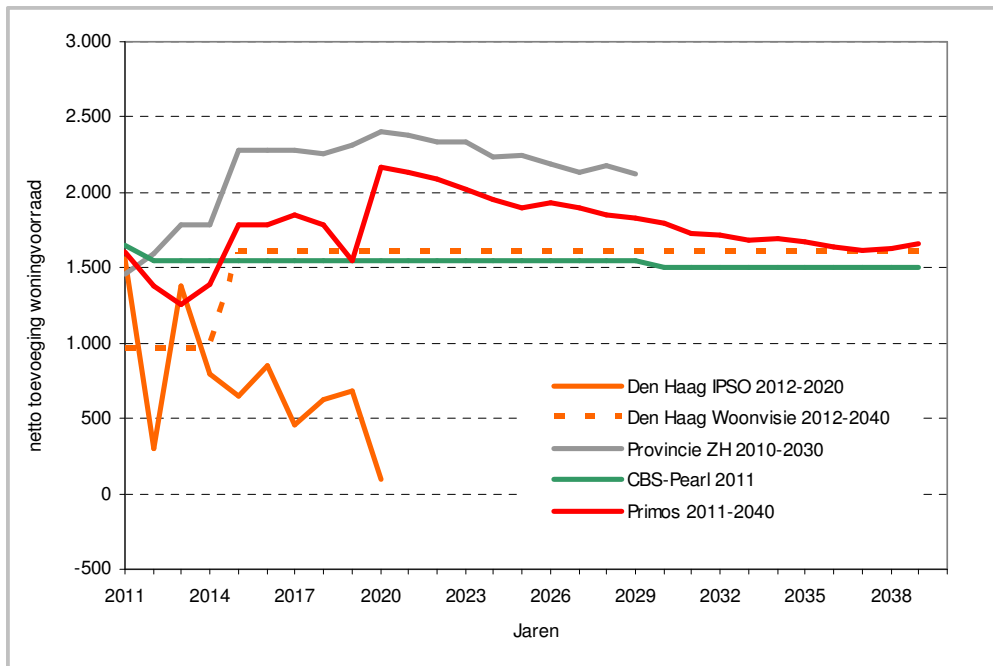
Buitenlands migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Migratie saldo voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Netto woningtoevoegingen voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

Groei van de bevolking voor Den Haag volgens de verschillende prognoses

